

Brüssel, 11. veebruar 2022
(OR. en)

6170/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0032(COD)

COMPET 84
IND 34
MI 103
RC 9
RECH 74
TELECOM 51
FIN 149
CADREFIN 12
CODEC 140

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	10. veebruar 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 46 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 46 final.

Lisatud: COM(2022) 46 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 8.2.2022
COM(2022) 46 final

2022/0032 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks
(kiibimäärus)**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Pooljuhtkiibid on digitaalmajanduses kesksel kohal. Need on vajalikud digitaaltoodete toimimiseks: alates nutitelefonidest ja autodest kuni kriitilise tähtsusega rakenduste ja taristuteni tervishoiu-, energeetika-, side- ja automatiseerimissektoris ning enamikus muudes tööstussektorites. Need on olulised ka tulevikutehnoloogiate, sealhulgas tehisintellekti ja 5G/6G-side jaoks. Ilma kiipideta ei ole ka digitaalsust.

Viimase aasta jooksul on Euroopas esinenud kiipide tarnehäireid, mis on põhjustanud mitmes majandussektoris nappust ja potentsiaalselt tõsiseid ühiskondlikke tagajärgi. Sellised tarnehäired ohustavad paljusid Euroopa sektoreid, sealhulgas autotööstust, energeetika-, side- ja tervishoiusektorit ning strateegilisi sektoreid, nagu kaitse-, julgeoleku- ja kosmosesektor. Samal ajal hakkavad turule tulema võltsitud kiibid, mis seavad ohtu elektroonikaseadmete ja -süsteemide turvalisuse.

Praegune kriis on toonud esile Euroopa väärtusahelate struktuurse haavatavuse. Pooljuhtide ülemaailmne nappus on toonud esile Euroopa sõltuvuse piiratud arvu ettevõtjate ja geograafiliste piirkondade tarnetest ning tema haavatavuse kolmandate riikide ekspordipiirangute ja muude häirete suhtes praeguses geopoliitilises olukorras. Lisaks süvendavad seda sõltuvust sektori äärmiselt suured turuletuleku ja kapitalimahukuse tõkked. Näiteks tuleb kõige suurema arvutusvõimsusega kiipe toota mõne nanomeetri (nm) täpsusega.¹ Selliste rajatiste ehitamine eeldab vähemalt 15 miljardi euro suurust eelinvesteeringut² ja piisava tootlusega tootmisvalmiduse saavutamiseks kulub kolm aastat³. Selliste kiipide projekteerimise kulud võivad ulatuda 0,5 miljardist eurost tublisti üle 1,0 miljardi euroni. Teadus- ja arendustegevuse intensiivsus on selles sektoris suur ja üle 15 %.⁴

Praegu investeerivad Euroopa osalejad peamiselt teadus- ja arendustegevusse, aga selle tulemuste tööstuslikuks kasuks muutmisesse ei investeerita piisavalt. Selline teadus- ja arendustegevus on peamine tegur, mis võimaldab pooljuhtitehnoloogiaid miniaturiseerida, mida on vaja järgmise põlvkonna arvutusvõimsusega kiipide tootmiseks. Euroopas asuvad maailma juhtivad teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid. Paljud Euroopa teadus- ja arendustegevuse tulemused võetakse aga tööstuslikult kasutusele väljaspool liitu.

Liidus on heal tasemel pooljuhtkomponentide projekteerimine jõuelektroonika, raadiosagedus- ja analoogseadmete, sensorite ning mikrokontrollerite jaoks, mida kasutatakse tänapäeval laialdaselt autotööstuses ja töötlevas tööstuses. Vähem on arenenud digitaalloomika

¹ Pooljuhtide tootmisel on tehnoloogiasõlmed olnud traditsiooniliselt seotud transistoride mõõtmega. „Tehnoloogiasõlmi“ mõõdetakse nanomeetrites (nm); 1 nanomeeter = 1 miljardik meetrit. Väiksemate tehnoloogiasõlmedega saab toota väiksemaid transistoreid, mis on kiiremad ja energiatõhusamad. Tehnika tasemele vastav tehnoloogiasõlm on praegu 5 nm suurune, eeltootmises on 3 nm ja väljatöötamisel 2 nm suurune tehnoloogiasõlm.

² <https://news.samsung.com/global/samsung-electronics-announces-new-advanced-semiconductor-fab-site-in-taylor-texas>, 24.11.2021.

³ <https://semianalysis.substack.com/p/tsmc-3nm-wafer-shipments-pushed-into>, 14.10.2021

⁴ <https://min.news/en/tech/def29226dea2b06f47efea4aae13e8f3.html>, 22.01.2022

(protsessorid ja mälu) projekteerimine, mis muutub oluliseks, sest andmed, tehisintellekt ja ühenduvus muutuvad üha olulisemaks.

Liit on väga heal positsioonil ka suurte kiibitootmistehaste käitamiseks vajalike materjalide ja seadmete poolest ning paljudel ettevõtjatel on tarneahelas oluline roll. Sellel on tugevad ja mitmekesised tööstuslikud kasutussektorid, nt autotööstus, tööstusautomaatika, tervishoid, energeetika, side jne. Siiski on koostöö väärtusahelas nõrk.

Liidu turuosa koguväärtus maailma pooljuhtide turul on 10 %⁵, mis on tunduvalt väiksem tema majanduslikust tähtsusest. Hoolimata oma tugevast üleilmsest positsioonist materjalide ja seadmete tootmise valdkonnas, sõltub liit kiipide projekteerimisel, tootmisel, pakendamisel, katsetamisel ja kokkupanekul suurel määral kolmandate riikide tarnijatest.

Tänapäeval on pooljuhid tugevate geostrateegiliste huvide ja ülemaailmse tehnoloogilise võidujooksu keskmes. Riigid soovivad tagada, et nad oleksid kõige arenenumate kiipidega varustatud, sest see määrab nende suutlikkuse tegutseda (majanduslikult, tööstuslikult ja militaarselt) ning hoogustab digiüleminekut. Kõigis maailma suuremates piirkondades tehakse suuri investeeringuid ja rakendatakse toetusmeetmeid, et teha uuendusi ning tugevdada oma tootmisvõimekust.

Liidul on vahendid, et saada tuleviku kiipide turul juhtivaks tööstusjõuks. Liidu eesmärk on oma praegust osakaalu maailma toodangus kahekordistada, nii et see ulatuks 2030. aastaks 20 %-ni⁶. Eesmärk ei ole mitte ainult vähendada sõltuvust, vaid ka kasutada ära majanduslikke võimalusi, sest pooljuhtide ülemaailmne turg peaks enne kümnendi lõppu kahekordistuma, tänu millele suureneb Euroopa kodanike jaoks toodetavate uuenduslike toodete kaudu pooljuhiökosüsteemi ja üldiselt tööstuse konkurentsivõime.

Esile kerkivad uued turusuundumused ja -võimalused. Pooljuhte tootvad ettevõtjad projekteerivad järjest enam kohandatud kiipe koos lõppkasutajaettevõtjatega, et parandada riistvara ja tarkvara optimeerimise abil süsteemi toimimist. Tehisintellekt, serva- ja pilvetehnoloogia ning tööstussektorite digiüleminek pakuvad uusi võimalusi Euroopa tehnoloogia ja tööstuse juhtpositsiooni tulevaseks konkurentsivõimeks.

Samal ajal areneb tehnoloogia pidevalt. Miniaturiseerimine jätkub peavoolu tehnoloogiasõlmede (FinFET ja FDSOI) väiksemate sõlmemõõtmete suunas Moore'i seaduse⁷ kohaselt, samal ajal kui üha kasvava töötlemisjalajälje jätkusuutlikkuse tagamiseks on suur nõudlus energiatõhusamate lahenduste järele. Uued andmetöötlusparadigmad, nagu neuromorfne andmetöötlus ja kvanttehnoloogia, on uute rakendusvaldkondade jaoks paljulubavad tehnoloogiad. Uued materjalid, nagu ränikarbiid (SiC) ja galliumnitriid (GaN), on olulised toitehalduse jaoks, näiteks akutoite optimaalseks kasutamiseks, eelkõige igat liiki elektrisõidukite jaoks ja taastuvenergia tootmiseks.

⁵ „Strengthening the Global Semiconductor Supply Chain in an uncertain era“ (Ülemaailmse pooljuhtide tarneahela tugevdamine ebakindlal ajal), BCGxSIA, aprill 2021. <https://www.bcg.com/publications/2021/strengthening-the-global-semiconductor-supply-chain>

⁶ Digikompassis seati eesmärgiks, et 2030. aastaks moodustab tehnoloogia viimasele sõnale vastavate ja kestlike pooljuhtide, sealhulgas protsessorite tootmine Euroopas väärtuselt vähemalt 20 % maailma toodangust (COM(2021) 118, 9.3.2021). Seda eesmärki kinnitati 2030. aasta poliitikaprogrammi „Tee digikümnendisse“ ettepanekus (vt joonealune märkus 15).

⁷ Moore'i seaduse kohaselt kahekordistub transistoride arv integraallülituses ligikaudu iga kahe aasta tagant.

See seletuskiri on lisatud ettepanekule võtta vastu **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus).**

Selle ettepanekuga täidetakse poliitilist lubadust, mille president von der Leyen andis oma 2021. aasta kõnes olukorra kohta Euroopa Liidus, milles ta teatas, et eesmärk on luua ühiselt tipptasemel Euroopa kiipide ökosüsteem, mis hõlmab ka tootmist⁸. Ettepaneku aluseks olevat strateegilist visiooni Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks on selgitatud lisatud teatistes.⁹

Selle visiooni elluviimiseks on Euroopa kiipide strateegias esitatud viis strateegilist eesmärki:

- Euroopa peaks tugevdama oma juhtpositsiooni teadusuuringute ja tehnoloogiavaldkonnas;
- Euroopa peaks arendama ja tugevdama oma suutlikkust teha uuendusi kõrgtehnoloogiliste kiipide projekteerimisel, tootmisel ja pakendamisel ning muuta need kaubanduslikeks toodeteks;
- Euroopa peaks kehtestama sobiva raamistiku, et suurendada 2030. aastaks märkimisväärselt oma tootmisvõimsust;
- Euroopa peaks tegelema suure oskuste nappuse probleemiga, meelitama ligi uusi talente ja toetama kvalifitseeritud tööjõu tekkimist;
- Euroopa peaks kujundama põhjaliku arusaama pooljuhtide ülemaailmsetest tarneahelatest.

Ettepaneku eesmärk on saavutada strateegiline eesmärk suurendada Euroopa pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõimet ja ülemaailmset turuosa. Samuti on selle eesmärk hõlbustada uute kiipide kiiret kasutuselevõttu Euroopa tööstuses ja suurendada selle konkurentsivõimet. Selleks peab see ligi meelitama investeringuid uuenduslikesse tootmisrajatistesse, omama kvalifitseeritud tööjõudu, aga ka olema suuteline projekteerima ja tootma kõige arenenumaid kiipe, mis määratlevad tuleviku turud, arendavad võimekust ning võimaldavad vertikaalsete tööstussektorite vahelises tihedas koostöös käitavatel katseliinidel katsetada uuenduslikke tooteid ja luua nende prototüüpe. Need on vajalikud sammud, kuid nendest piisab üksnes juhul, kui liidul on analüütiline suutlikkus suurendada väärtusahela poliitikakujundajate teadmisi ja ta on võimeline saama kasu suurenenud suutlikkusest teenida kriisi korral ühtse turu ühist huvi. Eesmärk ei ole saada sõltumatuks, sest selline eesmärk ei ole saavutatav. Peame tugevdama oma tugevaid külgi, arendama uusi tugevaid külgi ja tegema koostööd kolmandate riikidega tarneahelas, kus vastastikune sõltuvus püsib suurena.

Nende eesmärkide saavutamiseks on ettepaneku eesmärgid järgmised.

- **Luua Euroopa kiibialgatus**, millega toetatakse kogu liidus suuremahulist tehnoloogilise suutlikkuse suurendamist ja innovatsiooni, et oleks võimalik arendada ning kasutusele võtta tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhi- ja kvanttehnoloogiad, mis tugevdavad liidu kõrgetasemelise projekteerimise, süsteemide loomise, kiipide tootmise võimekust ja oskusi, sealhulgas pannes rõhku idu- ja kasvufirmadele (1. sammas „Euroopa kiibialgatus“).

⁸ Kõne olukorrast Euroopa Liidus 2021. aastal.
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/soteu_2021_address_et_0.pdf

⁹ COM(2022) 45, 08.02.2022, „Kiibimäärus Euroopa jaoks“.

Eelkõige luuakse algatusega Euroopa projekteerimissuutlikkuse suurendamiseks uuenduslik virtuaalne projekteerimisplatvorm, mis on juurdepääsetav avatud, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel. See platvorm stimuleerib kasutajate kogukondade laialdast koostööd projekteerimisettevõtjate, idufirmade ja VKEde, intellektuaalomandiga varustajate ja vahendite tarnijate, projekteerijate ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonidega ning integreerib olemasolevad ja uued projekteerimisrajatised laiendatud raamatukogude ja elektroonilise projekteerimise automatiseerimise¹⁰ vahenditega.

Algatusega toetatakse katseliine, mis annavad kolmandatele isikutele võimaluse avatud, läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel tingimustel oma toodete tehnilisi lahendusi katsetada, valideerida ja edasi arendada. Uute täiustatud katseliinide väljatöötamine valmistab ette järgmise põlvkonna tootmisvõimekust ja selle valideerimist.

Lisaks aitab algatus kvantkiipide uuendusliku arendamise kiirendamiseks kaasa kõrgtehnoloogia ja insenerivõimekuse suurendamisele, näiteks kvantkiipide projekteerimisraamatukogude, katseliinide ning katse- ja eksperimenteerimisrajatiste kujul.

Algatusega toetatakse kogu liitu katvat pädevuskeskuste võrgustikku, mis pakub sidusrühmadele, sealhulgas lõppkasutajatest väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEde), idufirmadele ja vertikaalsetele sektoritele, eksperditeadmisi ning parandab nende oskusi. Pädevuskeskused hõlbustavad avatud, läbipaistvat ja mittediskrimineerivat juurdepääsu projekteerimistaristule ja katseliinidele ning nende tõhusat kasutamist. Neist saavad innovatsiooni ja uute, kõrge kvalifikatsiooniga talentide tõmbekeskused.

Lisaks algatusele peaksid meetmed, mille eesmärk on hõlbustada pooljuhtide väärtusahelas juurdepääsu laenu rahale ja omakapitalile ning mida nimetatakse ühiselt kiibifondiks (Chips Fund), toetama dünaamilise ja vastupidava pooljuhiökosüsteemi arendamist, pakkudes võimalusi rahaliste vahendite paremaks kättesaadavuseks, et toetada kogu väärtusahelas idufirmade, kasvufirmade ja VKEde kasvu ning investeringuid, sealhulgas pooljuhtide väärtusahelates osalevate ettevõtjate jaoks, võimaluse korral algatusega ette nähtud seagrasahastamise abil.

- **Luu raamistik varustuskindluse tagamiseks**, meelitades ligi investeringuid ja suurendades pooljuhtide tootmisvõimsust ning täiustades pakendamist, katsetamist ja kokkupanekut esimeste omataoliste integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste kaudu (2. samm „Varustuskindlus“).

Eelkõige määratakse ettepanekus kindlaks kriteeriumid selliste konkreetsete projektide rakendamise hõlbustamiseks, mis aitavad liidus kaasa pooljuhtidega varustamise kindlusele. Selleks eristatakse kahte liiki esimesi omalaadseid rajatisi¹¹, nimelt integreeritud tootmisrajatisi ja ELi avatud pooljuhitehaseid¹². Kui rajatise taotlus, et teda tunnustataks

¹⁰ Elektroonilise projekteerimise automatiseerimise vahendid, st tarkvaravahendid integraallülituste projekteerimiseks.

¹¹ „Esimene omalaadne rajatis“ on tööstusrajatis, mis on võimeline pooljuhte tootma, sealhulgas tootmise alg- või lõppfaasis või mõlemas, ning mis ei ole liidus juba olulisel määral olemas või mida ei ole kavas ehitada, näiteks seoses tehnoloogiasõlme, substraadi materjali, näiteks ränikarbiidi ja galliumnitriidiga, ning muu tooteuuendusega, mis võib pakkuda paremaid tulemusi, protsessiuuendusi või energiatõhusust ja keskkonnatoimet.

¹² Integreeritud tootmisrajatised on liidu esimesed omataolised pooljuhtide projekteerimise ja tootmise rajatised, sealhulgas tootmise alg- või lõppfaasi või mõlema jaoks, mis aitavad kaasa siseturu varustuskindlusele. ELi avatud pooljuhitehased on liidu esimesed omataolised pooljuhtide alg- või lõppfaasi

ühena kahest esimese omalaadse rajatise liigist, on edukas, nõutakse ettepanekus, et liikmesriigid tagaksid tunnustatud esimese omalaadse rajatise kavandamise, ehitamise ja käitamisega seotud haldustaotluste tõhusa menetlemise.

Vastuseks kasvavale vajadusele kübervastupidavate tarneahelate järele¹³ teeb komisjon koostööd liikmesriikide ja erasektori osalejatega, et määrata kindlaks usaldusväärsetele kiipidele esitatavad valdkondlikud nõuded eesmärgiga kehtestada ühised standardid, ühine sertifitseerimine ja ühised hankenõuded, mis töötatakse välja Euroopa standardiorganisatsioonide toel, kui see on asjakohane, ning pidades silmas uue õigusraamistiku vastavushindamise ja turujärelevalve põhimõtteid.

- **Luua liikmesriikide ja komisjoni vaheline koordineerimismehhanism**, et tugevdada koostööd liikmesriikidega ja nende vahel, jälgida pooljuhtide pakkumist, hinnata nõudlust, prognoosida nappust, käivitada kriisietapp ja tegutseda spetsiaalsete meetmete kogumi kaudu (3. sammu „Järelevalve ja kriisile reageerimine“).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas komisjoni üldise digitaalse visiooni, eesmärkide ja võimalustega Euroopa Liidu edukaks digiüleminekuks 2030. aastaks, nagu on esitatud komisjoni teatises „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (digikompassi teatis)¹⁴ ja sellele järgnenud komisjoni ettepanekus digikümnendi poliitikaprogrammi kohta¹⁵, milles on seatud konkreetne eesmärk pooljuhtidele. Käesoleva ettepaneku eesmärk on aidata anda liidule suutlikkus, mida on vaja 2030. aasta eesmärgi saavutamiseks.

Käesolev ettepanek on kooskõlas ka komisjoni 2021. aasta mai teatisega, millega ajakohastatakse 2020. aasta uut tööstusstrateegiat¹⁶, milles määratakse kindlaks strateegiliste sõltuvuste valdkonnad, mis võivad põhjustada haavatavust, näiteks tarnepuudujääki. Ettepanekus käsitletakse projekteerimise, tootmise, pakendamise, katsetamise ja kokkupanekuga seotud probleeme, mis on kindlaks määratud teatises ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumendis. Teatises kuulutatakse välja protsessori- ja pooljuhitehnoloogia tööstusliit (tööstusliit)¹⁷, et teha kindlaks lüngad mikrokiipide tootmises ning vajalikud tehnoloogia arengusuunad, mis on vajalikud selleks, et ettevõtted ja organisatsioonid saaksid areneda, et aidata kaasa ettevõtete konkurentsivõime parandamisele, suurendada Euroopa digitaalset suveräänsust ning rahuldada nõudlust järgmise põlvkonna turvaliste, energiatõhusate ja võimsate kiipide ja protsessorite järele. Käesoleva määruse kontekstis on tööstusliidul nõuandev roll.

või mõlema tootmisrajatise, mis pakuvad sõltumatutele ettevõtjatele tootmisvõimsust ja aitavad seeläbi kaasa siseturu varustuskindlusele.

¹³ 31 % 2020. aastal toime pandud küberrünnetest oli suunatud ELi vastu. <https://www.ibm.com/security/data-breach/threat-intelligence>

¹⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“, COM(2021) 118, 9.3.2021.

¹⁵ COM(2021) 574 final. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega luuakse 2030. aasta poliitikaprogramm „Tee digikümnendisse“, 15.9.2021.

¹⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“, COM(2021) 350 final.

¹⁷ Komisjon käivitas protsessori- ja pooljuhitehnoloogia liidu 2021. aasta juulis. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/alliance-processors-and-semiconductor-technologies>.

Käesolev ettepanek on kooskõlas ka 2. veebruaril 2022 vastu võetud komisjoni standardimisstrateegiaga¹⁸ ja Euroopa standardimist käsitleva liidu 2022. aasta töökavaga¹⁹. Nendega nähakse ette kiipide sertifitseerimise standardite väljatöötamine turvalisuse, autentsuse ja usaldusväärsuse tagamiseks.

Ettepanekus võetakse samuti arvesse elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskuse²⁰ eesmärgi aidata teha kindlaks liidu praegused ja võimalikud tulevased digitaalsed strateegilised sõltuvused ning aidata tugevdada liidu digitaalset suveräänsust.

Käesolevas ettepanekus käsitletakse pooljuhtide tarneahela sektoripõhiseid ja ainulaadseid probleeme ning see on eraldiseisev kavandatud ühtse turu erakorraliste meetmete pakett, millest komisjon teatas oma ajakohastatud tööstusstrateegias.

Käesolev ettepanek aitab rakendada deklaratsiooni protsessoreid ja pooljuhitehnoloogiaid käsitleva Euroopa algatuse kohta, millele 7. detsembril 2020 kirjutasi alla 22 liikmesriiki.²¹ Need 22 liikmesriiki leppisid deklaratsioonis kokku, et nad teevad erilisi pingutusi, et tugevdada pooljuhiökosüsteemi ning laiendada tööstuslikku kohalolekut kogu tarneahelas. Liikmesriigid leppisid samuti kokku, et nad töötavad välja ühised standardid ja vajaduse korral usaldusväärse elektroonika sertifitseerimise, samuti ühised nõuded turvaliste kiipide ja manussüsteemide hankimiseks rakendustes, mis tuginevad kiibitehnoloogia või kasutatavad seda laialdaselt. Käesolev ettepanek on nende eesmärkidega kooskõlas.

Lisaks on ettepanek kooskõlas hiljutise teatisega „Konkurentsipoliitika, mis toetab uute probleemide lahendamist“, milles komisjon tunnistab, et ta võib Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 alusel kaaluda avaliku sektori toetuse heakskiitmist, et täita võimalikud pooljuhiökosüsteemi rahastamislüngad, et liidus saaks eelkõige luua esimesed omalaadsed Euroopa rajatised. Sellise abi suhtes tuleks kohaldada tugevaid kaitsemeetmeid tagamaks, et abi on vajalik, asjakohane ja proportsionaalne, põhjendamatud konkurentsimoonutused minimeeritakse ning kasu jagatakse laialdaselt ja ilma diskrimineerimiseta kogu Euroopa majanduses.²²

Euroopa kiibialgatusega koondatakse liidu, liikmesriikide, olemasolevate liidu programmidega ühinenud kolmandate riikide ja erasektori vahendid.

Euroopa kiibialgatuse meetmeid rakendatakse peamiselt kiipide ühisettevõtte kaudu, st olemasoleva muudetud ja ümber nimetatud peamiste digitehnoloogiade ühisettevõtte kaudu²³. Ühisettevõtte pakub praegu ulatuslikku toetust tööstuslikele teadusuuringutele, tehnoloogiaarendusele ja innovatsioonile elektroonikakomponentide ja -süsteemide ning

¹⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi standardimisstrateegia: ülemaailmsete standardite kehtestamine, et toetada vastupidavat, rohelist ja digitaalset ELi ühtset turgu“, COM(2022) 31.

¹⁹ Komisjoni teatis „Euroopa standardimist käsitlev liidu 2022. aasta töökava“, C(2022) 546.

²⁰ COM(2021) 70 final, „Tegevuskava sünergia kohta tsiviil-, kaitse- ja kosmosetööstuse vahel“.

²¹ Ühisdeklaratsioon protsessorite ja pooljuhitehnoloogiate kohta, 7. detsember 2020.

²² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Konkurentsipoliitika, mis toetab uute probleemide lahendamist“, COM(2021) 713, 18. november 2021.

²³ Nõukogu 19. novembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtte programmi „Euroopa horisont“ raames ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 219/2007, (EL) nr 557/2014, (EL) nr 558/2014, (EL) nr 559/2014, (EL) nr 560/2014, (EL) nr 561/2014 ja (EL) nr 642/2014, ELT L 427, 30.11.2021, lk 17.

nenega seotud tarkvara ja süsteemitehnoloogiate valdkonnas. Need tegevused saavad Euroopa algatuse osaks.

Euroopa kiibialgatus tugineb programmi „Digitaalne Euroopa“²⁴ viiele erieesmärgile ja täiendab neid erieesmärke, millega toetatakse digivõimekuse suurendamist peamistes digivaldkondades, kus pooljuhitehnoloogia toetab tulemuslikkuse kasvu, sealhulgas kõrgiõudlusega andmetöötlus, tehisintellekt ja küberturvalisus, ning oskuste arendamist ja digitaalse innovatsiooni keskuste kasutuselevõttu. Uue erieesmärgi nr 6 kaudu, mis peaks keskenduma pooljuhitehnoloogiate teemale, investeeritakse Euroopa kiibialgatusega suutlikkuse suurendamisse, et tugevdada tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate kõrgetasemel teadusuuringute, projekteerimise, tootmise ja süsteemide integreerimise võimekust.

Euroopa kiibialgatus tugineb samuti programmile „Euroopa horisont“²⁵ ja täiendab seda programmi, millega toetatakse pooljuhtide valdkonnas akadeemilisi teadusuuringuid, tehnoloogiaarendust ja innovatsiooni. Algatuses keskendutakse investeringute toetamisele liidus loodud piiriülestesse ja avatud juurdepääsuga teadus-, arendus- ja innovatsioonitaristutesse, et võimaldada kogu Euroopas pooljuhitehnoloogiate arendamist. Programmi „Euroopa horisont“ raames toetatud teadus- ja innovatsioonimeetmetest pärit uusi pooljuhitehnoloogiaid võib järk-järgult kasutusele võtta ja juurutada Euroopa kiibialgatuse suutlikkuse suurendamise osade kaudu. Seevastu tehakse algatuse tehnoloogiaalane võimekus teadus- ja innovatsioonikogukonnale kättesaadavaks, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“ kaudu toetatavatele tegevuste jaoks.

Käesoleva ettepaneku koostamisel võetakse arvesse programmi „InvestEU“²⁶ pakutavaid võimalusi ning olulist toetust digiüleminekusse, mida annab taaste- ja vastupidavusraha²⁷, mille puhul vähemalt 20 % vahenditest peab aitama kaasa digieesmärkide saavutamisele. Käesolev ettepanek on kooskõlas ka ELi julgeolekuliidu strateegiaga²⁸.

Meetmete rakendamise kiirendamiseks nähakse Euroopa kiibialgatusega ette uus õiguslik vahend – Euroopa kiibitaristu konsortsium (*European Chips Infrastructure Consortium*, ECIC) –, mis on spetsiaalselt välja töötatud selleks, et lihtsustada ja struktureerida era- ja avaliku sektori konsortsiumiliikmete, sealhulgas eelkõige teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide vahelisi õigussuhteid ning pidada komisjoniga struktureeritud dialoogi algatuse raames võetavate meetmete rakendamiseks. See uus õiguslik vahend on vabatahtlik ja täiendab liidu mitmesuguseid muid õiguslikke vahendeid, sealhulgas Euroopa digitaristu konsortsiumit¹⁵, mis võimaldab kombineerida liikmesriikide rahalisi vahendeid, liidu eelarvet ja erainvesteeringuid. Kui õigussubjektid moodustavad algatuse kohaste meetmete rakendamiseks avaliku ja erasektori konsortsiumi, saavad nad olemasolevatest liidu õiguslikest vahenditest valida vahendi, mis vastab paremini konkreetse konsortsiumi

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240, ELT L 166, 11.5.2021, lk 1.

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013, ELT L 170, 12.5.2021, lk 1.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017, ELT L 107, 26.3.2021, lk 30.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha, ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

²⁸ Teatis ELi julgeolekuliidu strateegia kohta, COM(2020) 605 final.

konkreetsed eesmärgid, koosseisule ja ülesehitusele. Kiipide ühisettevõtte, millele on usaldatud käesoleva algatuse teatavate meetmete üldine rakendamine, võib tingimustel, mis on sätestatud komisjoni ettepaneku (Council Regulation amending Regulation (EU) 2021/2085 establishing the Joint Undertakings under Horizon Europe, as regards the Chips Joint Undertaking)²⁹ artiklis 134, näha ette, et teatavaid meetmeid võivad võtta üksnes õigussubjektid, kes teevad koostööd konsortsiumis, mis võib olla struktureeritud Euroopa kiibitaristu konsortsiumi vormis, või mis tahes muude kättesaadavate liidu õiguslike vahendite raames, mis on konsortsiumi moodustamiseks kättesaadavad.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandatavad meetmed võivad toetada mõningaid liidu peamisi poliitikavaldkondi, näiteks rohelist kokkulepet³⁰. Pooljuhtehnoloogiate ja üldiselt digitehnoloogiate rakendamine on võimas kestlikkusele üleminekut toetav tegur ning võib tuua kaasa uusi tooteid ning tõhusamaid ja tulemuslikumaid tööviise, mis aitavad kaasa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisele.

Pooljuhtide tarnehäired ja sõltuvus teistest piirkondadest võivad aeglustada digilahendustest kasu saavate Euroopa sektorite üleminekut kestlikkusele. Häirete ja sõltuvusega toimetulemiseks suurendatakse ettepanekuga Euroopa pooljuhtide tootmisvõimsust. Kui see on asjakohane, peaksid rajatised täielikult vastama liidu õigusaktidest tulenevatele, näiteks keskkonnamõju hindamise, õhku, vette ja pinnasesse eralduvate saasteainetega, sealhulgas tööstusõnnetuste ohu ja ennetamisega, seotud nõuetele, ning püüdma tagada suure energia-, ressursi- ja veekasutuse tõhususe. Tootmisvõimsuse suurendamiseks tuleb kiiresti rajada pooljuhtide tootmisrajatised, mida võib erandkorras pidada ülekaalukat avalikku huvi pakkuvateks, kui see on vajalik erandite tegemiseks lubade andmise menetlustes, sealhulgas teatavate keskkonnamõju hindamiste puhul, kui on täidetud asjaomastes sätetes ette nähtud ülejäänud tingimused. Samal ajal hõlmab esimese omalaadse kontseptsioon võimalikke määratlusi, mis põhinevad ka rajatise kavandatud energiatõhususel või keskkonnatoimel.

Nii digitehnoloogia tootmisel kui ka kasutamisel on oma keskkonnajalajalg, sealhulgas alates fluoritud kasvuhoonegaaside eraldumisest tootmise ajal kuni nende tehnoloogiate märkimisväärse energiatarbimiseni tootmise ja kasutamise ajal. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) sektori elektritarbimine moodustab 5–9 % kogu maailma elektritarbimisest ja selle heide üle 2 % koguheitest³¹. Ainuüksi andmekeskuste arvele langes 2018. aastal 2,7 % liidu elektrinõudlusest ja kui areng jätkub praegusel trajektooriga, on see number 2030. aastaks 3,21 %³². Sellist energiatarbimist tuleb vähendada. Ettepanek ning eelkõige 1. samba raames toimuv projekteerimisrajatiste ja katseliinide loomine viib uute väikese energiatarbega protsessorite projekteerimise, katsetamise ja valideerimiseni. Protsessorid on serverite põhikomponendid, mille kanda on andmekeskuste arvutuskooormus. Suuremad andmekeskused sisaldavad miljoneid selliseid servereid ja protsessorite energiatarbimise vähendamine võib oluliselt mõjutada andmekeskuse üldist energiatarbimist. Sellised väikese energiajalajalgiga kiibid aitavad kaasa ka sellele, et liit asub kestliku digitehnoloogia valdkonnas juhtpositsioonile.

²⁹ COM(2022) 47, 08.02.2022.

³⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“, COM(2019) 640, 11.12.2019.

³¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse energiatõhusust (uuesti sõnastatud), COM(2021) 558, 14.7.2021.

³² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/energy-efficient-cloud-computing-technologies-and-policies-eco-friendly-cloud-market>

Ettepanek aitab saavutada paketi „Eesmärk 55“ osade eesmärgi, mis keskenduvad keskkonnasõbralikumate sõidukite ja puhtamate kütuste kasutuselevõtu edendamisele tehnoloogiliselt neutraalsel viisil³³. Uute sõiduautode ja kaubikute CO₂ heite normide muutmise soovitakse veelgi vähendada nende sõidukite kasvuhoonegaaside heidet, andes selge ja realistliku suuna heitevaba liikuvuse poole. Tarbijate nõudlus heiteta sõidukite, näiteks elektriga laetavate sõidukite järele suureneb juba praegu³⁴. Elektriga laetavate sõidukite pooljuhtide sisaldus sõiduki kohta on tavaliselt üle kahe korra suurem kui sisepõlemismootoriga autodel³⁵. Elektrisõidukite kasvavatele võimsuse ja energiatõhususe nõuetele vastamiseks on üha olulisemad täiustatud pakendamistehnoloogiad. Sellest järeldeb, et see on kooskõlas paketi „Eesmärk 55“ eesmärkidega.

Ettepanek on kooskõlas ringmajanduse tegevuskavaga³⁶, milles määratletakse elektroonika ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia peamise väärtusahelana ning kuulutatakse välja elektroonikaseadmete ringkasutuse algatus, mis hõlmab ökodisaini direktiivi alusel võetavaid elektroonikat ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat, sealhulgas mobiiltelefone ning tahvel- ja sülearvuteid reguleerivaid meetmeid, et seadmete kavandamisel võetaks arvesse energiatõhususe, vastupidavuse, parandatavuse, ajakohastatavuse, hoolduse, korduskasutuse ja ringlussevõtu aspekte.

Elektroonikatoodete pikem kasutusaeg tänu sellele, et need projekteeritakse vastupidavus- ja ajakohastamisteenustele sobivaks, vähendab seadmete väljavahetamise kiirust ja vajadust uute toodete järele. Elektroonikajäätmetest saab taaskasutamise teel mikrokiibimaterjale; näiteks on tehniliselt võimalik võtta ringlusse liitpooljuhtmaterjale, kuigi praegu on see võimalik ainult väga väikestes kogustes. Selliste nõuete täitmise võimalik vahend on kestlike toodete algatus, mis põhineb ökodisaini direktiivi kohaldamisala laiendamisel. Komisjon uurib ka mitmesuguseid tarbeelektroonika tagasivõtu- ja tagasiostusüsteemide võimalusi, et suurendada töökorras olevate kasutatud seadmete pakkumist.

Kuna digiüleminek ja elektrifitseerimine hoogustub, toetavad energiatõhusad kiibid ka muid poliitikameetmeid, sealhulgas tööstuslikku tootmist, transporti ja energeetikat käsitlevaid poliitikameetmeid, nt tulevane energiasektori digitaliseerimise tegevuskava³⁷. Nõudlus pooljuhtitehnoloogiate järele peaks kümne aasta jooksul kahekordistuma. Üha rohkem kiipe integreeritakse robotitesse ja tootmismasinate, tööstusesse ja põllumajandusse, aga ka transpordivahenditesse ja muudesse seadmetesse. Kuna ettepaneku eesmärk on kiipide ja muude digitehnoloogiate arukas kasutamine ning energiatõhusamate kiipide tootmine, on see kooskõlas mitme valdkondliku poliitikaga ja aitab neid ellu viia.

³³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Eesmärk 55“: ELi 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamine teel kliimaneutraalsuseni, COM(2021) 550, 14.7.2021.

³⁴ Näiteks kasvab Euroopas elektriautode osakaal uutes müügitehingutes ja moodustab nendest 2021. aastal eeldatavasti 14 %. <https://think.ing.com/articles/slow-start-for-electric-vehicles-in-the-us-but-times-are-changing>

³⁵ <https://www.idtechex.com/en/research-article/ev-power-electronics-driving-semiconductor-demand-in-a-chip-shortage/24820>

³⁶ COM(2020) 98 final, 11.03.2020.

³⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13141-Digitalising-the-energy-sector-EU-action-plan_en

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva määrusega taotletakse kahte eraldiseisvat erieesmärki, mis moodustavad olulise osa määruse üldeesmärgist luua ühtne raamistik liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks. 1. samba aluseks olev määruse esimene erieesmärk on luua pooljuhtide tööstuses suur innovatsioonivõime ja piisav tehnoloogiline suutlikkus innovatsiooni kiirendamiseks ja sellega kohanemiseks. Lisaks on 2. ja 3. samba aluseks olev määruse eesmärk suurendada pooljuhitehnoloogiatega valdkonnas liidu vastupanuvõimet ja varustuskindlust, toetades ja koordineerides investeringuid kõrgetasemeliste pooljuhtide tootmisse (2. sammas) ning võimaldades koordineeritud järelvalvet ja kriisidele reageerimist (3. sammas).

Esimese eesmärgi asjakohane õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 173 lõige 3, artikli 182 lõige 1 ja artikkel 183. Artikli 173 lõikes 3 on sätestatud, et Euroopa Parlament ja nõukogu võivad seadusandliku tavamenetluse kohaselt ja pärast konsulteerimist Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega otsustada võtta erimeetmeid, et toetada liikmesriikides algatatud tegevust, et tagada liidu konkurentsivõimelisuseks ja innovatsioonisuutlikkuseks vajalikud tingimused ning tagada tööstuse kohanemine kiiretest innovatsioonitsüklistest tingitud struktuurimuutustega. See õiguslik alus on enamiku algatuse raames võetavate meetmete puhul asjakohane, võttes arvesse, et käesoleva määruse 1. samba eesmärk on kiirendada liidu tööstuse pooljuhtide tootmist, tugevdada pooljuhtide tarneahela sõltumatust, suurendada tööstussuutlikkust, hõlbustada uuenduslike idufirmade ja VKEde arengut ning soodustada uusi investeringuid innovatsiooni ja tehnoloogia arendamisse. Arvestades algatuse ulatuslikkust, põhineb see ka ELi toimimise lepingu jaotiselt „Teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning kosmos“ (artikli 182 lõige 1 ja artikkel 183).

2. ja 3. samba aluseks oleva teise eesmärgi asjakohane õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 114. Käesoleva ettepaneku 2. ja 3. samba eesmärk on luua ühtlustatud õigusraamistik liidu vastupanuvõime ja varustuskindluse suurendamiseks. Pooljuhtide kasutamine on liidu mitme majandussektori ja ühiskondliku funktsiooni seisukohast äärmiselt tähtis ning sellest tulenevalt on tarnete vastupanuvõime siseturu toimimiseks hädavajalik. Seega tuleb kõiki tarnehäireid ette näha ja nendega viivitamata tegeleda, et säilitada strateegiliste järgmise etapi sektorite stabiilne toimimine. Võttes arvesse praeguse pooljuhtide nappuse märkimisväärselt majanduslikku mõju, on tõenäoline, et liikmesriigid algatavad reguleerivad meetmed, et tegeleda sektori struktuurse haavatavusega, mis on põhjustanud praeguse nappuse, või reageerida kriisilukordades tulevasele nappusele ja seda leevendada³⁸. Kuigi sellistest reguleerivatest meetmetest piisab riiklikul tasandil puuduste kõrvaldamiseks, võivad need tuua kaasa ebajärjekindla reageerimise vajadusele tugevdada vastupanuvõimet ja tegeleda võimalike siseturu kriisidega, põhjustades seeläbi sektori killustumist. Selleks et võimaldada koordineeritud meetmeid vastupanuvõime suurendamiseks, on vaja ühtlustatud eeskirju, mis hõlbustaksid selliste konkreetsete projektide rakendamist, mis aitavad liidus kaasa pooljuhtidega varustamise kindlusele (2. sammas). Kavandatav järelvalve- ja kriisidele reageerimise mehhanism (3. sammas) peaks olema ühtne, et võimaldada piiriülese pooljuhtide väärtusahela puhul koordineeritud lähenemisviisi kriisideks valmisolekule. Ettepanekuga nähakse liidu tasandil ette asjakohane juhtimisstruktuur ja liikmesriikide vaheline koostöö,

³⁸ Näiteks on teatatud, et Hispaania kavatseb sellega seoses reformida oma riikliku julgeoleku seadust (Ley de Seguridad Nacional).

tänu millele toetatakse siseturul usaldust, innovatsiooni ja majanduskasvu. ELi toimimise lepingu artikkel 114 on seega 2. ja 3. samba asjakohane õiguslik alus, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine.

ELi toimimise lepingu teised artiklid või iga artikkel eraldi ei õigusta mõlemat eespool nimetatud eesmärki. ELi toimimise lepingu artikkel 122 ei ole asjakohane, sest see ei anna alust mõlemale eesmärgile ega ole kooskõlas ei ELi toimimise lepingu artikliga 114 ega 173. Kavandatud elemendid on esitatud ühes õigusaktis, sest kõik meetmed koos moodustavad sidusa lähenemisviisi, et tegeleda eri viisil liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise vajadusega.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Liikmesriigid üksi ei suuda ettepaneku eesmärgi saavutada, sest probleemid on piiriülesed ega piirdu üksikute liikmesriikide või liikmesriikide rühmadega. Kavandatud meetmetega keskendutakse valdkondadele, kus vajalike pingutuste mahu, kiiruse ja ulatuse tõttu on liidu tasandil tegutsemisel tõendatud lisaväärtus.

Pooljuhtide kriisile terviklikuks reageerimiseks on vaja kiireid ja koordineeritud ühismeetmeid mitmesugustelt sidusrühmadelt ning koostöös liikmesriikidega. Ükski liikmesriik ei suuda seda üksi saavutada. Võttes lisaks arvesse pooljuhiökosüsteemi keerukust, on liidu struktuurse sõltuvuse ja tarnepuudujäägi tagajärjed niivõrd kaugeleulatuvad, et liidu tasandi sekkumine on selliste probleemide lahendamiseks kõige sobivam.

On selge, et kõige paremini saavad Euroopa osalejaid ühise visiooni ja rakendusstrateegia poole suunata liidu tasandi meetmed. See on võtmetähtsusega, et saavutada mastaabi- ja mitmekülgssussääst ning tipptasemel võimekuse jaoks vajalik kriitiline mass, piirates, kui mitte vältides, pingutuste killustatust, võidujooksu toetustele ja mitteoptimaalseid riiklikke lahendusi.

Käesoleva ettepaneku kolme samba kaudu käsitletavates valdkondades on vaja liidu meetmeid.

- Esimese samba (Euroopa kiibialgatus) puhul toetatakse algatusega liidus ulatuslikku tehnoloogilise suutlikkuse suurendamist ja innovatsiooni, et võimaldada tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuht- ja kvanttehnoloogiate väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning kõrvaldada Euroopa pidevad struktuursed puudused projekteerimises ja tootmises. Liikmesriigid käivitasid 2018. aastal esimese üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti, millega toetatakse piiriüleseid uuenduslikke projekte kogu mikroelektroonika väärtusahelas ning selles valdkonnas kavandatakse teist üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti.³⁹ Kuigi sellised algatused on sektori jaoks strateegilise tähtsusega, on praeguses etapis tõenäoline, et need üksi ei võimaldaks piisavalt suutlikkust suurendada katseliinide ja projekteerimistaristute kujul, mis tuleb teha laialdaselt kättesaadavaks kõigile huvitatud kolmandatele isikutele kogu Euroopas ning mis võimaldavad liidul samuti täita tugevamat rolli ülemaailmses ja vastastikusel sõltuvuses olevas ökosüsteemis.

³⁹ Esimeses üleeuroopalist huvi pakkuvas tähtsas projektis osalesid neli liikmesriiki (Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia ja Austria) ning Ühendkuningriik. Sellesse kuulub 32 ettevõtet, mille avaliku sektori toetus on 1,9 miljardit eurot ja tööstuse panus ligikaudu 6 miljardit eurot.

Selliseid suuremahulisi rajatisi saab vajalike investeeringute ja oskusteabe mahu tõttu pakkuda üksnes liidu tasandil.

- Teise samba („Varustuskindlus“) puhul saab meetmeid, mille eesmärk on kiirendada investeeringuid pooljuhtide tootmisse, piisavalt kavandada ja rakendada üksnes liidu tasandil, võttes arvesse vajalike investeeringute mahtu ja seda, et sellised tootmisrajatised teenivad määratluse kohaselt kogu siseturгу, tugevdavad kogu ökosüsteemi ja tagavad kriisides varustuskindluse.
- Seoses kolmanda sambaga („Järelevalve ja kriisidele reageerimine“) tagab liidu tõhustatud koostöö vajaliku ja võrreldava teabe kogumise. Koos suudavad liikmesriigid ja komisjon prognoosida nappust, käivitada tõsise puudujäägi olukorras kriisietapi ja kehtestada sellise kriisi lahendamiseks vajalikud meetmed tõhusamal viisil kui mitmesuguste riiklike meetmete abil.

- **Proportsionaalsus**

Ettepaneku eesmärk on tugevdada Euroopa pooljuhiökosüsteemi lühiajalise valmisoleku ja järelevalve kaudu, et suurendada pooljuhtide tarneahelate läbipaistvust, keskmise tähtajaga varustuskindluse meetmete abil, et suurendada Euroopas pooljuhtide tootmisvõimsust, ning pikemaajaliste tehnoloogia- ja innovatsioonialaste juhtpositsioonimeetmete abil, et luua kõrgetasemeliste ja kujunemisjärgus pooljuhitehnoloogiate projekteerimis- ja tootmisrajatised.

Sellega seoses keskendutakse ettepanekus pooljuhiökosüsteemi nendele osadele, mis aitavad liidu tarneahela vastupanuvõimele kaasa kõige rohkem. Pigem keskendutakse pooljuhiökosüsteemile endale kui suuremale elektroonikakomponentide ja -süsteemide valdkonnale või pooljuhte ja/või elektroonikakomponente ja -süsteeme kasutatavatele rakendusvaldkondadele selleks, et meetmed piirduksid Euroopa majanduse ja kogu ühiskonna jaoks praegu ühe kõige olulisema valupunktiga.

1. samba Euroopa kiibialgatusega luuakse mehhanismid, mis on vajalikud selleks, et tagada teadus- ja projekteerimisvõimekuse, katse- ja eksperimenteerimisliinide, kvantkiipide alase suutlikkuse, pädevuskeskuste ning idufirmade, kasvufirmade ja VKEdes fondi kaudu Euroopa tööstuse pikemaajaline konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkus.

2. samba varustuskindluse meetmete puhul, mille eesmärk on suurendada liidu pooljuhtide tootmisvõimsust, võidakse teatavat rajatist tunnustada integreeritud tootmisrajatisena või ELi avatud pooljuhitehasena. Sellise tunnustamise korral peavad liikmesriigid tagama, et sellistele rajatistele ja pooljuhitehastele antakse lubasid kiirmenetluse korras.

3. samba valmisolekumeetmed põhinevad järelevalvel ning liikmesriikide ja liidu vahelisel teabevahetusel, et näha ette häireid tarneahelas. (Prognoositud) häirete korral võib võtta kooskõlastatud meetmeid pooljuhtide nappuse ja muude häirete leevendamiseks või ärahoidmiseks.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse vormis. See on kõige sobivam õiguslik vahend Euroopa kiibialgatuse loomist käsitleva ettepaneku 1. samba jaoks, sest ainult vahetult kohaldatavate sätetega määrus saab tagada vajaliku ühtsuse sellise liidu algatuse loomiseks ja toimimiseks, mille eesmärk on toetada tööstussektorit kogu siseturul. Määruse valimine 2. samba õiguslikuks vahendiks on põhjendatud vajadusega, et uute eeskirjade, eelkõige integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste määratluse

kohaldamine ning nende tunnustamise ja toetamise menetlus oleks ühtne. Lisaks on määrus kõige sobivam vahend 3. samba jaoks, sest selle osaga tuleks liidus ette näha mehhanism pooljuhtide tõsiste tarnehäirete ennetamiseks ja nendega tegelemiseks. Mehhanism ei nõua ülevõtmist riiklike meetmete kaudu ja on vahetult kohaldatav.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- Konsulteerimine sidusrühmadega**

Oma kõnes Maailma Majandusfoorumil 2022. aasta jaanuaris märkis president von der Leyen, et „me esitame oma ettepaneku Euroopa kiibimääruse kohta veebruari alguses“ ja et „me ei tohi aega kaotada“⁴⁰. Juhtivad majandusriigid soovivad tagada, et nad oleksid kõige arenenumate kiipidega varustatud, sest see määrab üha enam nende suutlikkust tegutseda (majanduslikult, tööstuslikult ja militaarselt) ning hoogustab digiüleminekut. Nad investeerivad juba praegu palju ja rakendavad toetusmeetmeid, et uuendada ja tugevdada oma tootmisvõimsust, või kavatsevad seda peagi teha⁴¹. On märke sellest, et liidu äriühingud ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid võivad olla huvitatud teistesse piirkondadesse kolimisest. Kui puudub täielik selgus selle kohta, millised on investeerimistingimused, avaliku sektori toetuse võimalused, avaliku sektori investeeringud oskustesse, taristusse ning tiptasemel teadus- ja arendustegevusse jne, on tõenäosus väiksem, et rahvusvahelised osalejad laiendavad liidus olemasolevaid rajatisi või rajavad uusi tootmisrajatisi.

Võttes arvesse kiireloomulist vajadust tegutseda, ei tehtud mõjuhinnangut ega nähtud ette avalikku veebikonsultatsiooni. Analüüs ja kõik täiendavad tõendid esitatakse komisjoni talituste töödokumendis, mis avaldatakse hiljemalt kolme kuu jooksul alates ettepaneku avaldamisest.

Sellele vaatamata osutati 1. sambaga seotud konkreetseid teemasid käsitletud seminaridel, mis peeti tööstusharu sidusrühmadega, vajadusele kaaluda rajatisi uute tehnoloogiate jaoks, nagu fotoonika, neuromorfne andmetöötlus ja kvanttehnoloogia, samuti uued materjalid⁴². Lisaks rõhutati nendel seminaridel vajadust võtta nõuetekohaselt arvesse alternatiivseid käsustiku arhitektuure, nagu RISC-V.

Lisaks toimusid 2021. aasta suvel peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte eelkäija ühisettevõtte ECSEL raames kohtumised tööstuse esindajate ja avaliku sektori asutustega, kus arutati digikompassi eesmärgi, tööstusstrateegia ajakohastamist, tööstusliitu ja Euroopa kiibimäärust.

2021. aastal toimusid liikmesriikidega igakuised kohtumised, et valmistada mikroelektroonika vallas ette kavandatud teine üleeuroopalist huvi pakkuv tähtis projekt. Liikmesriigid andsid

⁴⁰ President von der Leyeni erikõne „Olukorrast maailmas“ Maailma Majandusfoorumil. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_22_443

⁴¹ Näiteks Ameerika Ühendriigid: <https://www.congress.gov/bills/117/congress/senate-bill/1260?s=1&r=52>
Hiina: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46767>
Jaapan: <https://www.reuters.com/technology/japan-create-scheme-subsidise-domestic-chip-output-nikkei-2021-11-07/>

Lõuna-Korea: <https://spectrum.ieee.org/south-koreas-450billion-investment-latest-in-chip-making-push>

⁴² <https://ecscollaborationtool.eu/ecs-sria-workshops.html>

sisendid 2. samba integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste määratlemiseks ja hindamiseks ning 1. samba konkreetsete rajatiste määratlemiseks.

10. jaanuaril 2022 toimus kohtumine Euroopa pooljuhisektori peamisi sidusrühmi esindavate tegevjuhtidega. Sellel koosolekul jäid peamiselt kõlama järgmised mõtted: vajadus tugineda Euroopa tugevatele külgedele, nt teadus- ja arendustegevusele ning seadmete tootmisele; selge toetus katseliinidele ja projekteerimistaristutele; idu- ja kasvufirmade toetamine; vajadus suurendada Euroopa tootmisvõimsust nii väljakujunenud kui ka kõrgtehnoloogia puhul; ning vajadus võrdsete võimaluste järele kogu maailmas⁴³.

Pärast volinik Bretoni kohtumisi peamiste pooljuhtide turu osaliste ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide tegevjuhtidega toimus ka palju kohtumisi tegevjuhtide esindajatega, kellega arutati vajadust tugevdada Euroopa pooljuhisektorit. Nendel saadi sisend eelkõige 1. sambasse.

2021. aasta novembris toimunud elektroonikakomponentide ja -süsteemide Euroopa foorum (EFECS), kus osales üle 500 osaleja, kujutas endast suurt platvormi tööstuslike vajaduste arutamiseks. Lisisisendit anti kohtumistel tööstusühenduste ja nende liikmetega, nagu SEMI, ESIA ja DigitalEurope.

Lisaks võimaldasid pikaajalised ja korrapärased kontaktid tööstusharu sidusrühmade, liikmesriikide, kutseorganisatsioonide ja kasutajate ühendustega koguda arvestatava hulga teavet ja tagasisidet, mis on ettepanekuga seotud.

Alates 2019. aasta lõpust on avaldatud mitmeid pooljuhisektorit käsitlevaid aruandeid, milles on kirjeldatud suundumusi ning esitatud fakte ja arvandmeid, ning need on võetud ettepaneku aluseks⁴⁴.

- **Mõjuhinnang**

Käesolevale ettepanekule ei ole ametlikku mõjuhinnangut lisatud. Võttes arvesse eespool selgitatud kiireloomulisust, ei oleks mõjuhinnangut olnud võimalik ettepaneku vastuvõtmisele

⁴³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/ceo-roundtable-semiconductors-10-january-2022>

⁴⁴ Mittetäielik loetelu: „Measuring distortions in international markets: The semiconductor value chain“ (Moonutuste mõõtmine rahvusvahelistel turgudel – pooljuhtide väärtusahel), OECD 2019; „The Geopolitics of Semiconductors“ (Pooljuhtide geopoliitika), koostanud EURASIA Group, september 2020; „The global semiconductor value chain“ (Ülemaailmne pooljuhtide väärtusahel), Stiftung Neue Verantwortung, oktoober 2020; „The Weak Links in China’s Drive for Semiconductors“ (Nõrgad lülid Hiina pooljuhipüüdlustes), Montaigne’i instituut, jaanuar 2021; „Strengthening the Global Semiconductor Supply Chain in an uncertain era“ (Ülemaailmse pooljuhtide tarneahela tugevdamine ebakindlal ajal), BCGxSIA, aprill 2021; SIA Factbook, mai 2021; „Building Resilient Supply Chains, Revitalising American Manufacturing, and Fostering Broad-Based Growth“ (Vastupidavate tarneahelate loomine, Ameerika tootmise taaselustamine ja laiapõhjalise majanduskasvu edendamine), Valge Maja raport, juuni 2021; „Mapping China’s semiconductor ecosystem in global context“ (Hiina pooljuhiökosüsteemi kaardistamine ülemaailmses kontekstis), Stiftung Neue Verantwortung, juuni 2021; „Semiconductors: A Global Policy Review“ (Pooljuhid: ülemaailmne poliitikaülevaade), Access Partnership, september 2021; „Semiconductors: U.S. Industry, Global Competition, and Federal Policy“ (Pooljuhid: USA tööstus, ülemaailmne konkurents ja föderaalpoliitika), Kongressi aruandeteenistus, oktoober 2021; „Semiconductor Strategy for Germany and Europe (Pooljuhtide strateegia Saksamaale ja Euroopale), ZVEI, oktoober 2021; „A semiconductor strategy for the European Union“ (Pooljuhtide strateegia Euroopa Liidule), Bundesagentur für Sprunginnovationen (SPRIN-D), 2021; „Understanding the global chip shortage“ (Ülemaailmse kiibipuuduse mõistmine), Stiftung Neue Verantwortung, november 2021.

eelnenud aja jooksul teha. Analüüs ja kõik täiendavad tõendid esitatakse komisjoni talituste töödokumendis, mis avaldatakse hiljemalt kolme kuu jooksul alates ettepaneku avaldamisest.

- **Põhiõigused**

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 16 on sätestatud ettevõtlusvabadus. Käesoleva ettepaneku 1. ja 2. samba meetmed loovad innovatsioonisuutlikkuse ja suurendavad pooljuhtidega varustamise kindlust, mis võib tugevdada ettevõtlusvabadust kooskõlas liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavadega. Sellest hoolimata võib mõni 3. samba meede, mida on vaja, et kõrvaldada liidus tugevad pooljuhtide tarnehäired, ajutiselt piirata ettevõtlusvabadust ja lepinguvabadust, mis on kaitstud harta artikliga 16, ning õigust omandile, mis on kaitstud harta artikliga 17. Neid õigusi piiratakse harta artikli 52 lõike 1 kohaselt käesoleva ettepanekuga ainult seadusega ette nähtud juhul, arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust, ning kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

Kohustus avaldada komisjonile konkreetset teavet, kui teatavad tingimused on täidetud, austab ettevõtlusvabaduse olemust ega mõjuta seda ebaproportsionaalselt (harta artikkel 16). Kõik teabenõuded teenivad liidu üldist huvi, et oleks võimalik kindlaks teha võimalikud meetmed pooljuhtide nappuse kriisi leevendamiseks. Need teabenõuded on eesmärgi saavutamiseks asjakohased ja tulemuslikud, sest tänu neile saadakse kriisi hindamiseks vajalikku teavet. Põhimõtteliselt nõuab komisjon soovitud teavet ainult esindusorganisatsioonidelt ja võib üksikutele ettevõtjatele nõudeid esitada ainult siis, kui see on lisaks vajalik. Kuna teave tarneolukorra kohta ei ole muul viisil kättesaadav, ei leidu sama tulemuslikke meetmeid, et saada teavet, mis võimaldaks Euroopa poliitikakujundajatel võtta leevendusmeetmeid. Arvestades pooljuhtide nappuse tõsiseid majanduslikke ja ühiskondlikke tagajärgi ning leevendusmeetmete sama olulist tähtsust, on teabenõuded soovitud eesmärgiga proportsionaalsed. Lisaks tasakaalustavad asjakohased kaitsemeetmed ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse piiramist. Teabenõudeid võib esitada üksnes kriisiolukorras, kus komisjon on käivitanud rakendusaktiga kriisietapi.

Kohustus võtta vastu ja täita eelisjärjekorras prioriteetseid tellimusi austab ettevõtlusvabaduse, lepinguvabaduse (harta artikkel 16) ja omandiõiguse (harta artikkel 17) olemust ega mõjuta neid ebaproportsionaalselt. See kohustus teenib liidu üldist huvi tagada, et kriitilise tähtsusega sektorid, mida mõjutavad pooljuhtide nappusest tingitud tarnehäired, saaksid toimimist jätkata. Kohustus on selle eesmärgi saavutamiseks asjakohane ja tulemuslik tänu sellele, et tagatakse olemasolevate ressursside kasutamine eelisjärjekorras nendele sektoritele tarnitavate toodete puhul. Teist sama tõhusat meetet ei leidu. Kriisiolukorras on proportsionaalne kohustada pooljuhtide tootmisrajatisi, mis on taotlenud tunnustamist integreeritud tootmisrajatistena ja ELi avatud pooljuhitehastena, muid pooljuhtide tootmisrajatisi, mis on sellise võimalusega nõustunud avaliku sektori toetuse saamise kontekstis, või pooljuhtide tarneahela ettevõtjaid, kellele on kolmandast riigist antud prioriteetne tellimus sellises ulatuses, et see mõjutab märkimisväärselt kriitilise tähtsusega sektorite varustuskindlust, võtma vastu ja täitma teatavaid tellimusi eelisjärjekorras. Asjakohaste kaitsemeetmetega tagatakse, et eelisjärjekorras täitmise kohustuse negatiivne mõju ettevõtlusvabadusele, lepinguvabadusele ja omandiõigusele ei kujuta endast nende õiguste rikkumist. Teatavate tellimuste eelisjärjekorras täitmise kohustuse võib seada üksnes kriisiolukorras, kus komisjon on käivitanud rakendusaktiga kriisietapi. Asjaomane ettevõtja võib taotleda komisjonilt prioriteetse tellimuse läbivaatamist, kui ta ei suuda tellimust täita või kui tellimuse täitmine tekitaks talle ebamõistlikku majanduslikku koormust ja tooks kaasa erilised raskused. Lisaks on kohustuse saanud ettevõtja vabastatud igasuguse kahju korvamisest, mis tuleneb kohustuse täitmisest tulenevast lepinguliste kohustuste rikkumisest.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekuga luuakse Euroopa kiibialgatus, millel ei ole eraldi rahastamispaketti, kuid mida toetatakse programmi „Euroopa horisont“ vahenditest ja programmi „Digitaalne Euroopa“ vahenditest, mida laiendatakse uue erieesmärgiga nr 6. Määrust (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtteid programmi „Euroopa horisont“ raames, muudetakse ja laiendatakse, et võimaldada peamiste digitehnoloogiatega ühisettevõtetel, mis nimetatakse ümber kiipide ühisettevõtteks, rakendada programmi „Euroopa horisont“ raames makstavat suurendatud toetust ja programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärgi nr 6 raames makstavat toetust. Ettepaneku finantstagajärjed liidu eelarvele on esitatud ettepanekule lisatud finantsselgituses ja need kaetakse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 olemasolevatest vahenditest.

ELi eelarvest toetatakse Euroopa kiibialgatust kokku kuni 3,3 miljardi euroga, millest 1,65 miljardit pärineb programmist „Euroopa horisont“ ja 1,65 miljardit programmist „Digitaalne Euroopa“. Sellest kogusummast rakendatakse 2,875 miljardit eurot kiipide ühisettevõtte kaudu, 125 miljonit eurot programmi „InvestEU“ kaudu (mida täiendab veel 125 miljonit programmi „InvestEU“ enda vahenditest) ja 300 miljonit eurot Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu. See lisandub eelarvele, mis on praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames juba mikroelektroonika valdkonna jaoks ette nähtud, nii et kokku ulatub eelarve peaaegu 5 miljardi euron.

Konkreetselt rakendatakse programmi „Euroopa horisont“ vahenditest Euroopa kiibialgatuse toetuseks kuni 1,65 miljardit eurot: 900 miljonit eurot teemavaldkonnast 4, 150 miljonit eurot teemavaldkonnast 3, 300 miljonit eurot teemavaldkonnast 5 ja 300 miljonit eurot Euroopa Innovatsiooninõukogu raames. Lisaks teeb komisjon ettepaneku vähendada programmi „Horizon Europe“ eelarvet 400 miljoni euro võrra, et suurendada programmi „Digitaalne Euroopa“ jaoks saadaolevat summat. Selleks et seda 400 miljoni euro suurust vähendamist kompenseerida, teeb komisjon ettepaneku teha ajavahemikul 2023–2027 programmi „Horizon Europe“ jaoks uuesti kättesaadavaks veel 400 miljonit eurot kulukohustuste assigneeringuid (jooksevhindades), mis tulenevad sellesse programmi või selle eelkäijasse kuuluvate projektide täielikust või osalisest rakendamata jätmisest. See summa lisandub 0,5 miljardile eurole (2018. aasta hindades), mida on juba mainitud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsioonis vabanenud vahendite taaskasutamise kohta seoses teadusprogrammiga⁴⁵. Seepärast kutsub komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles seda ühisdeklaratsiooni täiendama, märkides ära lisasumma, mis tuleb uuesti kättesaadavaks teha.

Programmi „Digitaalne Euroopa“ raames tehakse ettepanek seada Euroopa kiibialgatuse tarbeks uus erieesmärk nr 6. See erieesmärk nr 6 hõlmab artikli 5 punkte a–d ja selle peab ellu viima kiipide ühisettevõtte. Programmi uuele erieesmärgile nr 6 eraldatakse kokku kuni 1,65 miljardit eurot: programmi „Digitaalne Euroopa“ olemasolevatest eesmärkidest ümberjaotatud 600 miljonit eurot, Euroopa ühendamise rahastu vahendite vähendamine 400 miljoni euro võrra, sealhulgas 150 miljonit eurot Euroopa ühendamise rahastu digitaalvaldkonna vahenditest ja 250 miljonit eurot Euroopa ühendamise rahastu transpordivaldkonna vahenditest⁴⁶, programmi „Horizon Europe“ teemavaldkonna 4 vahendite vähendamine 400 miljoni euro võrra (nagu on märgitud eelmises lõigus, mida

⁴⁵ ELT C 444I, 22.12.2020, lk 3–3.

⁴⁶ Kooskõlas eespool esitatud järeldusega ELi kiibimääruse kooskõla kohta muude liidu tegevuspõhimõtetega, eelkõige Euroopa roheline kokkulepe ja paketiga „Eesmärk 55“, ei tohiks see negatiivselt mõjutada Euroopa ühendamise rahastu üldisi transpordieesmärke ja kestliku transporditaristu kasutuselevõttu.

kompenseerib vabanenud vahendite taaskasutamine) ning 250 miljonit eurot rubriigi 1 mittesihtotstarbelisest varust, et rahastada algatust programmi „Digitaalne Euroopa“ raames.

Komisjon teeb ettepaneku vähendada Euroopa ühendamise rahastu ja programmi „Horizon Europe“ rahastamispaketti 15 % suuruse kõrvalekalde raames, mida lubatakse Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava) punktis 18⁴⁷. Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles viitama eelmises lõigus osutatud ühisdeklaratsioonis nendele kõrvalekalletele, mis on vajalikud Euroopa kiibialgatuses tõhusaks rakendamiseks.

Üksikasjalikumad andmed on esitatud finantsselgituses, mis on lisatud käesolevale ettepanekule.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Komisjon hindab käesoleva ettepaneku väljundit, tulemusi ja mõju kolm aastat pärast selle kohaldamise alguskuupäeva ning seejärel iga nelja aasta tagant. Hindamise peamised tulemused esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule saadetas aruandes, mis avalikustatakse. Hindamise tegemiseks annavad Euroopa pooljuhtide nõuda, liikmesriigid ja riikide pädevad asutused taotluse korral komisjonile teavet.

Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

1.1. I peatükk – Üldsätted

I peatükis sätestatakse määruse reguleerimisese. Selles esitatakse ka õigusaktis kasutatavad mõisted. Määrusega kehtestatakse Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks kolmest sambast koosnev raamistik. Konkreetselt luuakse määrusega Euroopa kiibialgatus, millega luuakse vajalikud tingimused liidu tööstusinnovatsiooni suutlikkuse tugevdamiseks (1. sammas), see sisaldab esimese omalaadse integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehase määratlust ja kriteeriume (2. sammas) ning järelevalve ja kriisidele reageerimise koordineerimismehhanismi (3. sammas).

1.2. II peatükk – Euroopa kiibialgatus

II peatükis sätestatakse Euroopa kiibialgatus, mis tugevdab liidu konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja innovatsioonisuutlikkust. Euroopa kiibialgatusse tehtavate investeeringute kaudu peaks liit suurendama oma tulemuslikkust teadusuuringute ja tehnoloogia arengu muutmisel nõudlusele suunatud, rakenduspõhisteks, turvalisteks ja energiatõhusateks kõrgeima kvaliteediga pooljuhitehnoloogiateks. Samal ajal peaks liit andma oma tarnetööstusele võimaluse selliseid investeeringuid võimendada.

⁴⁷ ELT L 433I, 22.12.2020, lk 28–46.

Selleks sisaldab see peatükk Euroopa kiibialgatuse üldsätteid ja eesmärgi. Algatuse eesmärk on toetada olemasolevate, tiptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate suuremahulist suutlikkuse suurendamist kogu liidus. Algatus koosneb viiest komponendist: integreeritud pooljuhitehnoloogiate projekteerimissuutlikkus, uuendusliku tootmise ettevalmistamise katseliinid ning katse- ja eksperimenteerimisrajatised, kõrgtasemel tehnoloogia- ja insenerivõimekus kvantkiipide arendamise kiirendamiseks, pädevuskeskuste võrgustik ja oskuste arendamine ning kiibifondi tegevus, et kapital oleks idufirmadele, kasvufirmadele ja VKEdele kättesaadav.

Algatust toetatakse programmi „Horizon Europe“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“, eelkõige selle uue erieesmärgi nr 6 vahenditest ning seda rakendatakse kooskõlas kõnealuste programmide loomist käsitlevate määrustega.

Määrusega nähakse ette menetlusraamistik, et hõlbustada kombineeritud rahastamist liikmesriikidest, investeringutest, ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade kohaldamist, ELi eelarvest ja erainvesteringutest. See toimub uue juriidilise isiku staatusega vahendi, Euroopa kiibitaristu konsortsiumi (ECIC) kujul, mida juriidilised isikud saavad vabatahtlikult kasutada konsortsiumis tehtava koostöö struktureerimiseks. Lisaks luuakse 1. jaos mehhanism Euroopa pädevuskeskuste võrgustiku loomiseks, et rakendada Euroopa kiibialgatuses ette nähtud pädevuskeskuste ja oskustega seotud meetmeid.

Peatükk sisaldab ka sätteid rakendamise kohta. Algatuse esmane rakendamine tuleks usaldada kiipide ühissettevõttele, nagu on kavandatud komisjoni ettepanekus nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2021/2085. Meetmete tehniline kirjeldus on esitatud I lisas. II lisas on esitatud mõõdetavad näitajad, mida kasutatakse algatuse rakendamise järelevalveks ja mille abil antakse aru algatuse eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest. Komisjonil on lubatud võtta vastu delegeeritud õigusakte mõõdetavate näitajate loetelu muutmiseks. Algatus tugineb Euroopa olemasolevatele tugevatele külgedele ülemaailmses pooljuhtide väärtusahelas ning suurendab koostõimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid praegu toetavad. Seepärast peaks algatus oma positiivse mõju maksimeerimiseks võimaldama koostõimet III lisas kirjeldatud liidu programmidega.

1.3. III peatükk – Varustuskindlus

III peatükis sätestatakse integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste raamistik. Integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased on tootmisrajatised, mis tagavad pooljuhtide tootmise võimekuse, on liidus esimesed omalaadsed ning aitavad siseturul kaasa varustuskindlusele ja vastupidavale ökosüsteemile. Täpsemalt peaks selleks, et rajatise saaks liigitada integreeritud tootmisrajatiseks ja ELi avatud pooljuhitehaseks, rajatisel olema selge positiivne mõju liidu pooljuhtide väärtusahelale.

Kui integreeritud tootmisrajatised on vertikaalselt integreeritud tootmisrajatised, siis ELi avatud pooljuhitehased pakuvad märkimisväärse osa oma tootmisvõimsusest teistele tööstusettevõtjatele, näiteks pooljuhtidega tegelevatele tootmisvabadele ettevõtjatele (st ettevõtjad, kes projekteerivad kiipe, kuid ei tooda neid). Nendesse rajatistesse tehtavad investeringud hõlbustavad liidus pooljuhtide tootmise arendamist. Seega, kui komisjon tunnustab neid rajatise integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehasena, käsitatakse neid liidu pooljuhtidega varustamise kindlusele kaasa aitavate rajatistena ja nad on sellest tulenevalt avalikes huvides. Ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade kohaldamist, võivad liikmesriigid varustuskindluse saavutamiseks kohaldada toetuskavasid ja nad näevad ette haldustoe, sealhulgas nende rajatiste kavandamise, ehitamise ja käitamisega seotud

haldustaotluste kiirmenetluse. Komisjon tunnustab rajatist integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehasena, kui see vastab selles peatükis sätestatud kriteeriumidele. Komisjon võib oma otsuse kehtetuks tunnistada, kui tunnustus põhines ebaõigel teabel või kui rajatis ei vasta enam kriteeriumidele.

1.4. IV peatükk – Järelevalve ja kriisile reageerimine

IV peatükk sisaldab mehhanismi pooljuhtide väärtusahela koordineeritud järelevalveks ja siseturu nõuetekohast toimimist mõjutavatele pooljuhtide tarnehäiretele reageerimiseks.

1. jaos (Järelevalve) sätestatakse pooljuhtide väärtusahela järelevalve- ja hoiatussüsteem. See süsteem põhineb liikmesriikide korrapärasel järelevalvetegevusel, mis hõlmab eelkõige varajase hoiatuse indikaatorite ning peamiste turuosaliste pakutavate teenuste ja kaupade kättesaadavuse ja terviklikkuse jälgimist. Komisjon loob järelevalvetegevusele aluse liidu riskihindamise kaudu, mille käigus ta teeb kindlaks varajase hoiatuse indikaatorid. Tööstuse osalemise tagamiseks kutsuvad liikmesriigid asjaomaseid sidusrühmi ja tööstusühendusi üles nõudluse märkimisväärselt kõikumisest ja nende tarneahela häiretest teavitama. Liikmesriigid peaksid esitama korrapäraselt ajakohastatud teavet ja jagama oma järeldusi Euroopa pooljuhtide nõukojas. Kui liikmesriigid saavad oma järelevalvetegevuse käigus või sidusrühmadelt saadud ajakohastatud teabe põhjal teada võimalikust pooljuhtide kriisist või asjakohase riskiteguri esinemisest, hoiatavad nad komisjoni. Selle hoiatuse või muudest allikatest, sealhulgas rahvusvahelistelt partneritelt, saadud hoiatuse alusel kutsub komisjon kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise koosoleku. Koosoleku eesmärk on hinnata vajadust käivitada kriisietapp ja arutada võimalikke koordineeritud hankeid enne nappust. Lisaks alustab komisjon liidu nimel konsultatsioone või koostööd asjaomaste kolmandate riikidega, et leida tarneahela häiretele ühiselt lahendused.

2. jaos (Kriisietapp) on sätestatud eeskirjad pooljuhtide kriisietapi käivitamiseks ja selles kirjeldatakse üksikasjalikult erakorralisi meetmeid, mida saab kriisile reageerimiseks kasutada.

Komisjonil on võimalik kriisietapp rakendusaktiga käivitada, kui pooljuhtide kriisi kohta on konkreetseid, tõsiseid ja usaldusväärseid tõendeid. Selline pooljuhtide kriis tekib siis, kui pooljuhtide tarnes esineb tõsiseid häireid, mis põhjustavad märkimisväärselt nappust, millel on märkimisväärne negatiivne mõju ühele või mitmele liidu olulisele sektorile, või mis takistavad kriitilise tähtsusega sektorites kasutatavate oluliste toodete tarnimist, parandamist ja hooldust. Rakendusaktis määratakse kindlaks kriisietapi kestus või selle pikendamine. Enne kriisietapi lõppu hindab komisjon Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust arvesse võttes, kas kriisietappi tuleks pikendada. Kriisietapis korraldab Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralisi koosolekuid, et liikmesriigid saaksid teha komisjoniga tihedat koostööd ja koordineerida pooljuhtide tarneahela suhtes võetud riiklikke meetmeid.

Kui kriisietapp on käivitatud, võib komisjon võtta teatavaid käesolevas määruses sätestatud erakorralisi meetmeid. Komisjon võib nõuda ettevõtjate esindusorganisatsioonidelt või vajaduse korral pooljuhtide tarneahelas tegutsevatelt üksikutelt ettevõtjatelt teavet, mis on vajalik pooljuhtide kriisi hindamiseks ja võimalike leevendusmeetmete kindlakstegemiseks. Need üksused on kohustatud esitama komisjonile nõutud teabe. Nõutav teave võib koosneda teabest nende tootmisvõimekuse, tootmisvõimsuse või praeguste esmaste häirete kohta või mis tahes muudest olemasolevatest andmetest, mis on vajalikud pooljuhtide kriisi olemuse hindamiseks või võimalike riiklike või liidu tasandi leevendus- või erakorraliste meetmete kindlakstegemiseks ja hindamiseks. Kui see on asjakohane, võib komisjon kohustada

integreeritud tootmisrajatise, ELi avatud pooljuhitehaseid, pooljuhtide tootmisrajatise, mis on varem avaliku sektori toetuse saamise kontekstis sellise võimalusega nõustunud, või pooljuhtide tarneahela ettevõtjaid, kellele kolmas riik on esitanud prioriteetse tellimuse taotluse sellises ulatuses, mis mõjutab märkimisväärselt kriitilise tähtsusega sektorite toimimist, nõustuma kriisi korral oluliste toodete tootmisega kriitilise tähtsusega sektorite jaoks ja tegema seda eelisjärjekorras. Lisaks sellele või teise võimalusena võib komisjon kahe või enama liikmesriigi taotlusel tegutseda nende nimel keskse hankijana, et hankida kriitilise tähtsusega sektorite jaoks kriisi korral olulisi tooteid. Komisjon hindab Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides taotluse kasulikkust, vajalikkust ja proportsionaalsust. Kriitilise tähtsusega sektorite määratlemisel viidatakse käesolevas määruses sektoritele, mis on loetletud komisjoni ettepaneku (võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime kohta) lisas⁴⁸, ning lisaks kaitsesektorile ja muudele tegevustele, mis on olulised avaliku ohutuse ja julgeoleku seisukohast, ning sätestatakse, et komisjon võib nende erakorraliste meetmete kohaldamist piirata konkreetsete sektoritega, mis kuuluvad kõnealusesse loetellu.

1.5. V peatükk – Juhtimine

V peatükis sätestatakse liidu ja riigi tasandi juhtimissüsteemid. Liidu tasandil luuakse ettepanekuga Euroopa pooljuhtide nõukoda, mis koosneb liikmesriikide esindajatest ja mille eesistuja on komisjon. Euroopa pooljuhtide nõukoda annab algatuse kohta nõu kiipide ühisetevõtte ametiasutuste nõukogule (1. sammas); nõustab ja abistab komisjoni, et vahetada teavet integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste toimimise kohta (2. sammas); arutab ja valmistab ette konkreetsete kriitilise tähtsusega sektorite ja tehnoloogiate kindlakstegemist, tegeleb järelevalve ja kriisidele reageerimise küsimustega (3. sammas) ning toetab kavandatud määruse järjepidevat kohaldamist ja hõlbustab liikmesriikidevahelist koostööd. Euroopa pooljuhtide nõukoda toetab komisjoni rahvusvahelises koostöös. Samuti koordineerib ja vahetab ta teavet liidu õiguse alusel loodud asjaomaste kriisistruktuuridega. Euroopa pooljuhtide nõukoda tuleb oma 1. samba kohaste ülesannete ning 2. ja 3. samba kohaste ülesannete täitmiseks kokku eri koosseisudes ja korraldab selleks eraldi koosolekuid. Komisjon võib moodustada Euroopa pooljuhtide nõukoja alalisi või ajutisi allrühmi ning kutsuda sellistesse allrühmadesse vaatlejana organisatsioone, kes esindavad pooljuhtide tööstuse huve, ja muid sidusrühmi.

Riiklikul tasandil määravad liikmesriigid määruse rakendamiseks ühe või mitu riigi pädevat asutust ja nende hulgas riikliku ühtse kontaktpunkti.

1.6. VI, VII, VIII peatükk – Lõppsätted

VI peatükis rõhutatakse kõigi poolte kohustust austada tundliku äriteabe ja ärisaladuste konfidentsiaalsust. See kohustus kehtib komisjoni, riikide pädevate asutuste ja liikmesriikide muude asutuste ning kõigi esindajate ja ekspertide suhtes, kes osalevad Euroopa pooljuhtide nõukoja ja komitee koosolekutel. Peatükis kehtestatakse samuti eeskirjad tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste ning trahvide kohta käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmata jätmise korral, kohaldades asjakohaseid kaitsemeetmeid. Komisjon võib määrata perioodilisi karistusmaksid, kui asjaomased ettevõtjad ei ole pooljuhtide kriisis teatavaid korraldusi vastu võtnud ega prioriteetseks seadnud. Lisaks võib

⁴⁸ COM(2020) 829. 16.12.2020.

komisjon määrata trahve ettevõtjale, kes esitab ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või ei esita teavet ettenähtud tähtaja jooksul.

VII peatükis on sätestatud delegerimis- ja rakendusvolituste kasutamise eeskirjad ja tingimused. Ettepanekuga antakse komisjonile õigus võtta vajaduse korral vastu rakendusakte, et võimaldada määruse ja delegeeritud õigusaktide menetluslikku täpsustamist ja tagada nende ühetaoline kohaldamine, et muuta I lisa (selles sätestatud tegevused kooskõlas algatuse eesmärkidega) ja II lisa (mõõdetavad näitajad ning sätted käesolevat määrust täiendava järelvalve- ja hindamisraamistiku kehtestamise kohta).

VIII peatükk sisaldab muude õigusaktide, sealhulgas programmi „Digitaalne Euroopa“ muudatusi ning komisjoni kohustust koostada määruse hindamiseks ja läbivaatamiseks Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraseid aruandeid.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks
(kiibimäärus)**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

Võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle **artikli** 173 lõiget 3, artikli 182 lõiget 1, artiklit 183 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,⁴⁹

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁵⁰,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- 1) Pooljuhid on iga digiseadme keskmes: alates nutitelefonidest ja autodest kuni kriitilise tähtsusega rakenduste ja taristuteni tervishoiu-, energeetika-, side- ja automatiseerimis sektoris ning enamikus muudes tööstussektorites. Pooljuhid on meie kaasaegse majanduse ja ühiskonna toimimiseks hädavajalikud, kuid liit kogenud nende tarnetes enneolematuid häireid. Praegune tarnepuudujääk on liidu pooljuhtide väärtus- ja tarneahela püsivate ja tõsiste struktuursete puuduste sümptom. Need häired on toonud esile pikaajalised nõrgad kohad, eelkõige suure sõltuvuse kolmandatest riikidest kiipide tootmisel ja projekteerimisel.
- 2) Tuleks luua raamistik liidu vastupanuvõime suurendamiseks pooljuhitehnoloogiate valdkonnas, stimuleerides investeeringuid, tugevdades liidu pooljuhtide tarneahela võimekust ning suurendades koostööd liikmesriikide ja komisjoni vahel.

⁴⁹ ELT C ..., ..., lk ...

⁵⁰ ELT C ..., ..., lk ...

- 3) Sellel raamistikul on kaks eesmärki. Esimene eesmärk on tagada liidu konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse jaoks vajalikud tingimused ning tagada tööstuse kohandamine kiiretest innovatsioonitsüklitest ja kestlikkuse vajadusest tulenevate struktuursete muutustega. Teine eesmärk, mis on eraldiseisev ja täiendab esimest eesmärki, on parandada siseturu toimimist, kehtestades liidu ühtse õigusraamistiku liidu vastupanuvõime ja varustuskindluse suurendamiseks pooljuhitehnoloogia valdkonnas.
- 4) On vaja võtta meetmeid, et suurendada suutlikkust ja tugevdada liidu pooljuhtide sektorit kooskõlas aluslepingu artikli 173 lõikega 3. Need meetmed ei too kaasa siseriiklike õigusnormide ühtlustamist. Sellega seoses peaks liit tugevdama pooljuhtide tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, tugevdades samal ajal oma pooljuhtide sektori innovatsioonisuutlikkust, vähendades sõltuvust piiratud arvust kolmandate riikide ettevõtetest ja geograafilistest piirkondadest ning tugevdades oma suutlikkust kavandada ja toota kõrgtehnoloogilisi komponente. Euroopa kiibialgatus („algatus“) peaks neid eesmärke toetama, kaotades lõhe Euroopa arenenud teadus- ja innovatsioonivõimekuse ning nende säästva tööstusliku kasutamise vahel. See peaks edendama suutlikkuse suurendamist, et võimaldada järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate kavandamist, tootmist ja süsteemide integreerimist, tõhustada koostööd peamiste osalejate vahel kogu liidus, tugevdada Euroopa pooljuhtide tarne- ja väärtusahelaid, teenindades peamisi tööstussektoreid ja luues uusi turge.
- 5) Pooljuhtide kasutamine on liidu mitme majandussektori ja ühiskondliku funktsiooni seisukohast äärmiselt tähtis ning sellest tulenevalt on tarnete vastupanuvõime siseturu toimimiseks hädavajalik. Arvestades pooljuhttoodete suurt piiriülest ringlust, on pooljuhtide tarnimise vastupanuvõimet ja nendega varustamise kindlust kõige parem käsitleda aluslepingu artikli 114 põhinevate liidu ühtlustamisõigusaktidega. Selleks et võimaldada koordineeritud meetmeid vastupanuvõime suurendamiseks, on vaja ühtlustatud eeskirju, mis hõlbustaksid selliste konkreetsete projektide rakendamist, mis aitavad liidus kaasa pooljuhtidega varustamise kindlusele. Kavandatav järelevalve- ja kriisidele reageerimise mehhanism peaks olema ühtne, et võimaldada piiriülese pooljuhtide väärtusahela puhul koordineeritud lähenemisviisi kriisideks valmisolekule.
- 6) Nende eesmärkide saavutamist toetab juhtimismehhanism. Liidu tasandil luuakse käesoleva määrusega Euroopa pooljuhtide nõukoda, mis koosneb liikmesriikide esindajatest ja mille eesistujaks on komisjon. Euroopa pooljuhtide nõukoda nõustab ja abistab komisjoni konkreetsetes küsimustes, sealhulgas käesoleva määruse järjepideval kohaldamisel, hõlbustades liikmesriikidevahelist koostööd ja vahetades teavet käesoleva määrusega seotud küsimustes. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks korraldama käesoleva määruse eri peatükkidest tulenevate ülesannete täitmiseks eraldi istungeid. Eri istungid võivad hõlmata kõrgetasemeliste esindajate erinevat koosseisu ja komisjon võib moodustada allrühmi.
- 7) Arvestades pooljuhtide tarneahela ülemaailmset olemust, on rahvusvaheline koostöö kolmandate riikidega oluline element, et saavutada liidu pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõime. Käesoleva määruse alusel võetavad meetmed peaksid ühtlasi aitama tugevdada liidu kui tippkeskuse rolli paremini toimivas ülemaailmses, üksteisest sõltuvas pooljuhiökosüsteemis. Komisjon, keda abistab Euroopa pooljuhtide nõukoda, peaks tegema koostööd ja looma partnerlusi kolmandate riikidega, et leida lahendusi pooljuhtide tarneahela häiretega toime tulemiseks nii palju kui võimalik.

- 8) Pooljuhtide sektorit iseloomustavad väga suured arendus- ja innovatsioonikulud ning tööstusliku tootmise toetamiseks vajalike tipptasemel katse- ja eksperimenteerimisrajatiste ehitamise väga kõrged kulud. Sellel on otsene mõju liidu tööstuse konkurentsivõimele ja innovatsioonisuutlikkusele, samuti varustuskindlusele ja varustamise vastupanuvõimele. Võttes arvesse viimasel ajal Euroopa Liidus ja kogu maailmas valitsenud defitsiidi tingimustes saadud õppetunde ning pooljuhtide väärtusahelat mõjutavate tehnoloogiaprobleemide ja innovatsioonitsüklite kiiret arengut, on algatuse loomise abil vaja tugevdada liidu konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja innovatsioonisuutlikkust.
- 9) Tugeva tööstus-, konkurentsi-, kestlikkus- ja innovatsioonibaasi säilitamine liidus on eelkõige liikmesriikide ülesanne. Pooljuhtide sektori innovatsiooniprobleemi olemus ja ulatus nõuab aga liidu tasandil ühiselt tegutsemist.
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695⁵¹ („Euroopa horisont“) loodud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ eesmärk on tugevdada Euroopa teadusruumi, julgustades seda muutuma konkurentsivõimelisemaks, sealhulgas tööstuses, edendades samal ajal kõiki teadus- ja innovatsioonitegevusi, et vastata liidu strateegilistele prioriteetidele ja täita kohustused, mille lõppeesmärk on edendada rahu, liidu väärtusi ja oma rahvaste hüvangut. Tegemist on liidu olulise prioriteediga ja seetõttu ei tohiks programmile eraldatud rahaliste vahendite kogusummat vähendada ning programmi rahaliste vahendite vähendamist, mis on suunatud programmi „Digitaalne Euroopa“ rahastamispaketi tugevdamisele, et aidata kaasa kiibialgatusele, tuleks kompenseerida mõnest muust allikast. Sellest tulenevalt, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu institutsionaalseid õigusi, tuleks programmile „Euroopa horisont“ ajavahemikul 2023–2027 teha kättesaadavaks kulukohustuste assigneeringu summa, mis vastab vähendamisele, mis tuleneb sellesse programmi või selle eelkäijasse kuuluvate projektide täielikust või osalisest rakendamata jätmisest, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046⁵² (edaspidi „finantsmäärus“) artikli 15 lõikes 3. See summa lisandub 0,5 miljardile eurole (2018. aasta hindades), mida on juba mainitud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsioonis vabanenud vahendite taaskasutamise kohta seoses teadusprogrammiga.
- 11) Selleks et varustada liit pooljuhtitehnoloogia alase teadus- ja innovatsioonisuutlikkusega, mis on vajalik liidu teadus- ja tööstusinvesteeringute juhtpositsiooni säilitamiseks ning praeguse teadus- ja arendustegevuse ning tootmise vahelise lõhe ületamiseks, peaksid liit ja selle liikmesriigid oma jõupingutusi paremini koordineerima ja kaasinvesteerima. Selle saavutamiseks peaksid liit ja liikmesriigid võtma arvesse digi- ja rohepöörde eesmärke. Algatuse kõik komponendid ja meetmed

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

peaksid võimalikult suures ulatuses peavoolustama ja maksimeerima pooljuhitehnoloogia rakendamisest saadavat kasu, kuna see on võimas vahend, mis toetab üleminekut kestlikkusele, mis võib viia uute toodeteni ja ressurside, sealhulgas pooljuhtide tootmise ja kogu olelusringi jooksul vajaliku energia ja materjalide tõhusama, tulemuslikuma, puhtama ja kestvama kasutamiseni.

- 12) Oma üldeesmärgi saavutamiseks ning praeguse pooljuhiökosüsteemi pakkumise ja nõudlusega seotud probleemide lahendamiseks peaks algatus sisaldama viit põhikomponenti. Esiteks tuleks algatusega toetada meetmeid, mille eesmärk on luua kogu liidus kättesaadav virtuaalne platvorm, et tugevdada Euroopa projekteerimissuutlikkust. Platvorm peaks ühendama projekteerimisettevõtete, VKEde ja idufirmade, intellektuaalomandi ja vahendite tarnijate kogukonnad teadusuuringute- ja tehnoloogiaorganisatsioonidega, et pakkuda tehnoloogia ühisarendamisel põhinevaid virtuaalseid prototüüplahendusi. Teiseks, selleks et tugevdada varustuskindlust ja varustamise vastupanuvõimet ning vähendada liidu sõltuvust kolmandate riikide tootmisest, tuleks algatusega toetada katseliinide arendamist ja neile juurdepääsu. Katseliinid peaksid andma tööstusele võimaluse testida, katsetada ja valideerida pooljuhitehnoloogiaid ja süsteemi projekteerimiskontseptsioone kõrgematel tehnoloogilise valmisoleku tasemetel, mis ületavad 3. taset, kuid jäävad alla 8. taseme, vähendades samal ajal keskkonnamõju nii palju kui võimalik. Liidu investeeringud koos liikmesriikide ja erasektori tehtavate investeeringutega katseliinidesse on vajalikud, et lahendada olemasolevad struktuursed probleemid ja turutõrked, kui sellised rajatised ei ole liidus kättesaadavad, mis takistab innovatsioonipotentsiaali ja liidu ülemaailmset konkurentsivõimet. Kolmandaks, selleks et võimaldada investeeringuid pooljuhtide sektori arengut soodustavatesse alternatiivsetesse tehnoloogiatesse, näiteks kvanttehnoloogiasse, tuleks algatusega toetada meetmeid, mis on seotud kvantkiipide projekteerimise raamatukogudega, kvantkiipide ehitamise katseliinidega ning kvantkomponentide testimis- ja katserajatisetega. Neljandaks, selleks et edendada pooljuhitehnoloogiatega kasutamist, tagada juurdepääs projekteerimis- ja katseliinirajatistele ning tegeleda oskuste puudujääkidega kogu liidus, tuleks algatusega toetada pooljuhtide pädevuskeskuste loomist igas liikmesriigis. Juurdepääs riiklikult rahastatavale taristule, näiteks piloot- ja testimisrajatistele, ning pädevusvõrgustikule peaks olema avatud paljudele kasutajatele ning see tuleb anda suurtele ettevõtjatele läbipaistval ja mittediskrimineerival alusel ning turutingimustel (või kulude ja mõistliku marginaali alusel), samas kui VKEd võivad kasutada eelisjuurdepääsu või madalamaid hindu. Selline juurdepääs, sealhulgas rahvusvahelistele uurimistegevus- ja kaubanduspartneritele, võib viia laiema vastastikuse täiendavuseni ning suurendada oskusteavet ja saavutusi, aidates samal ajal kaasa kulude katmisele. Viiendaks peaks komisjon tihedas koostöös Euroopa Investeerimispanka grupi ja teiste rakenduspartneritega, nagu riiklikud tugipangad ja finantsinstitutsioonid, looma sihtotstarbelise pooljuhtide investeerimisrahastu toetuse (mis on osa investeeringute hõlbustamise meetmetest, mida nimetatakse ühiselt „kiibifondiks“), pakkudes nii omakapitali- kui ka võlalahendusi, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523⁵³ loodud InvestEU fondi segarahastamisvahendit. Kiibifondi tegevus peaks toetama dünaamilise ja vastupanuvõimelise pooljuhiökosüsteemi arendamist, pakkudes võimalusi rahaliste vahendite suuremaks

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse Programm „InvestEU“ ning millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

kättesaadavuseks, et toetada idufirmade ja VKEde kasvu ning investeeringuid kogu väärtusahelas, sealhulgas teistele pooljuhtide väärtusahelates osalevatele ettevõtjatele. Sellega seoses annab Euroopa Innovatsiooninõukogu toetuste ja omakapitaliinvesteeringute kaudu täiendavat sihtotstarbelist toetust suure riskiga ja turgu loovatele novaatoritele.

- 13) Selleks et saada üle avaliku ja erasektori praeguste killustatud investeeringute piiratusest, hõlbustada integratsiooni, vastastikust täiendavust ja investeeringute tasuvust käimasolevates programmides ning järgida liidu ühist strateegilist visiooni pooljuhtide kohta, et saavutada liidu ja selle liikmesriikide eesmärk tagada digitaalmajanduses juhtroll, peaks Euroopa kiibialgatus hõlbustama olemasolevate rahastamisprogrammide paremat koordineerimist ja suuremat koostoimet liidu ja liikmesriikide tasandil, paremat koordineerimist ja koostööd tööstuse ja peamiste erasektori sidusrühmadega ning täiendavaid ühisinvesteeringuid liikmesriikidega. Algatuse rakendamise eesmärk on koondada liidu, liikmesriikide ja olemasolevate liidu programmidega ühinenud kolmandate riikide ning erasektori vahendid. Algatuse edu saab seega tugineda üksnes liikmesriikide ja liidu ühistele jõupingutustele, et toetada nii suuri kapitalikuluseid kui ka virtuaalsete projekteerimis-, testimis- ja katseressursside laialdast kättesaadavust ning teadmiste, oskuste ja pädevuste levitamist. Kui see on asjaomaste meetmete eripära silmas pidades asjakohane, tuleks algatuse eesmärke, eelkõige kiibifondi tegevust, toetada ka InvestEU fondi segarahastamisvahendi kaudu.
- 14) Algatuse toetust tuleks kasutada turutõrgete või ebaoptimaalsete investeerimisolukordade kõrvaldamiseks proportsionaalsel viisil ning meetmed ei tohiks dubleerida ega välja tõrjuda erasektori rahastamist ega moonutada konkurentsi siseturul. Meetmetel peaks olema liidu jaoks selge lisaväärtus.
- 15) Algatus peaks tuginema tugevale teadmistebaasile ja suurendama koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid toetavad praegu pooljuhtide alaste teadusuuringute ja innovatsiooni programmide ja meetmete kaudu, ning tarneahela mõne osa arendustegevustega, eelkõige programmiga „Euroopa horisont“ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/694 loodud digitaalse Euroopa programmiga⁵⁴, et tugevdada 2030. aastaks liidu positsiooni ülemaailmse osalejana pooljuhitehnoloogia ja selle rakenduste valdkonnas ning suurendada osakaalu ülemaailmses tootmises. Lisaks nendele tegevustele tehtaks algatuse raames tihedat koostööd teiste asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliiduga.
- 16) Algatuse meetmete kiiremaks rakendamiseks on vaja ette näha võimalus rakendada mõningaid algatuse meetmeid, eelkõige katseliinide osas, uue õigusliku instrumendi, Euroopa kiibitaristu konsortiumi (*European Chips Infrastructure Consortium*, ECIC) kaudu. ECIC peaks olema juriidiline isik. See tähendab, et kui meetmetele taotletakse algatuse rahastust, võib taotlejaks olla ECIC ise, mitte üksikud üksused, mis ECICi moodustavad. ECICi peamine eesmärk peaks olema soodustada tulemuslikku ja struktuurset koostööd juriidiliste isikute, sealhulgas teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide vahel. Seepärast tuleb ECICisse kaasata vähemalt kolm

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1).

õigussubjekti kolmest liikmesriigist ning see peab konkreetse meetme elluviimisel tegutsema avaliku ja erasektori konsortsiumina. ECICi loomine ei tohiks hõlmata uue liidu asutuse loomist ega peaks olema suunatud algatuse raames ühele konkreetsele meetmele. See peaks tegelema lüngaga liidu vahendites, et ühendada liikmesriikide, liidu eelarve ja erainvesteeringute rahastamine algatuse meetmete rakendamiseks. Eelkõige on võimalik saavutada tugev koostoime erinevate katseliinide ühendatud arendamisega ECICis, viies liidu panuse kokku liikmesriikide ja teiste osalejate ühiste ressursidega. ECICi eelarves, mille liikmesriigid ja erasektori osalejad teevad kättesaadavaks kavandatava tegevusperioodi jooksul, tuleks kinni pidada käesoleva algatuse raames rakendatavate meetmete ajakavast. Komisjon ei peaks konsortsiumis otseselt osalema.

- 17) Algatuse esmane rakendamine tuleks usaldada kiipide ühissetevõttele (*Chips Joint Undertaking*), nagu on sätestatud nõukogu määrusega XX/XX, millega muudetakse määrust (EL) 2021/2085 (millega luuakse ühissetevõtted programmi "Horisont Euroopa" raames) seoses kiipide ühissetevõttega⁵⁵.
- 18) Selleks et soodustada vajalike tootmis- ja sellega seotud projekteerimisvõimekuste loomist ning tagada seeläbi liidu varustuskindlus, võib asjakohane olla avaliku sektori toetus. Sellega seoses on vaja sätestada kriteeriumid selliste konkreetsete projektide rakendamise hõlbustamiseks, mis aitavad kaasa käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele, ning eristada kahte liiki rajatisi, nimelt: integreeritud tootmisrajatised (*Integrated Production Facilities*) ja ELi avatud pooljuhitehased (*Open EU Foundries*).
- 19) Integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased peaksid tagama pooljuhtide tootmise võimekuse, mis on liidus esimene omalaadne, ning aitama kaasa varustuskindlusele ja vastupidavale ökosüsteemile siseturul. Tootmisrajatise kvalifitseerimisel esimeseks omataoliseks võib kvalifitseerivaks teguriks olla tehnoloogiasõlm, substraadi materjal, näiteks ränikarbiid ja galliumnitriid, ja muu tooteinnovatsioon, mis võib pakkuda paremaid tulemusi, protsessitehnoloogiat või energia- ja keskkonnatoimet. Liidus ei tohiks võrreldava võimekusega tööstuslikus mastaabis rajatist juba olulisel määral olemas olla ega olla kavas ehitada, välja arvatud teadus- ja arendustegevuse rajatised või väikesemahulised tootmisüksused.
- 20) Kui ELi avatud pooljuhitehas pakub tootmisvõimsust ettevõtjatele, kes ei ole rajatise käitajaga seotud, peaks ELi avatud pooljuhitehas võtma kasutusele, rakendama ja säilitama piisava ja tulemusliku ülesannete lahususe, et vältida konfidentsiaalse teabe vahetamist sise- ja välistootmise vahel. Seda tuleks kohaldada mis tahes teabe suhtes, mis on saadud projekteerimisel ning nii alg- kui ka lõppfaasi tootmisprotsessi käigus.
- 21) Selleks et rajatise saaks liigitada integreeritud tootmisrajatiseks või ELi avatud pooljuhitehaseks, peaks rajatise rajamisel ja käitamisel olema selge positiivne mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus, eelkõige seoses pooljuhtide stabiilse tarnimisega kasutajatele siseturul. Mõju mitmele liikmesriigile, sealhulgas ühtekuuluvuseesmärkidele, tuleks pidada üheks näitajaks, mis näitab integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehase selget positiivset mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus.

⁵⁵ [...].

- 22) On oluline, et integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste suhtes ei kohaldataks ekstraterritoriaalselt kolmandate riikide kehtestatud avaliku teenindamise kohustusi, mis võiksid kahjustada nende võimet kasutada oma taristut, tarkvara, teenuseid, rajatise, varasid, ressursse, intellektuaalomandit või oskusteavet, mis on vajalikud käesoleva määruse kohaste prioriteetsete tellimuste täitmiseks, mille nad peaksid tagama.
- 23) Võttes arvesse pooljuhitehnoloogiate kiiret arengut ja liidu tööstuse konkurentsivõime edasiseks tugevdamiseks, peaksid integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased kohustuma tegema pidevaid ja tõhusaid investeeringuid pooljuhtide järgmistesse põlvkondadesse, sealhulgas testides ja katsetades uusi arendustegevusi eelisjuurdepääsu kaudu Euroopa kiibialgatusega loodud katseliinidele, ilma et see piiraks teiste tulemuslikku juurdepääsu.
- 24) Selleks, et integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehasena tunnustamine toimuks ühtse ja läbipaistva menetlus alusel, peaks komisjon tunnustamise otsuse vastu võtma pärast seda kui üksikettevõtja või mitme ettevõtja konsortsium on taotluse esitanud. Selleks, et võtta arvesse kavandatava rajatise kooskõlastatud ja koostööl põhineva rakendamise tähtsust, peaks komisjon oma hinnangus arvesse võtma, milline on valmisolek toetada rajatise loomist selles liikmesriigis või nendes liikmesriikides, kus taotleja kavatseb luua oma rajatised. Lisaks võiks komisjon äriplaani elujõulisuse hindamisel võtta arvesse taotleja üldisi andmeid. Võttes arvesse integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehasena tunnustamisega kaasnevaid eesõigusi, peaks komisjon jälgima, kas rajatised, millele on antud kõnealune staatus, vastavad jätkuvalt käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele.
- 25) Võttes arvesse nende tähtsust varustuskindluse tagamisel ja vastupanuvõimelise pooljuhiökosüsteemi võimaldamisel, tuleks integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid pidada avalikes huvides olevateks. Pooljuhtidega varustamise kindluse tagamine on oluline ka digiülemineku jaoks, mis võimaldab rohepööret paljudes muudes sektorites. Selleks, et aidata kaasa pooljuhtidega varustamise kindlusele liidus, võivad liikmesriigid kohaldada toetuskavasid ja näha riiklikes loamenetlustes ette haldustoe. See ei piira komisjoni pädevust riigiabi valdkonnas vastavalt aluslepingu artiklitele 107 ja 108, kui see on asjakohane. Liikmesriigid peaksid toetama integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste loomist kooskõlas liidu õigusega.
- 26) On vaja, et integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased rajataks võimalikult kiiresti, hoides samal ajal halduskoormuse võimalikult väiksena. Seetõttu peaksid liikmesriigid käsitlema integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste kavandamise, ehitamise ja käitamisega seotud taotlusi võimalikult kiiresti. Nad peaksid määrama asutuse, kes hõlbustab ja koordineerib loamenetlusi, ning määrama koordinaatori, kes on projekti jaoks ühtne kontaktpunkt. Lisaks, kui see on vajalik erandi tegemiseks nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁵⁶ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ⁵⁷ alusel, võib kõnealuste rajatiste

⁵⁶ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta.

⁵⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik.

rajamist ja käitamist pidada ülekaalukat avalikku huvi pakkuvaks eespool nimetatud õigusaktide tähenduses, kui on täidetud muud kõnealuste sätete tingimused.

- 27) Roheliste, usaldusväärsete ja turvaliste kiipide ühised standardid oleksid siseturu jaoks väga kasulikud. Tulevased nutiseadmed, -süsteemid ja ühenduvusplatvormid peavad tuginema kõrgtehnoloogilistele pooljuhtkomponentidele ning vastama rohe-, usaldus- ja küberturvalisuse nõuetele, mis sõltuvad suuresti alustehnoloogia omadustest. Selleks peaks liit välja töötama sertifitseerimise standardmenetlused ja nõudma, et tööstus töötaks ühiselt välja sellised menetlused konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate jaoks, millel võib olla suur sotsiaalne mõju.
- 28) Seda silmas pidades peaks komisjon valmistama Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides ette pinnast selliste roheliste, usaldusväärsete ja turvaliste kiipide ja manussüsteemide sertifitseerimiseks, mis tuginevad pooljuhtitehnoloogiatele või kasutavad neid laialdaselt. Eelkõige peaksid nad aru pidama ja tegema kindlaks asjaomased sektorid ja tooted, mille jaoks on vaja sellist sertifitseerimist.
- 29) Võttes arvesse pooljuhtide tarneahela struktuurseid puudusi ja sellest tulenevat puudujääkide ohtu tulevikus, nähakse käesoleva määrusega ette vahendid kooskõlastatud lähenemiseks võimalike turuhäirete järelevalvele ja tulemuslikule lahendamisele.
- 30) Kuna pooljuhtide väärtusahelad on keerukad, kiiresti arenevad ja omavahel seotud ning neis on mitmeid osalisi, on vaja kooskõlastatud lähenemisviisi korrapärasele järelevalvele, et suurendada suutlikkust leevendada riske, mis võivad pooljuhtide pakkumist negatiivselt mõjutada. Liikmesriigid peaksid jälgima pooljuhtide väärtusahelat, keskendudes varajase hoiatuse indikaatoritele ning peamiste turuosaliste pakutavate teenuste ja kaupade kättesaadavusele ja terviklusele nii, et see ei põhjustaks ettevõtjatele ülemäära halduskoormust.
- 31) Kõik asjakohased tulemused, sealhulgas asjaomaste sidusrühmade ja tööstusühenduste esitatud teave, tuleks esitada Euroopa pooljuhtide nõukojale, et liikmesriikide kõrgetasemeliste esindajate vahel toimuks korrapärane teabevahetus ja teave integreeritaks pooljuhtide väärtusahelate järelevalve ülevaatesse.
- 32) Oluline on võtta arvesse konkreetseid teadmisi pooljuhtide kasutajate tarneolukorra kohta. Seetõttu peaksid liikmesriigid tegema kindlaks peamised kasutajakategooriad oma siseturul ja vahetama nendega korrapäraselt teavet. Lisaks peaksid liikmesriigid pakkuma asjaomastele sidusrühmade organisatsioonidele, sealhulgas tööstusühendustele ja peamiste kasutajakategooriate esindajatele võimalust anda teavet oluliste muutuste kohta nõudluses ja pakkumises ning teadaolevate häirete kohta tarneahelas, mis võib hõlmata kriitilise tähtsusega pooljuhtide või toorainete puudumist, keskmisest pikemat teostusaega, tarneviivitusi ja erakorralist hinnatõusu.
- 33) Järelevalve teostamiseks võivad liikmesriikide pädevad asutused vajada teatavat teavet, mis ei pruugi olla üldsusele kättesaadav, näiteks teavet üksiku ettevõtja rolli kohta pooljuhtide väärtusahelas. Sellistel piiratud asjaoludel, kus see on vajalik ja proportsionaalne järelevalve teostamiseks, peaks liikmesriikide pädevatel asutustel olema võimalik nõuda kõnealust teavet asjaomaselt ettevõtjalt.
- 34) Liikmesriigid peaksid komisjoni hoiatama, kui asjakohased tegurid viitavad võimalikule pooljuhtide kriisile. Selleks, et tagada kooskõlastatud reageerimine

sellistele kriisidele, peaks komisjon liikmesriigi või muu allika hoiatuse korral, sealhulgas rahvusvahelistelt partneritelt saadud teabe põhjal kutsuma kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise istungi, et hinnata vajadust käivitada kriisietapp ja arutada, kas liikmesriikide jaoks võib olla asjakohane, vajalik ja proportsionaalne korraldada kooskõlastatud ühishange. Komisjon peaks pidama konsultatsioone ja tegema koostööd asjaomaste kolmandate riikidega, et leida lahendus mis tahes häiretele rahvusvahelises tarneahelas, järgides rahvusvahelisi kohustusi ja ilma, et see piiraks rahvusvahelisi lepinguid käsitlevast aluslepingust tulenevate menetlusnõuete kohaldamist.

- 35) Järelevalve osana peaksid riikide pädevad asutused kaardistama ka oma territooriumil asuvad ja liidus tegutsevad pooljuhtide tarneahelasse kuuluvad ettevõtjad ning edastama selle teabe komisjonile.
- 36) Tulemusliku järelevalve hõlbustamiseks on vaja pooljuhtide väärtusahela eri etappidega seotud riske põhjalikult hinnata, sealhulgas seoses tarnete päritolu ja allikatega väljaspool liitu. Sellised riskid võivad olla seotud tööstusharu jaoks oluliste sisendite ja seadmetega, sealhulgas digitaalsete toodetega, mis võivad olla haavatavad, võltsitud pooljuhtide võimaliku mõjuga, tootmisvõimsusega ja muude riskidega, mis võivad tarneahelat häirida, selle ohtu seada või seda negatiivselt mõjutada. Need riskid võivad hõlmata tarneahelaid, millel on üks nõrk lüli või mis on muul viisil väga kontsentreeritud. Muud asjakohased tegurid võivad hõlmata kriitiliste sisendite asendusainete või alternatiivsete allikate kättesaadavust ning vastupanuvõimelist ja kestlikku transporti. Komisjon peaks Euroopa pooljuhtide nõukoja abiga ja võttes arvesse ka peamistelt kasutajakategooriatelt saadud teavet, töötama välja riskihindamise liidu tasandil.
- 37) Selleks, et prognoosida ja valmistuda tulevasteks häireteks pooljuhtide väärtusahela eri etappides liidus, peaks komisjon tegema Euroopa pooljuhtide nõukoja abiga kindlaks varajase hoiatuse indikaatorid liidu riskihindamises. Selliste indikaatorite hulka võiksid kuuluda pooljuhtide tootmiseks vajalike toorainete, vahesaaduste ja inimkapitali või asjakohaste tootmisseadmete kättesaadavus, prognoositav nõudlus pooljuhtide järele liidu ja maailmaturul, tavapäraseid hinnakõikumisi ületav hinnatõus, õnnetuste, rünnakute, loodusõnnetuste või muude tõsiste sündmuste mõju, kaubanduspoliitika, tariifide, ekspordipiirangute, kaubandustõkete ja muud kaubandusega seotud meetmete mõju ning peamiste turuosaliste äritegevuse sulgemise, tootmise mujale viimise või omandamise mõju. Liikmesriigid peaksid neid varajase hoiatuse indikaatoreid jälgima.
- 38) Eeldatakse, et mitmed pooljuhtidega seotud teenuseid või kaupu pakkuvad ettevõtjad on liidu pooljuhiökosüsteemis toimiva pooljuhtide tarneahela jaoks hädavajalikud, arvestades nende toodetest sõltuvate liidu ettevõtjate arvu, nende turuosa liidus või maailmas, nende tähtsust piisava tarnetaseme tagamisel või nende toodete või teenuste tarnehäirete võimalikku mõju. Liikmesriigid peaksid need peamised turuosaliselised oma territooriumil kindlaks tegema.
- 39) Määruse (EL) 2019/452 (millega kehtestatakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik)⁵⁸ artikli 4 kohaselt võivad liikmesriigid

⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79 I, 21.3.2019, lk 1–14).

ja komisjon selle kindlakstegemiseks, kas välismaine otseinvesteering võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda, arvesse võtta selle võimalikku mõju kriitilise tähtsusega tehnoloogiatele ja nõukogu määruse (EÜ) nr 428/2009⁵⁹ artikli 2 punktis 1 määratletud kahesuguse kasutusega kaupadele, sealhulgas pooljuhtidele.

- 40) Järelevalve raames võiksid liikmesriigid konkreetselt kaaluda peamiste turuosaliste teenuste ja kaupade kättesaadavust ja terviklust. Asjaomane liikmesriik võiks selliste küsimustele juhtida Euroopa pooljuhtide nõukoja tähelepanu.
- 41) Selleks, et liit saaks pooljuhtide kriisile kiiresti, tulemuslikult ja kooskõlastatult reageerida, on vaja anda poliitikakujundajatele õigeaegset ja ajakohast teavet muutuva tegevusolukorra kohta ning tagada, et oleks võimalik võtta tulemuslikke meetmeid pooljuhtide tarnimise tagamiseks mõjutatud kriitilise tähtsusega sektoritele.
- 42) Pooljuhtide kriisi etapp tuleks käivitada siis, kui sellise kriisi olemasolu kohta on konkreetseid, tõsiseid ja usaldusväärseid tõendeid. Pooljuhtide kriis tekib juhul, kui pooljuhtide tarnes esineb tõsiseid häireid, mis põhjustavad märkimisväärset nappust, mis toob kaasa märkimisväärseid viivitusi ja negatiivset mõju ühele või mitmele liidu olulisele majandussektorile kas otseselt või nappusest tuleneva dominoefekti tõttu, võttes arvesse, et liidu tööstussektorid moodustavad tugeva pooljuhtide kasutajabaasi. Teise võimalusena või lisaks tekib pooljuhtide kriis ka siis, kui tõsised häired pooljuhtide tarnimisel põhjustavad märkimisväärseid puudujääke, mis takistavad kriitilise tähtsusega sektorites, näiteks meditsiini- ja diagnostikaseadmetes kasutatavate oluliste toodete tarnimist, parandamist ja hooldust.
- 43) Selleks et tagada paindlik ja tulemuslik reageerimine sellisele pooljuhtide kriisile, peaks komisjonil olema õigus aktiveerida kriisietapp rakendusaktidega ja eelnevalt kindlaksmääratud ajavahemikuks, võttes arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust. Komisjon peaks hindama pikendamise vajadust ja pikendama kriisietapi kestust eelnevalt kindlaksmääratud ajavahemiku võrra, kui selline vajadus on kindlaks tehtud, võttes arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust.
- 44) Tihe koostöö komisjoni ja liikmesriikide vahel ning pooljuhtide tarneahelaga seoses võetud riiklike meetmete kooskõlastamine on kriisietapis hädavajalik, et kõrvaldada häired vajaliku ühtsuse, vastupidavuse ja tulemuslikkusega. Selleks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda pidama vajaduse korral erakorralisi istungeid. Kõik võetavad meetmed peaksid rangelt piirduma kriisietapi kestusega.
- 45) Kriisietapi käivitamisel tuleks kindlaks määrata ja rakendada asjakohased, tõhusad ja proportsionaalsed meetmed, ilma et see piiraks võimalikku jätkuvat rahvusvahelist koostööd asjaomaste partneritega, et leevendada tekkivat kriisiolukorda. Vajaduse korral peaks komisjon nõudma teavet pooljuhtide tarneahela ettevõtjatelt. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik, kui see on vajalik ja proportsionaalne, kohustada integreeritud tootmisrajatisi ja ELi avatud pooljuhitehaseid võtma vastu kriisi korral oluliste toodete tellimust ja seadma seda prioriteediks ning tegutsema keskse hankijana, kui liikmesriigid on selleks loa andnud. Komisjon võiks piirata meetmete võtmise teatavate kriitilise tähtsusega sektoritega. Lisaks võib Euroopa pooljuhtide

⁵⁹ Nõukogu 5. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 428/2009, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks (ELT L 134, 29.5.2009, lk 1–269).

nõukoda anda nõu vajaduse kohta kehtestada ekspordikontrollirežiim vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/479⁶⁰. Euroopa pooljuhtide nõukoda võib hinnata ka täiendavaid asjakohaseid ja mõjusaid meetmeid ning anda nende kohta nõu. Kõik need kiireloomulised meetmed peaksid olema proportsionaalsed ja nende kasutamine piirduma sellega, mis on vajalik kõnealuste oluliste häirete kõrvaldamiseks niivõrd, kuivõrd see on liidu parimates huvides. Komisjon peaks Euroopa Parlamenti ja nõukogu korrapäraselt teavitama võetud meetmetest ja nende põhjustest. Komisjon võib pärast nõukojaga konsulteerimist anda täiendavaid suuniseid kiireloomuliste meetmete rakendamise ja kasutamise kohta.

- 46) Mitu sektorit on siseturu nõuetekohaseks toimimiseks kriitilise tähtsusega. Need kriitilise tähtsusega sektorid on sektorid, mis on loetletud komisjoni ettepaneku (võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime kohta) lisas⁶¹. Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks kriitilise tähtsusega sektoriks pidada lisaks veel kaitse- ja muid tegevusi, mis on olulised avaliku julgeoleku ja turvalisuse seisukohast. Teatavaid meetmeid tuleks rakendada üksnes kriitilise tähtsusega sektorite varustuskindluse tagamiseks. Komisjon võib piirata kiireloomuliste meetmete võtmise teatavate kõnealuste sektoritega või nende teatavate osadega, kui pooljuhtide kriis on häirinud või ähvardab häirida nende toimimist.
- 47) Liidus asuvatele pooljuhtide tarneahelas tegutsevatele ettevõtjatele kriisietapis esitatud teabenõuete eesmärk on põhjalikult hinnata pooljuhtide kriisi, et teha kindlaks võimalikud leevendus- või kiireloomulised meetmed liidu või liikmesriigi tasandil. Selline teave võib hõlmata tootmisvõimekust, tootmisvõimsust ning praeguseid esmaseid häireid ja kitsaskohti. Need aspektid võivad hõlmata kriisi korral oluliste toodete tavapärast ja praegust tegelikku varu liidus asuvates tootmisrajatistes ja kolmandates riikides asuvates rajatistes, mida ta käitab või kellega ta sõlmib lepinguid või kellelt ostab tarneid; kõige levinumate toodete tellimuste tavapärane ja praegune tegelik keskmine täitmisaeg; iga liidu tootmisüksuse eeldatav tootmismahd järgmiseks kolmeks kuuks; põhjused, mis takistavad tootmisvõimsuse täitmist, või muud olemasolevad andmed, mis on vajalikud, et hinnata pooljuhtide kriisi või võimalike leevendamise- või kiireloomuliste meetmete laadi riigi või liidu tasandil. Kõik nõuded peaksid olema proportsionaalsed, võtma arvesse ettevõtja õiguspäraseid eesmärke ning andmete kättesaadavaks tegemisega kaasnevaid kulusid ja jõupingutusi ning neis tuleks nõutud teabe esitamiseks seada asjakohased tähtajad. Ettevõtjad peaksid olema kohustatud seda nõuet täitma ja nende suhtes võib kohaldada karistusi, kui nad ei täida nõudeid või esitavad ebaõiget teavet. Kogu saadud teabe suhtes tuleks kohaldada konfidentsiaalsuseeskirju. Kui ettevõtjale esitatakse kolmandast riigist teabenõue tema pooljuhtidega seotud tegevuse kohta, peaks ta sellest teavitama komisjoni, et saaks hinnata, kas vaja oleks komisjoni teabenõuet.
- 48) Tagamaks, et kriitilise tähtsusega sektorid saavad kriisi ajal tegevust jätkata ning kui see on selleks vajalik ja proportsionaalne, võiks komisjon kohustada integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhtihaseid võtma vastu kriisi korral oluliste toodete tellimusi ja seadma need prioriteediks. Seda kohustust võib laiendada ka pooljuhtide

⁶⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/479 ühiste ekspordieeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 34).

⁶¹ COM(2020) 829. 16.12.2020.

tootmise rajatistele, mis on sellise võimalusega nõustunud avaliku sektori toetuse saamise kontekstis. Otsus prioriteetse tellimuse kohta tuleks teha kooskõlas kõigi liidu kohaldatavate juriidiliste kohustustega, võttes arvesse juhtumi asjaolusid. Prioriteetne kohustus peaks olema ülimuslik mis tahes era- või avalik-õigusliku kohustuse täitmise suhtes, kuid seejuures tuleks arvesse võtta ettevõtjate õiguspäraseid eesmärgi ning tootmise järjestuse muutmiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi. Ettevõtjate suhtes võidakse kohaldada karistusi, kui nad ei täida prioriteetsete tellimustega seotud kohustust.

- 49) Asjaomane ettevõtja peaks olema kohustatud prioriteetse tellimuse vastu võtma ja seda prioriteediks pidama. Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võiks ettevõtja paluda komisjonil kehtestatud kohustus uuesti läbi vaadata. See kehtib kas siis, kui rajatis ei suuda tellimust täita isegi, kui seda peetakse prioriteetseks, kas ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu, või seetõttu, et see tekitaks ebamõistliku majandusliku koormuse ja tooks rajatisele kaasa erilised raskused.
- 50) Erandjuhul, kui liidus pooljuhtide tarneahelas tegutsev ettevõtja saab kolmandalt riigilt taotluse prioriteetseks tellimuseks, peaks ta komisjoni sellest taotlusest teavitama, et anda teavet hinnanguks, kas juhul, kui sellel on märkimisväärne mõju kriitilise tähtsusega sektorite varustuskindlusele ning kui juhtumi asjaolusid arvestades on täidetud muud vajalikkuse, proportsionaalsuse ja seaduslikkuse nõuded, peaks komisjon samuti kehtestama prioriteetse tellimuse kohustuse.
- 51) Arvestades, kui oluline on tagada elutähtsaid ühiskondlikke funktsioone täitvate kriitilise tähtsusega sektorite varustuskindlus, ei tohiks prioriteetse tellimuse täitmise kohustusest kinnipidamine tuua kaasa vastutust kolmandate isikute ees mis tahes lepinguliste kohustuste rikkumise eest, mis võib tuleneda vajalikest ajutistest muudatustest asjaomase tootja tööprotsessides, kuivõrd lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik kohaldatava prioriteetsuse järgimiseks. Ettevõtjad, kes võivad kuuluda prioriteetsete tellimuste kohaldamisalasse, peaksid seda võimalust oma ärilepingute tingimustes ette nägema. Ilma et see piiraks muude sätete kohaldamist, ei mõjuta kõnealune vastutusest vabastamine nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivis 85/374/EMÜ⁶² sätestatud tootevastutust.
- 52) Teatavate toodete tootmise prioriteetseks seadmise kohustus on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 16 sätestatud ettevõtlusvabaduse ja lepinguvabaduse ning harta artiklis 17 sätestatud omandiõiguse olemusega ega mõjuta neid ebaproportsionaalselt. Vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 tohib neid õigusi käesolevas määruses piirata ainult seadusega, arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust ning kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.
- 53) Kui kriisietapp käivitatakse, võivad kaks või enam liikmesriiki volitada komisjoni koondama nõudlust ja tegutsema nende nimel nende avaliku hanke lepingute sõlmimiseks avalikes huvides, vastavalt kehtivatele liidu eeskirjadele ja menetlustele, kasutades oma ostujõudu. Selle volitusega võidakse anda komisjonile õigus sõlmida kokkuleppeid kriisi korral oluliste toodete ostmiseks teatavates kriitilise tähtsusega sektorites. Komisjon peaks nõukojaga konsulteerides hindama iga taotluse kasulikkust, vajalikkust ja proportsionaalsust. Kui ta ei kavatse taotlust rahuldada, peaks ta sellest

⁶² Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiiv 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (85/374/EMÜ) (EÜT L 210, 7.8.1985, lk 29).

teavitama asjaomaseid liikmesriike ja nõukoda ning esitama oma põhjendused. Lisaks peaks osalevatel liikmesriikidel olema õigus määrata esindajad, kes annavad hankemenetluste ajal ja ostulepingute üle peetavatel läbirääkimistel suuniseid ja nõu. Ostetud toodete kasutuselevõtt ja kasutamine peaks jääma osalevate liikmesriikide pädevusse.

- 54) Pooljuhtide nappuse kriisi ajal võib osutada vajalikuks, et liit kaaluks kaitsemeetmeid. Euroopa pooljuhtide nõukoda võib väljendada oma seisukohti, et anda komisjonile teavet hinnanguks selle kohta, kas turuolukord kujutab endast esmatarbekaupade puudust vastavalt määrusele (EL) 2015/479.
- 55) Selleks et hõlbustada käesoleva määruse sujuvat, tulemuslikku ja ühtlustatud rakendamist, koostööd ja teabevahetust, tuleks luua Euroopa pooljuhtide nõukoda. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks andma komisjonile nõu ja abi konkreetsetes küsimustes. Muu hulgas tuleks anda kiipide ühisettevõtte ametiasutuste nõukogule nõu algatuse Euroopa kiibialgatuse kohta; vahetada teavet integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste toimimise kohta; pidada arutelusid ja teha ettevalmistusi selliste konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate kindlaksmääramiseks, millel on potentsiaalselt suur sotsiaalne mõju ja vastav julgeolekualane tähtsus, mis eeldab usaldusväärsete toodete sertifitseerimist, ning tegeleda kooskõlastatud järelevalve ja kriisidele reageerimisega. Lisaks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda tagama käesoleva määruse järjepideva kohaldamise, hõlbustama liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimustes. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks toetama komisjoni rahvusvahelises koostöös kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega, sealhulgas teabe kogumisel ja kriiside hindamisel. Lisaks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda koordineerima, tegema koostööd ja vahetama teavet muude liidu kriisidele reageerimise ja kriisiks valmisoleku struktuuridega, et tagada ühtne ja kooskõlastatud liidu lähenemisviis kriisidele reageerimise ja kriisiks valmisoleku meetmetele pooljuhtide kriiside puhul.
- 56) Euroopa pooljuhtide nõukoja eesistujaks peaks olema komisjoni esindaja. Iga liikmesriigi ühtne kontaktpunkt peaks nimetama Euroopa pooljuhtide nõukotta vähemalt ühe kõrgetasemelise esindaja. Nad võiksid nimetada ka erinevaid esindajaid seoses Euroopa pooljuhtide nõukoja erinevate ülesannetega, näiteks sõltuvalt sellest, millist käesoleva määruse peatükki Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel arutatakse. Komisjon võib moodustada allrühmi ja tal peaks olema õigus kehtestada töökorraldus, kutsudes eksperte juhtumipõhiselt istungitel osalema või kutsudes liidu pooljuhtide tööstuse huve esindavaid organisatsioone, näiteks protsessori- ja pooljuhtitehnoloogiate tööstusliitu, oma allrühmadesse vaatlejatena.
- 57) Euroopa pooljuhtide nõukoda peab eraldi istungeid II peatüki kohaste ülesannete ning III ja IV peatüki kohaste ülesannete täitmiseks. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada Euroopa pooljuhtide nõukojas tulemusliku ja tõhusa koostöö. Komisjonil peaks olema võimalik hõlbustada teabevahetust Euroopa pooljuhtide nõukoja ning muude liidu organite, asutuste ja nõuanderühmade vahel. Võttes arvesse pooljuhtide tarnimise tähtsust teistele sektoritele ja sellest tulenevat vajadust kooskõlastamise järele, peaks komisjon tagama, et teised liidu institutsioonid ja asutused osalevad vaatlejatena Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel, kui see on asjakohane ja sobilik seoses IV peatüki alusel loodud järelevalve- ja kriisidele reageerimise mehhanismiga. Selleks, et jätkata ja kasutada ära komisjoni soovitusi (liidu ühise abivahendi kohta pooljuhtide puuduse lahendamiseks) rakendamisest tulenevat tööd, peaks Euroopa pooljuhtide

nõukoda täitma Euroopa pooljuhtide eksperdirühma ülesandeid. Kui Euroopa pooljuhtide nõukoda on tööle hakanud, peaks see eksperdirühm lõpetama oma tegevuse.

- 58) Käesoleva määruse kohaldamisel ja täitmise tagamisel on keskne roll liikmesriikidel. Seoses sellega peaks iga liikmesriik määrama ühe või mitu riigi pädevat asutust tegelema käesoleva määruse tulemusliku rakendamisega ning tagama, et neil asutustel on piisavad volitused ja vahendid. Liikmesriigid peaksid määrama juba tegutseva asutuse või tegutsevad asutused. Selleks, et suurendada korralduse tõhusust liikmesriikides ning luua ametlik kontaktpunkt liikmesriikide ja liidu tasandi avalikkuse ja muude vastaspoolte, sealhulgas komisjoni ja Euroopa pooljuhtide nõukoja jaoks, peaks iga liikmesriik määrama ühes käesoleva määruse alusel pädevaks asutuseks määratud asutuses ühe riikliku ühtse kontaktpunkti, mis vastutab käesoleva määrusega seotud küsimuste kooskõlastamise ja piiriülese koostöö eest teiste liikmesriikide pädevate asutustega.
- 59) Pädevate asutuste usaldusliku ja konstruktiivse koostöö tagamiseks liidu ja riikide tasandil peaksid kõik käesoleva määruse kohaldamises osalejad austama oma ülesannete täitmise käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsust. Komisjon ja riikide pädevad asutused, nende ametnikud, teenistujad ja teised kõnealuste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning liikmesriikide muude asutuste ametnikud ja avalikud teenistujad ei tohiks avaldada käesoleva määruse alusel saadud või vahetatud teavet, mille kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus. See peaks kehtima ka käesoleva määrusega loodud Euroopa pooljuhtide nõukoja ja pooljuhtide komitee suhtes. Vajaduse korral peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu rakendusakte, et määrata kindlaks konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktiline kord seoses teabe kogumisega.
- 60) Käesoleva määruse alusel kehtestatud kohustuste täitmine tuleks tagada trahvide ja perioodiliste karistusmaksete kohaldamise abil. Selleks tuleks kohustuste täitmata jätmise puhuks ette näha trahvide ja perioodiliste karistusmaksete asjakohased tasemed. Lisaks karistuste täitmise aegumistähtaegadele tuleks kohaldada ka trahvide ja perioodiliste karistusmaksete määramise aegumistähtaegu. Lisaks peaks komisjon andma asjaomasele ettevõtjale või ettevõtjate esindusorganisatsioonidele õiguse olla ära kuulatud.
- 61) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas aluslepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva määruse I lisa nii, et see kajastaks tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi, võttes arvesse selles sätestatud meetmeid kooskõlas käesoleva määruse eesmärkidega, ning muuta selle II lisa mõõdetavate näitajate osas, kui seda peetakse vajalikuks, ning täiendada käesolevat määrust järelevalve- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevate sätetega. On eriti oluline, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ning et need konsultatsioonid viidaks läbi vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes parema õigusloome kohta⁶³. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende

⁶³ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- 62) Selleks, et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses ECICite valimisega ning pädevuskeskuste loomise ja nende ülesannete kindlaksmääramise protseduuriga ning võrgustiku loomise protseduuriga, et saavutada algatuse eesmärgid. Lisaks tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses kriisietapi käivitamisega pooljuhtide kriisi korral, et võimaldada kiiret ja kooskõlastatud reageerimist, ning konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktilise korra täpsustamiseks. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁶⁴.
- 63) Kuna käesoleva määruse eesmärki ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, ja neid saab meetmete ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas aluslepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1 *Reguleerimisese*

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse raamistik pooljuhtide sektori tugevdamiseks liidu tasandil, eelkõige järgmiste meetmete abil:
- a) Euroopa kiibialgatuse loomine;
 - b) kriteeriumide kehtestamine, et tunnustada ja toetada esimesi omalaadseid integreeritud tootmisrajatisi ja ELi avatud pooljuhitehaseid, mis suurendavad pooljuhtidega varustamise kindlust liidus;
 - c) liikmesriikide ja komisjoni vahelise koordineerimismehhanismi loomine, mille abil teostada järelevalvet pooljuhtide tarnete üle ja reageerida pooljuhtide nappuse kriisile.

⁶⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „pooljuht“ – üks järgmistest:

a) materjal, kas element, näiteks räni, või ühend, nagu ränikarbiid, mille elektrijuhtivust saab muuta, või

b) komponent, mis koosneb mitmest pooljuht-, isoleeriva ja juhtiva materjali kihist, mis on määratletud vastavalt etteantud mustriks ja mis on mõeldud täitma täpselt määratletud elektroonilisi või fotoonilisi funktsioone või mõlemat;

2) „kiip“ - elektrooniline seadis, mis koosneb mitmest funktsionaalsest elemendist ühel pooljuhtmaterjali liistakul, tavaliselt mälu-, loogika-, protsessor- ja analoogseadmete kujul, mida nimetatakse ka „integraallülituseks“;

3) „tehnoloogiasõlm“ – pooljuhi küljes olev konstruktsioon, mis toimib transistorväravana ja võimaldab tootmismeetodi peenust nanomeetrites;

4) „pooljuhtide tarneahel“ – selliseid tegevusi, organisatsioone, ettevõtjaid, tehnoloogiat, teavet, ressursse ja teenuseid hõlmav süsteem, mis on seotud pooljuhtide tootmisega, sealhulgas tooraine, tootmiseseadmed, projekteerimine, valmistamine, monteerimine, katsetamine ja pakendamine;

5) „pooljuhtide väärtusahel“ – pooljuhttootega seotud tegevuste kogum alates selle kontseptsioonist kuni lõppkasutuseni, sealhulgas toorained, tootmiseseadmed, teadusuuringud, projekteerimine, valmistamine, katsetamine, monteerimine ja pakendamine kuni lõpptoodetesse sisestamise ja valideerimiseni;

6) „katseliin“ – katseprojekt või -meede, mis on suunatud kõrgematele tehnoloogilise valmisoleku tasemetele (3.–8. tase), et arendada edasi toetavat taristut, mis on vajalik toote või süsteemi katsetamiseks, demonstreerimiseks ja kalibreerimiseks mudeli eelduste alusel;

7) „koordinaator“ – juriidiline isik, kes on artikli 7 kohaselt loodud Euroopa kiibitaristu konsortsiumi liige ja kelle kõik selle konsortsiumi liikmed on määranud peamiseks kontaktpunktiks konsortsiumi suhetes komisjoniga;

8) „väike või keskmise suurusega ettevõtja“ või „VKE“ – väike või keskmise suurusega ettevõtja, kes on määratletud komisjoni soovitus 2003/361/EÜ lisa artiklis 2⁶⁵;

⁶⁵ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- 9) „keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – ettevõtja, kes ei ole VKE ning kellel on maksimaalselt 1500 töötajat, kusjuures töötajate arv arvutatakse vastavalt soovitusel 2003/361/EÜ lisa artiklitele 3–6;
- 10) „Esimene omalaadne rajatis“ – tööstusrajatis, mis on võimeline tootma pooljuhte, sealhulgas tootmise alg- või lõppfaasis või mõlemas, ning mis ei ole liidus juba olulisel määral olemas või mida ei ole kavas ehitada, näiteks seoses tehnoloogiasõlme, substraadi materjali, näiteks ränikarbiidi ja galliumnitriidiga, ning muu tooteuundusega, mis võib pakkuda paremaid tulemusi, protsessiuuendusi või energia- ja keskkonnatõhusust;
- 11) „järgmise põlvkonna kiibid“ ja „järgmise põlvkonna pooljuhtehnoloogiad“ – kiibid ja pooljuhtehnoloogiad, mis ületavad tehnika taset ning võimaldavad oluliselt parandada andmetöötlusvõimsust või energiatõhusust ning muud olulist energia- ja keskkonnavalast kasu;
- 12) „algfaas (*front-end*)“ – kogu pooljuhtplaadi töötlemise protsess;
- 13) „lõppfaas (*back-end*)“ – iga üksiku integraallülituse pakendamine, montaaž ja katsetamine;
- 14) „pooljuhtide kasutaja“ – ettevõtja, kes toodab pooljuhte sisaldavaid tooteid;
- 15) „peamised turuosalised“ – liidu pooljuhtide sektori ettevõtjad, kelle usaldusväärne toimimine on pooljuhtide tarneahela jaoks esmatähtis;
- 16) „kriitilise tähtsusega sektor“ – mis tahes sektor, millele on osutatud kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõimet käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta tehtud komisjoni ettepaneku lisas, kaitsesektor ja muud avaliku ohutuse ja julgeoleku seisukohast olulised tegevused;
- 17) „kriisi korral oluline toode“ – pooljuhid, vahesaadused ja toorained, mida on vaja pooljuhtide või vahesaaduste tootmiseks ja mida mõjutab pooljuhtide kriis või mis on strateegilise tähtsusega pooljuhtide kriisi või selle majandusliku mõju leevendamiseks;
- 18) „tootmisvõimekus“ – pooljuhtide tootmise rajatise võimalik toodang optimaalsete ressursside juures, tavaliselt teatava suurusega pooljuhtplaatide kogus, mida on võimalik teatava aja jooksul töödelda;
- 19) „tootmisvõimsus“ – pooljuhtide tootmise rajatise toodang, tavaliselt teatava suurusega pooljuhtplaatide kogus, mida tavaliselt teatava aja jooksul töödeldakse.

II PEATÜKK

EUROOPA KIIBIALGATUS

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 3

Algatuse loomine

1. Algatus luuakse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestuse ajaks.
2. Algatust toetatakse programmist „Euroopa horisont“ ja programmist „Digitaalne Euroopa“, eelkõige selle erieesmärgist 6, kumbastki 1,65 miljardi euro suuruse maksimaalse soovitusliku summaga. Seda rahastamist rakendatakse kooskõlas määrusega (EL) 2021/695 ja määrusega (EL) 2021/694.

Artikkel 4

Algatuse eesmärgid

1. Algatuse üldeesmärk on toetada ulatuslikku tehnoloogilise suutlikkuse suurendamist ja innovatsiooni kogu liidus, et võimaldada tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhi- ja kvanttehnoloogia arendamist ja kasutuselevõttu, mis tugevdab liidu kõrgetasemelise projekteerimise, süsteemide integreerimise ja kiipide tootmise võimekust ning aitab kaasa digi- ja rohepöörde saavutamisele.
2. Algatusel on järgmised viis tegevuseesmärki:
 - a) integreeritud pooljuhitehnoloogiate projekteerimise kõrgetasemelise ulatusliku suutlikkuse arendamine. See tegevuseesmärk saavutatakse järgmiste meetmete abil:
 - 1) uuendusliku virtuaalse platvormi loomine, mis oleks kättesaadav kogu liidus ning mille jaoks integreeritakse olemasolevad ja uued projekteerimisrajatised laiendatud raamatukogud ja elektroonilise projekteerimise automatiseerimise (*Electronic Design Automation, EDA*) vahenditega;
 - 2) projekteerimissuutlikkuse suurendamine käimasolevate uuenduslike arendustega, nagu protsessorite arhitektuur, mis põhineb avatud

lähtekoodiga vähendatud käsukogumiga arvutite arhitektuuril (*Reduced Instruction Set Computer Architecture, RISC-V*);

- 3) pooljuhiökosüsteemi laiendamine vertikaalsete turusektorite integreerimise teel, aidates kaasa liidu rohe-, digi- ja innovatsioonikavade elluviimisele;

b) olemasolevate katseliinide tõhustamine ja uute täiustatud katseliinide arendamine. See tegevuseesmärk saavutatakse järgmiste meetmete abil:

- 1) järgmise põlvkonna kiipide tootmise tehnoloogiate alase tehnoloogilise võimekuse tugevdamine teadus- ja innovatsioonitegevuse integreerimisega ning ettevalmistustega selleks, et arendada tulevasi tehnoloogiasõlmi, sealhulgas alla kahe nanomeetri suurusi tipptasemel sõlmi, 10 nanomeetrit ja alla selle FD-SOI (*Fully Depleted Silicon on Insulator*) tehnoloogiat, ning 3D heterogeensete süsteemide integreerimist ja täiustatud pakendamist;
- 2) laiaulatusliku innovatsiooni toetamine, võimaldades juurdepääsu uutele või olemasolevatele katseliinidele, et katsetada, testida ja valideerida uusi projekteerimiskontseptsioone, mis integreerivad põhifunktsioone, näiteks jõuelektroonika uudsed materjalid ja arhitektuurid, mis edendavad säästvat energiat ja elektromobiilsust, vähendavad energiatarbimist, suurendavad turvalisust ja arvutusvõimsust või integreerivad läbimurdelisi tehnoloogiaid, nagu neuromorfed ja sisseehitatud tehisintellekti kiibid, integreeritud fotoonika, grafeen ja muud 2D-materjalidel põhinevad tehnoloogiad;
- 3) integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste toetamine eelisjuurdepääsu kaudu uutele katseliinidele;

c) kõrgtehnoloogilise ja insenertehnilise suutlikkuse arendamine, et kiirendada kvantkiipide uuenduslikku arendamist;

d) pädevuskeskuste võrgustiku loomine kogu liidus, et

- 1) suurendada suutlikkust ja pakkuda sidusrühmadele, sealhulgas lõppkasutajatest VKEdele ja idufirmadele mitmesuguseid eksperditeadmisi, hõlbustades juurdepääsu eespool nimetatud suutlikkusele ja rajatistele ning nende tõhusat kasutamist;
- 2) tegeleda oskuste nappusega, meelitada ligi ja mobiliseerida uusi talente ning toetada sobiva kvalifikatsiooniga tööjõu tekkimist pooljuhtide sektori tugevdamiseks, sealhulgas töötajate ümberõppe ja täiendusõppe kaudu;

e) viia ellu tegevusi, mida kirjeldatakse ühiselt „kiibifondi“ tegevustena, et hõlbustada idufirmade, kasvufirmade, VKEde ja muude pooljuhtide väärtusahela ettevõtjate juurdepääsu laenurahale ja omakapitalile, kasutades selleks InvestEU fondi ja Euroopa Innovatsiooninõukogu raames loodud segarahastamisvahendit, eesmärgiga:

- 1) parandada liidu eelarvest tehtavate kulutuste võimendavat mõju ja saavutada erasektori rahastamise ligimeelitamisel suurem mitmekordistav mõju;
- 2) toetada ettevõtjaid, kellel on raskusi rahastamisele juurdepääsuga, ning tegeleda vajadusega toetada liidu ja selle liikmesriikide majanduslikku vastupanuvõimet;
- 3) kiirendada investeeringuid pooljuhtide tootmise tehnoloogiate ja kiipide projekteerimise valdkonnas ning võimendada nii avaliku kui ka erasektori rahastamist, suurendades samal ajal kogu pooljuhtide väärtusahela varustuskindlust.

Artikkel 5

Algatuse osad

1. Algatus koosneb järgmisest viiest osast:

- a) integreeritud pooljuhtitehnoloogiate projekteerimise suutlikkus;
- b) katseliinid uuendusliku tootmise ettevalmistamiseks ning katse- ja eksperimenteerimisrajatiste jaoks;
- c) kõrgtehnoloogilise ja insenertehnilise suutlikkuse arendamine kvantkiipide jaoks;
- d) pädevuskeskuste võrgustik ja oskuste arendamine;
- e) „Kiibifondi” tegevus, mis võimaldab idufirmadele, kasvufirmadele, VKEdele ja teistele pooljuhtide väärtusahelas tegutsevatele ettevõtetele juurdepääsu laenurahale ja omakapitalile.

Artikkel 6

Koostoime liidu programmidega

1. Algatus võimaldab koostoimet III lisas osutatud liidu programmidega. Komisjon tagab, et algatuse ja liidu programmide omavahelise täiendavuse võimendamine ei takista eesmärkide saavutamist.

Artikkel 7

Euroopa kiibitaristu konsortsium

1. Algatuse raames rahastatavate toetusõiguslike meetmete ja muude seonduvate ülesannete rakendamiseks võib käesolevas artiklis sätestatud tingimustel asutada Euroopa kiibitaristu konsortsiumi (ECIC).

2. ECIC vastab järgmisele:
 - a) on juriidiline isik alates lõikes 6 osutatud komisjoni otsuse jõustumise kuupäevast;
 - b) omab ühte või mitut põhikirjajärgset asukohta, mis asuvad ühe või mitme liikmesriigi territooriumil;
 - c) koosneb vähemalt kolmest juriidilisest isikust vähemalt kolmest liikmesriigist ja tegutseb avaliku ja erasektori konsortsiumina, milles osalevad liikmesriigid ja eraõiguslikud juriidilised isikud;
 - d) nimetab koordinaatori.
3. Koordinaator esitab komisjonile kirjaliku taotluse, mis sisaldab järgmist:
 - a) taotlus komisjonile luua ECIC, sealhulgas loetelu kavandatavatest juriidilistest isikutest, kes moodustavad ECICi konsortsiumi;
 - b) ECICi põhikirja kavand, mis sisaldab vähemalt sätteid järgmise kohta: asutamise kord, liikmesus, eelarve, õiguslik asukoht, kohaldatav õigus ja jurisdiktsioon, tulemuste omandiõigus, juhtimine, sealhulgas otsuste tegemise protseduur ning liikmesriikide ja komisjoni konkreetne roll ja vajaduse korral hääleõigus, tegevuse lõpetamine, aruandlus ja vastutus.
4. Komisjon vaatab ECICi asutamise taotluse läbi kõigi järgmiste kriteeriumide alusel:
 - a) kavandatava ECICi ja selle moodustavate juriidiliste isikute asjakohane pädevus, oskusteave ja võimekus pooljuhtide valdkonnas;
 - b) asjakohane juhtimissuutlikkus, personal ja taristu, mis on vajalik algatuse raames toetusõiguslike meetmete rakendamiseks;
 - c) tegevuslikud ja õiguslikud vahendid liidu tasandil kehtestatud halduslike, lepinguliste ja finantsjuhtimise alaste õigusnormide kohaldamiseks;
 - d) asjakohane rahaline elujõulisus, mis vastab selliste liidu vahendite tasemele, mille haldamise ülesanne talle antakse, ning mida tõendavad asjakohasel juhul tagatised, mille annab eelistatavalt riigi ametiasutus;
 - e) eelarve, mille liikmesriigid ja erasektori osalejad teevad ECICi rahastamiseks kättesaadavaks, ja sellega seotud üksikasjad;
 - f) ECICi asjakohane võime tagada tööstusharu vajaduste rahuldamine.
5. Komisjon võtab lõikes 4 sätestatud kriteeriumide alusel rakendusaktiga vastu ühe järgmistest otsustest:
 - a) otsus luua ECIC pärast seda, kui ta on jõudnud järeldusele, et lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuded on täidetud;
 - b) otsus lükata taotlus tagasi, kui ta jõuab järeldusele, et lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuded ei ole täidetud.

Rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Taotlejaid teavitatakse lõikes 5 osutatud otsusest.
7. Otsus ECICi loomise kohta avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.
8. ECICil on märkimisväärne üldine autonoomia määrata kindlaks oma liikmelisus, juhtimine, rahastamine, eelarve ja liikmete vastavate rahaliste sissemaksete tegemise kord, hääleõigus ja töömeetodid. ECICi korraldus, koosseis ja töömeetodid, sealhulgas põhikirja muudatused, peavad siiski olema kooskõlas käesoleva määruse ja Euroopa kiibialgatuse eesmärkidega ja aitama kaasa nende saavutamisele ning neist teatatakse komisjonile.
9. ECIC koostab iga-aastase tegevusaruande, mis sisaldab tema tegevuse tehnilist kirjeldust ja finantsselgitust. Iga-aastane tegevusaruanne edastatakse komisjonile ja tehakse üldsusele kättesaadavaks. Komisjon võib anda soovitusi iga-aastases tegevusaruandes käsitletud teemade kohta.

Artikkel 8

Pooljuhtide pädevuskeskuste Euroopa võrgustik

1. Artikli 5 punktis d osutatud algatuse osa kohaste meetmete rakendamiseks võib luua pooljuhtide pädevuskeskuste Euroopa võrgustiku (edaspidi „võrgustik“).
2. Seoses artikli 5 punktis d osutatud algatuse osa kohaste meetmete rakendamisega võib võrgustik ellu viia liidu tööstuse, eriti VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ning avaliku sektori huvides kõiki järgmisi tegevusi või osa neist:
 - a) juurdepääsu võimaldamine artikli 5 punktis a osutatud algatuse osa kohastele projekteerimisteenustele ja projekteerimisvahenditele ning artikli 5 punktis b osutatud algatuse osa raames toetatavatele katseliinidele;
 - b) teadlikkuse suurendamine ning sidusrühmadele vajaliku oskusteabe, asjatundlikkuse ja oskuste pakkumine, et aidata neil kiirendada uute pooljuhitehnoloogiate, projekteerimisvõimaluste ja süsteemikontseptsioonide väljatöötamist ja integreerimist tänu taristu tulemuslikule kasutamisele;
 - c) teadlikkuse suurendamine ning oskusteabe, asjatundlikkuse ja teenuste pakkumine või neile juurdepääsu tagamine, sealhulgas valmisolek süsteemi kavandamiseks, uued ja olemasolevad katseliinid ning käesoleva algatusega toetatavate oskuste ja pädevuste arendamiseks vajalike meetmete toetamine;
 - d) oskusteabe ja asjatundlikkuse edasiandmise hõlbustamine liikmesriikide ja piirkondade vahel, soodustades oskuste, teadmiste ja heade tavade vahetamist ning soodustades ühisprogramme;

e)pooljuhitehnoloogiat käsitlevate erikoolitusmeetmete väljatöötamine ja haldamine, et toetada talendipagasi arendamist liidus.

3. Liikmesriigid määravad pädevuskeskusekandidaadid vastavalt oma riiklikele menetlustele, haldus- ja institutsioonilistele struktuuridele avatud ja konkurentsipõhise protsessi kaudu. Komisjon kehtestab rakendusaktidega pädevuskeskuste loomise protseduuri, sealhulgas valikukriteeriumid, ning keskuste edasised ülesanded ja funktsioonid seoses algatuse raames võetavate meetmete rakendamisega, võrgustiku loomise protseduuriga ning otsuste vastuvõtmisega võrgustikku moodustavate üksuste valimise kohta. Need rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusele.
4. Võrgustikul on oma organisatoorse korralduse, koosseisu ja töömeetodite kehtestamisel üleüldine autonoomsus. Võrgustiku organisatoorne korraldus, koosseis ja töömeetodid peavad siiski olema kooskõlas käesoleva määruse ja algatuse eesmärkidega ning aitama kaasa nende saavutamisele.

Artikkel 9

Rakendamine

1. Algatuse raames artikli 5 punktides a–d loetletud osad võib usaldada kiipide ühisettevõttele, millele on osutatud nõukogu määruses XX/XX, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) 2021/2085 ja mida rakendatakse kiipide ühisettevõtte tööprogrammis.
2. Selleks et kajastada tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi, antakse komisjonile õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte I lisa muutmiseks selles esitatud tegevuste osas kooskõlas algatuse eesmärkidega, nagu on sätestatud artiklis 4.
3. Selleks et tagada algatuse tulemuslik rakendamine ja hindamine, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks seoses mõõdetavate näitajatega, mille abil jälgida rakendamist, ning anda algatuse kohta aru seoses artiklis 4 sätestatud eesmärkide saavutamisega.

III PEATÜKK

VARUSTUSKINDLUS

Artikkel 10

Integreeritud tootmisrajatised

1. Integreeritud tootmisrajatised on liidu esimesed omataolised pooljuhtide projekteerimise ja tootmise rajatised, sealhulgas tootmise alg- või lõppfaasi või mõlema jaoks, mis aitavad kaasa siseturu varustuskindlusele.
2. Integreeritud tootmisrajatis peab vastama järgmistele kriteeriumidele:

- a) seda loetakse esimeseks omalaadseks rajatiseks;
 - b) selle loomisel ja toimimisel on selge positiivne mõju liidu pooljuhtide väärtusahelale seoses varustuskindluse tagamise ja kvalifitseeritud tööjõu suurendamisega;
 - c) see tagab, et tema suhtes ei kohaldata ekstraterritoriaalselt kolmandate riikide avaliku teenindamise kohustusi viisil, mis võib kahjustada ettevõtja suutlikkust täita artikli 21 lõikes 1 sätestatud kohustusi, ning kohustub teavitama komisjoni sellise kohustuse tekkimisest;
 - d) see kohustub investeerima järgmise põlvkonna kiipidesse.
3. Selleks et investeerida järgmise põlvkonna kiipidesse vastavalt lõike 2 punktile d, on integreeritud tootmisrajatisel eelisjuurdepääs artikli 5 punkti b kohaselt loodud katseliinidele. Selline eelisjuurdepääs ei piira teiste huvitatud ettevõtjate tegelikku juurdepääsu katseliinidele.

Artikkel 11

ELi avatud pooljuhitehased

1. ELi avatud pooljuhitehased on liidu esimesed omataolised pooljuhtide alg- või lõppfaasi või mõlema tootmisrajatised, mis pakuvad sõltumatutele ettevõtjatele tootmisvõimsust ja aitavad seeläbi kaasa siseturu varustuskindlusele.
2. ELi avatud pooljuhitehas peab vastama järgmistele kriteeriumidele:
- a) seda loetakse esimeseks omalaadseks rajatiseks;
 - b) selle loomisel ja toimimisel on selge positiivne mõju liidu pooljuhtide väärtusahelale seoses varustuskindluse tagamise ja kvalifitseeritud tööjõu suurendamisega, võttes eelkõige arvesse seda, mil määral see pakub rajatisega mitteseotud ettevõtjatele piisava nõudluse korral tootmisvõimsust alg- või lõpp-faasis või mõlemas;
 - c) see tagab, et tema suhtes ei kohaldata ekstraterritoriaalselt kolmandate riikide avaliku teenindamise kohustusi viisil, mis võib kahjustada ettevõtja suutlikkust täita artikli 21 lõikes 1 sätestatud kohustusi, ning kohustub teavitama komisjoni sellise kohustuse tekkimisest;
 - d) see kohustub investeerima järgmise põlvkonna kiipidesse.
3. Kui ELi avatud pooljuhitehas pakub tootmisvõimsust ettevõtjatele, kes ei ole rajatise käitajaga seotud, peab ta kehtestama ja säilitama projekteerimis- ja tootmisprotsesside piisava ja toimiva funktsioonipõhise lahususe, et tagada igas etapis saadud teabe kaitse.
4. Selleks et investeerida järgmise põlvkonna kiipidesse vastavalt lõike 2 punktile d, on ELi avatud pooljuhitehasel eelisjuurdepääs artikli 5 punkti b kohaselt loodud

katseliinidele. Selline eelisjuurdepääs ei piira teiste huvitatud ettevõtjate tegelikku juurdepääsu katseliinidele.

Artikkel 12

Taotlemine ja tunnustamine

1. Iga ettevõtja või ettevõtjate konsortsium (edaspidi „taotleja“) võib esitada komisjonile taotluse tunnustada taotleja kavandatavat rajatist integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehasena.
2. Komisjon hindab Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides taotlust õiglase ja läbipaistva protsessi käigus, lähtudes järgmistest elementidest:
 - a) vastavus kas artikli 10 lõikes 2 või artikli 11 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele;
 - b) äriplaan, milles hinnatakse projekti rahalist elujõulisust, sealhulgas teave kavandatud avaliku sektori toetuse kohta;
 - c) taotleja tõendatud kogemus sarnaste rajatiste paigaldamisel ja käitamisel;
 - d) asjakohase lisadokumendi esitamine, mis tõendab selle liikmesriigi või nende liikmesriikide valmisolekut hõlbustada sellise rajatise rajamist, kus taotleja kavatseb luua oma rajatise.Komisjon menetleb taotlust ja võtab oma otsuse vastu õigeaegselt ning teavitab sellest taotlejat.
3. Komisjon jälgib integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste tegevust. Kui komisjon leiab, et rajatis ei vasta enam kas artikli 10 lõikes 2 või artikli 11 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele, teavitab ta tulemustest Euroopa pooljuhtide nõukoda. Pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga ja pärast rajatise ärakuulamist võib komisjon tunnistada kehtetuks otsuse, millega rajatisele anti integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatus.
4. Komisjon võib pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga tunnistada kehtetuks otsuse, millega tunnustati integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatust, kui tunnustamine põhines ebaõiget teavet sisaldaval taotlusel.
5. Rajatised, mis ei ole enam integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased, kaotavad kõik käesolevast määrusest tulenevad, selle staatuse tunnustamisega seotud õigused.

Artikkel 13

Avalik huvi ja avaliku sektori toetus

1. Integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid käsitatakse liidus pooljuhtidega varustamise kindlusele kaasa aitavatena ja seega avalikes huvides olevatena.

2. Ilma et see piiraks aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võivad liikmesriigid liidus varustuskindluse saavutamiseks kohaldada toetuskavasid ja näha ette haldustoetuse integreeritud tootmisrajatistele ja ELi avatud pooljuhitehastele kooskõlas artikliga 14.

Artikkel 14

Loamenetluste kiirendamine liikmesriikides

1. Liikmesriigid tagavad, et integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste kavandamise, ehitamise ja käitamisega seotud haldustaotlusi menetletakse tõhusalt ja õigeaegselt. Selleks tagavad kõik asjaomased riigi ametiasutused, et neid taotlusi menetletakse nii kiiresti, kui see on õiguslikult võimalik.
2. Kui kõnealune staatus on siseriiklikus õiguses ette nähtud, omistatakse integreeritud tootmisrajatistele ja ELi avatud pooljuhitehastele riikliku tähtsuse poolest kõrgeim võimalik staatus ja neid käsitatakse sellistena ka loamenetlustes, sealhulgas keskkonnamõju hindamisega seonduvas, ning kui siseriiklik õigus seda ette näeb, siis ka ruumilisel planeerimisel.
3. Pooljuhtidega varustamise kindlust võib käsitada üldiste huvide seisukohast eriti mõjuva põhjusena direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c tähenduses ning eriti tähtsana üldiste huvide seisukohalt direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 7 tähenduses. Seepärast võib integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste kavandamist, ehitamist ja käitamist pidada ülekaalukaks avalikuks huviks, tingimusel et täidetud on muud kõnealuste sätete tingimused.
4. Asjaomane liikmesriik nimetab iga integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehase jaoks asutuse, kes vastutab planeerimise, ehitamise ja käitamisega seotud haldustaotluste hõlbustamise ja koordineerimise eest. Asutus määrab koordinaatori, kes tegutseb integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase ühtse kontaktpunktina. Asutus võib moodustada töörühma, kus on esindatud kõik haldustaotlustega seotud asutused, et koostada lubade andmise ajakava ning jälgida ja koordineerida selle rakendamist. Kui integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase loomiseks on vaja teha otsuseid kahes või enamas liikmesriigis, võtavad vastavad ametiasutused kõik vajalikud meetmed omavaheliseks tõhusaks ja tulemuslikuks koostööks ja koordineerimiseks.

IV PEATÜKK

JÄRELEVALVE JA KRIISILE REAGEERIMINE

1. JAGU

JÄRELEVALVE

Artikkel 15

Järelevalve ja hoiatamine

1. Liikmesriigid teostavad pooljuhtide väärtusahela üle korrapäraselt järelevalvet. Eelkõige teevad nad järgmist:

a) jälgivad artikli 16 kohaselt kindlaks määratud varajase hoiatamise indikaatoreid;

b) jälgivad artikli 17 kohaselt kindlaks määratud peamiste turuosaliste pakutavate teenuste ja kaupade kättesaadavust ja terviklust.

Liikmesriigid esitavad Euroopa pooljuhtide nõukojale asjakohased järeldused korrapärase ajakohastuste vormis.

2. Liikmesriigid kutsuvad pooljuhtide peamisi kasutajaid ja muid asjaomaseid sidusrühmi üles esitama teavet nõudluse märkimisväärse kõikumise ja tarneahela teadaolevate häirete kohta. Teabevahetuse hõlbustamiseks näevad liikmesriigid ette sellise ajakohastamise mehhanismi ja haldusliku korralduse.

3. Artikli 26 lõike 1 kohaselt määratud riikide pädevad asutused võivad nõuda teavet pooljuhtide tarneahelas tegutsevate ettevõtjate esindusorganisatsioonidelt või üksikutelt ettevõtjatelt, kui see on lõike 1 kohaldamiseks vajalik ja proportsionaalne. Sellisel juhul pööravad riikide pädevad asutused erilist tähelepanu VKEdele, et minimeerida taotlusest tulenevat halduskoormust, ning eelistavad sellise teabe saamiseks digilahendusi. Käesoleva lõike kohaselt saadud teabe käsitlemisel täidetakse artiklis 27 sätestatud konfidentsiaalsuskohustusi.

4. Kui liikmesriik saab teada võimalikust pooljuhtide kriisist, nõudluse märkimisväärsest kõikumisest või kui tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mis tahes muu riskiteguri või sündmuse realiseerumise kohta, teavitab ta sellest viivitamata komisjoni („varajane hoiatamine“).

5. Kui komisjon saab teada võimalikust pooljuhtide kriisist, nõudluse märkimisväärsest kõikumisest või kui tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mis tahes muu riskiteguri või sündmuse realiseerumise kohta, tuginedes mõne liikmesriigi poolt lõike 4 kohaselt esitatud hoiatusele või muudele allikatele, sealhulgas rahvusvahelistelt partneritelt saadud teabele, teeb ta põhjendamatut viivitusteta järgmist:

- a) kutsub kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise istungi, et koordineerida järgmisi toiminguid:
- 1) selle hindamine, kas artiklis 18 osutatud kriisietapi käivitamine on õigustatud;
 - 2) arutlemine selle üle, kas on asjakohane, vajalik ja proportsionaalne, et liikmesriigid ostaksid ühiselt pooljuhte, vahesaadusi või tooraineid, mida võimalik pooljuhtide kriis mõjutab või võib mõjutada (edaspidi „kooskõlastatud hanked“);
- b) alustab liidu nimel konsultatsioone või koostööd asjaomaste kolmandate riikidega, et leida tarneahela häiretele koostööpõhised lahendused, järgides rahvusvahelisi kohustusi. See võib vajaduse korral hõlmata kooskõlastamist asjaomastel rahvusvahelistel foorumitel.
6. Liikmesriigid viivad lõike 5 punkti a alapunktis ii osutatud kooskõlastatud hanke läbi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL artiklis 38 sätestatud eeskirjadega⁶⁶.
7. Artikli 26 lõike 1 kohaselt määratud riikide pädevad asutused kaardistavad oma riigi territooriumil pooljuhtide tarneahelas tegutsevad ettevõtjad, sealhulgas mittekonfidentsiaalse teabe teenuste või kaupade kohta ja kontaktandmed. Nad edastavad kõnealuse loetelu ja kõik selle hilisemad ajakohastamised komisjonile. Komisjon võib pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist anda välja suunised kogutava teabe täpsustamiseks ning määratleda tehnilised kirjeldused ja vormingud.

Artikkel 16

Liidu riskihindamise ja varajase hoiatamise indikaatorid

1. Komisjon hindab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist riske, mis võivad häirida, ohustada või negatiivselt mõjutada pooljuhtide tarnimist (liidu riskihindamine). Liidu riskihindamises määrab komisjon kindlaks varajase hoiatamise indikaatorid.
2. Vajaduse korral vaatab komisjon liidu riskihindamise, sealhulgas varajase hoiatuse indikaatorid läbi.
3. Artikli 15 kohast pooljuhtide väärtusahela järelevalvet tehes jälgivad liikmesriigid komisjoni poolt kindlaks määratud varajase hoiatamise indikaatoreid.

⁶⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

Artikkel 17

Peamised turuosalised

1. Liikmesriigid teevad kindlaks peamised turuosalised pooljuhtide tarneahelates oma riigi territooriumil, võttes arvesse järgmisi elemente:
 - a) muude liidu ettevõtjate arv, kes sõltuvad turuosalise pakutavast teenusest või kaubast;
 - b) peamise turuosalise turuosa selliste teenuste või kaupade turul liidus või kogu maailmas;
 - c) turuosalise tähtsus teenuse või kauba pakkumise piisava taseme säilitamisel liidus, võttes arvesse alternatiivide olemasolu kõnealuse teenuse osutamiseks või kauba pakkumiseks;
 - d) mõju, mida turuosalise osutatava teenuse või kauba pakkumise katkemine võib avaldada liidu pooljuhtide tarneahelale ja sellest sõltuvatele turgudele.
2. Tehes pooljuhtide väärtusahela järelevalvet vastavalt artiklile 15, jälgivad liikmesriigid pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga nende peamiste turuosaliste pakutavate teenuste või kaupade kättesaadavust ja terviklust.

2. JAGU

POOLJUHTIDE TARNE KRIISIETAPP

Artikkel 18

Kriisietapi aktiveerimine

1. Pooljuhtide kriis loetakse tekkinuks, kui pooljuhtide tarnes esineb tõsiseid häireid, mis põhjustavad märkimisväärset nappust, mis:
 - a) toob kaasa märkimisväärseid viivitusi või märkimisväärset negatiivset mõju ühele või mitmele liidu olulisele majandussektorile või
 - b) takistab kriitilise tähtsusega sektorites kasutatavate oluliste toodete tarnimist, parandamist ja hooldust.
2. Kui komisjoni hinnang annab konkreetseid, tõsiseid ja usaldusväärseid tõendeid pooljuhtide kriisi kohta, võib komisjon rakendusaktidega aktiveerida kriisietapi kooskõlas artikli 33 lõikega 2. Aktiveerimise kestus määratakse kindlaks rakendusaktis. Kui see on pooljuhtide kriisi ulatust ja tõsidust silmas pidades nõuetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetavate rakendusaktide suhtes artikli 33 lõikes 3 sätestatud menetlust.

3. Enne kriisietapi aktiveerimise kestuse lõppu hindab komisjon pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga, kas kriisietapi aktiveerimist tuleks pikendada. Kui hindamisel jõutakse järeldusele, et pikendamine on asjakohane, võib komisjon aktiveerimist rakendusaktidega pikendada. Pikendamise kestus määratakse kindlaks artikli 33 lõike 2 kohaselt vastu võetavates rakendusaktides. Komisjon võib korduvalt otsustada pikendada kriisietapi aktiveerimist, kui see on asjakohane.
4. Kriisietapi ajal kutsub komisjon liikmesriigi taotlusel või omal algatusel vajaduse korral kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralised istungid. Liikmesriigid teevad tihedat koostööd komisjoniga ja koordineerivad Euroopa pooljuhtide nõukojas pooljuhtide tarneahela suhtes võetavaid riiklikke meetmeid.
5. Kui kriisietapi aktiveerimise kestus lõpeb, lõpetatakse artiklite 20, 21 ja 22 kohaselt võetud meetmete kohaldamine. Komisjon vaatab artikli 16 lõike 2 kohase liidu riskihindamise läbi hiljemalt kuus kuud pärast kriisietapi kestuse lõppu.

Artikkel 19

Hädaabimeetmed

1. Kui kriisietapp on aktiveeritud ja kui see on asjakohane pooljuhtide kriisi lahendamiseks liidus, võtab komisjon artiklis 20 sätestatud meetme selles sätestatud tingimustel. Lisaks võib komisjon võtta artiklis 21 või artiklis 22 või mõlemas sätestatud meetmeid nendes sätestatud tingimustel.
2. Komisjon võib pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga piirata artiklites 21 ja 22 sätestatud meetmeid teatavate kriitilise tähtsusega sektoritega, mille toimimine on pooljuhtide kriisi tõttu häiritud või häirumisohtu.
3. Kui kriisietapp on aktiveeritud ja kui see on asjakohane pooljuhtide kriisi lahendamiseks liidus, võib Euroopa pooljuhtide nõukoda:
 - a) hinnata kaitsemeetmete võimaliku kehtestamise mõju, sealhulgas eelkõige seda, kas turuolukord vastab olulise toote märkimisväärsele nappusele vastavalt määrusele 2015/479, ja esitada komisjonile arvamuse;
 - b) hinnata täiendavaid asjakohaseid ja mõjusaid kiireloomulisi meetmeid ja anda nende kohta nõu.
4. Lõikes 1 osutatud meetmete kasutamine peab olema proportsionaalne ja piirduma sellega, mis on vajalik oluliste ühiskondlike funktsioonide või majandustegevuse tõsiste häirete kõrvaldamiseks liidus, ning see peab olema liidu parimates huvides. Nende meetmete kasutamisel välditakse VKEde ebaproportsionaalset halduskoormust.
5. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu korrapäraselt kõigist lõike 1 kohaselt võetud meetmetest ja põhjendab oma otsust.

6. Komisjon võib pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga anda välja suunised kiireloomuliste meetmete rakendamise ja kasutamise kohta.

Artikkel 20

Teabe kogumine

1. Komisjon nõuab pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga, et ettevõtjate esindusorganisatsioonid või vajaduse korral üksikud ettevõtjad, kes tegutsevad pooljuhtide tarneahelas, teavitaksid komisjoni oma tootmisvõimekusest, tootmisvõimsusest ja praegustest esmastest häiretest ning esitaksid muud olemasolevad andmed, mis on vajalikud pooljuhtide kriisi olemuse hindamiseks või võimalike leevendamise- või kiireloomuliste meetmete kindlakstegemiseks ja hindamiseks riiklikul või liidu tasandil.
2. Teabenõudes nimetatakse nõude õiguslik alus, nõue peab olema andmete detailsuse ja mahu ning taotletud andmetele juurdepääsu sageduse mõttes proportsionaalne, võtma arvesse ettevõtja õiguspäraseid eesmärke ning andmete kättesaadavaks tegemiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi ning määrama kindlaks teabe esitamise tähtsaja. Selles märgitakse ka artikliga 28 ettenähtud karistused.
3. Nõutud teabe esitavad ettevõtjate või asjaomaste ettevõtjate ühenduste nimel ettevõtjate omanikud või nende esindajad, ning juriidiliste isikute, äriühingute ja iseseisva õigusvõimeta ühenduste puhul isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama. Nõuetekohaselt volitatud juristid võivad esitada teavet oma klientide nimel. Viimased jäävad täielikult vastutavaks selle eest, et ei esitataks ebatäielikku, ebaõiget või eksitavat teavet.
4. Kui ettevõtja esitab vastuseks käesoleva artikli alusel esitatud nõudele ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või ei esita teavet ettenähtud tähtsaja jooksul, määratakse talle trahv vastavalt artiklile 28.
5. Kui liidus asutatud ettevõtja saab teabenõude oma pooljuhtidega seotud tegevuse kohta kolmandast riigist, teavitab ta sellest komisjoni viisil, mis võimaldab komisjonil nõuda samalaadset teavet. Komisjon teavitab Euroopa pooljuhtide nõukoda sellisest kolmanda riigi taotlusest.

Artikkel 21

Prioriteetsed tellimused

1. Kui see on vajalik ja proportsionaalne kõigi või teatavate kriitilise tähtsusega sektorite toimimise tagamiseks, võib komisjon kohustada integreeritud tootmisrajatisi ja ELi avatud pooljuhtehaseid võtma vastu ja käsitlema prioriteetsena kriisi korral oluliste toodete tellimusi („prioriteetne tellimus“). See kohustus on ülimuslik mis tahes era- või avalik-õigusliku kohustuse suhtes.
2. Lõikes 1 sätestatud kohustuse võib kehtestada ka teistele pooljuhtide ettevõtjatele, kes on nõustunud sellise võimalusega avaliku sektori toetuse saamise kontekstis.

3. Kui liidus asutatud pooljuhtide ettevõtja suhtes kohaldatakse kolmanda riigi prioriteetse tellimuse meedet, teavitab ta sellest komisjoni. Kui see kohustus mõjutab märkimisväärselt teatavate kriitilise tähtsusega sektorite toimimist, võib komisjon kohustada kõnealust ettevõtjat võtma vastu ja käsitlema prioriteetsena kriisi korral oluliste toodete tellimusi kooskõlas lõigetega 4, 5 ja 6.
4. Lõigetest 1, 2 ja 3 tulenevad kohustused kehtestab komisjon oma otsusega. Otsus tehakse kooskõlas kõigi kohaldatavate liidu juriidiliste kohustustega, võttes arvesse juhtumi asjaolusid, sealhulgas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Otsuses võetakse eelkõige arvesse asjaomase ettevõtja õiguspäraseid eesmärgi ning tootmisjärjekorra muutmiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi. Komisjon märgib oma otsuses prioriteetse tellimuse õigusliku aluse, määrab tähtaja, mille jooksul tellimus tuleb täita, ning vajaduse korral täpsustab toote ja koguse ning märgib artiklis 28 sätestatud karistused kohustuse täitmata jätmise eest. Prioriteetne tellimus esitatakse õiglase ja mõistliku hinnaga.
5. Asjaomane ettevõtja on kohustatud prioriteetse tellimuse vastu võtma ja seda prioriteetsena käsitlema. Ettevõtja võib taotleda, et komisjon vaataks prioriteetse tellimuse uuesti läbi, kui ta leiab, et see on nõuetekohaselt põhjendatud ühel järgmistest põhjustest:
 - a) kui ettevõtja ei suuda täita prioriteetset tellimust ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu, isegi tellimuse eeliskohtlemise korral;
 - b) kui tellimuse vastuvõtmine tooks kaasa ebamõistliku majandusliku koormuse ja tooks ettevõtjale kaasa erilised raskused.
6. Kui ettevõtja on kohustatud prioriteetse tellimuse vastu võtma ja seda prioriteetsena käsitlema, ei vastuta ta selliste lepinguliste kohustuste rikkumise eest, mis on vajalikud prioriteetsete tellimuste täitmiseks. Vastutus välistatakse ainult sel määral, mil lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik ettenähtud prioriteetsuse täitmiseks.

Artikkel 22 *Ühisostmine*

1. Komisjon võib kahe või enama liikmesriigi taotlusel anda volitused tegutseda osalevate liikmesriikide (edaspidi „osalevad liikmesriigid“) nimel keskse hankijana nende kriisi korral oluliste toodete riigihangetes, mis on korraldatud teatavates kriitilise tähtsusega sektorites („ühisostmine“).
2. Komisjon hindab Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides taotluse kasulikkust, vajalikkust ja proportsionaalsust. Kui komisjon otsustab jätta taotluse rahuldamata, teavitab ta sellest asjaomaseid liikmesriike ja Euroopa pooljuhtide nõukoda ning põhjendab oma keeldumist.
3. Komisjon koostab ettepaneku raamlepingu kohta, mille allkirjastavad osalevad liikmesriigid. Selle raamlepinguga korraldatakse üksikasjalikult lõikes 1 osutatud ühisostmine.
4. Komisjon korraldab käesoleva määruse alusel hankeid kooskõlas normidega, mida kohaldatakse komisjoni enda hankemenetluste suhtes vastavalt finantsmäärusele.

Komisjonil võib olla võimalus ja vastutus sõlmida kõikide osalevate liikmesriikide nimel ettevõtjate, sealhulgas kriisi korral oluliste toodete üksiktootjatega lepinguid, mis käsitlevad selliste toodete ostmist või selliste toodete tootmise või arendamise eelrahastamist, vastutaks eelisõiguse eest tulemustele.

5. Kui kriisi korral oluliste toodete hankimine hõlmab rahastamist liidu eelarvest, võib ettevõtjatega sõlmitavates erilepingutes sätestada eritingimused.
6. Komisjon viib läbi hankemenetlused ja sõlmib ettevõtjatega osalevate liikmesriikide nimel lepingud. Komisjon kutsub osalevaid liikmesriike üles nimetama esindajad, kes osalevad hankemenetluste ettevalmistamisel. Ostetud toodete kasutuselevõtu ja kasutamise eest vastutavad osalevad liikmesriigid.

V PEATÜKK

JUHTIMINE

1. JAGU

EUROOPA POOLJUHTIDE NÕUKODA

Artikkel 23

Euroopa pooljuhtide nõukoja loomine ja ülesanded

1. Luuakse Euroopa pooljuhtide nõukoda.
2. Euroopa pooljuhtide nõukoda annab komisjonile nõu ja abi vastavalt käesolevale määrusele, eelkõige:
 - a) annab algatuse kohta nõu kiipide ühisettevõtte ametiasutuste nõukogule;
 - b) vahetab teavet integreeritud tootmisraajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste toimimise kohta;
 - c) arutab ja teeb ettevalmistusi selliste konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate kindlaksmääramiseks, millel on potentsiaalselt suur sotsiaalne mõju ja vastav julgeolekualane tähtsus, mille jaoks on vaja usaldusväärsete toodete sertifitseerimist,
 - d) tegeleb järelevalve ja kriisidele reageerimise küsimustega;
 - e) annab nõu käesoleva määruse järjepideva kohaldamise kohta, hõlbustab liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimustes.
3. Euroopa pooljuhtide nõukoda toetab komisjoni rahvusvahelises koostöös, sealhulgas teabe kogumisel ja kriiside hindamisel, kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega.

4. Euroopa pooljuhtide nõukoda tagab vajaduse korral koordineerimise, koostöö ja teabevahetuse liidu õiguse alusel loodud asjaomaste kriisile reageerimise ja kriisiks valmisoleku struktuuridega.

Artikkel 24

Euroopa pooljuhtide nõukoja struktuur

1. Euroopa pooljuhtide nõukoda koosneb liikmesriikide esindajatest ja selle eesistujaks on komisjoni esindaja.
2. Iga artikli 26 lõikes 3 osutatud riiklik ühtne kontaktpunkt nimetab Euroopa pooljuhtide nõukotta kõrgetasemelise esindaja. Kui see on funktsiooni ja eksperditeadmiste osas asjakohane, võib liikmesriigil seoses Euroopa pooljuhtide nõukoja eri ülesannetega olla rohkem kui üks esindaja. Igal Euroopa pooljuhtide nõukoja liikmel on asendusliige.
3. Euroopa pooljuhtide nõukoda võtab komisjoni ettepaneku alusel ja tema nõusolekul oma liikmete lihthäälteenamusega vastu oma töökorra.
4. Komisjon võib konkreetsete küsimuste uurimiseks moodustada alalisi või ajutisi allühmi. Vajaduse korral võib komisjon kutsuda sellistesse allühmadesse vaatlejatena organisatsioone, kes esindavad pooljuhtide tööstuse huve, sealhulgas protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliit ning pooljuhtide kasutajad liidu tasandil. Luuakse allühm, kuhu kuuluvad liidu teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid, et uurida strateegiliste tehnoloogiasuundade konkreetseid aspekte ja anda sellest aru Euroopa pooljuhtide nõukojale.

Artikkel 25

Euroopa pooljuhtide nõukoja tegevus

1. Euroopa pooljuhtide nõukoja korralised istungid toimuvad vähemalt kord aastas. Nõukoda võib pidada erakorralisi istungeid komisjoni või liikmesriigi taotlusel, nagu on osutatud artiklites 15 ja 18.
2. Euroopa pooljuhtide nõukoda peab eraldi istungeid artikli 23 lõike 2 punktis a osutatud ülesannete ning artikli 23 lõike 2 punktides b, c ja d osutatud ülesannete täitmiseks.
3. Eesistuja kutsub kokku koosolekud ja valmistab ette päevakorra vastavalt Euroopa pooljuhtide nõukoja käesolevast määrusest tulenevatele ülesannetele ja nõukoja töökorrale. Komisjon pakub Euroopa pooljuhtide nõukojale artikli 23 kohaseks tegevuseks haldus- ja analüütilist tuge.
4. Komisjon võib vajaduse korral määrata istungitel osalema vaatlejaid. Komisjon võib kutsuda Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitele ajutiselt osalema spetsiifiliste eriteadmistega eksperte, sealhulgas asjaomastest sidusrühmade organisatsioonidest,

kes on pädevad konkreetsetes päevakorraküsimuses. Komisjon võib hõlbustada teabevahetust Euroopa pooljuhtide nõukoja ning muude liidu organite, asutuste ja nõuanderühmade vahel. Komisjon kutsub Euroopa pooljuhtide nõukotta vaatlejana Euroopa Parlamendi esindaja. Komisjon tagab, et asjaomased teised liidu institutsioonid ja asutused osalevad vaatlejatena Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel, mis on seotud IV peatükiga (*Järelevalve ja kriisidele reageerimine*). Vaatlejatel ja ekspertidel ei ole hääleõigust ning nad ei osale Euroopa pooljuhtide nõukoja ja selle allrühmade arvamuste, soovitude või nõuannete koostamisel.

5. Euroopa pooljuhtide nõukoda võtab vajalikud meetmed, et tagada konfidentsiaalse teabe turvaline käitlemine ja töötlemine.

2. JAGU

RIIKIDE PÄDEVAD ASUTUSED

Artikkel 26

Riikide pädevate asutuste ja ühtsete kontaktpunktide määramine

1. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu riigi pädevat asutust, et tagada käesoleva määruse kohaldamine ja rakendamine riigi tasandil.
2. Kui liikmesriigid määravad rohkem kui ühe riigi pädeva asutuse, määravad nad selgelt kindlaks asjaomaste asutuste vastavad kohustused ning tagavad, et nad teevad tulemuslikult ja tõhusalt koostööd käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, sealhulgas seoses lõikes 3 osutatud riigi ühtse kontaktpunkti määramise ja tegevusega.
3. Iga liikmesriik määrab ühe riigi ühtse kontaktpunkti, kes täidab sidepidamisfunktsiooni, et tagada piiriülene koostöö teiste liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni ja Euroopa pooljuhtide nõukojaga (edaspidi „ühtne kontaktpunkt“). Kui liikmesriik nimetab ainult ühe pädeva asutuse, siis on see pädev asutus ka ühtne kontaktpunkt.
4. Iga liikmesriik teavitab komisjoni riigi pädeva asutuse määramisest ning vajaduse korral rohkem kui ühe riigi pädeva asutuse määramise põhjustest ja riigi ühtsest kontaktpunktist, sealhulgas nende käesolevast määrusest tulenevatest täpsetest ülesannetest ja kohustustest, nende kontaktandmetest ja nende hilisematest muudatustest.
5. Liikmesriigid tagavad, et riikide pädevad asutused, sealhulgas määratud ühtne kontaktpunkt, kasutavad oma volitusi erapooletult, läbipaistvalt ja õigeaegselt ning et neile antakse volitused ja piisavad tehnilised, rahalised ja inimressursid käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

6. Liikmesriigid tagavad, et vajaduse korral ning kooskõlas liidu ja siseriikliku õigusega konsulteerivad riikide pädevad asutused teiste asjaomaste riigi ametiasutustega ja asjaomaste huvitatud isikutega ning teevad nendega koostööd. Komisjon hõlbustab riikide pädevate asutuste vahelist kogemuste vahetamist.

VI PEATÜKK

KONFIDENTSIAALSUS JA KARISTUSED

Artikkel 27

Konfidentsiaalse teabe käsitlemine

1. Komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused, nende ametnikud, teenistujad ja teised kõnealuste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning liikmesriikide muude asutuste ametnikud ja avalikud teenistujad ei tohi avaldada käesoleva määruse alusel saadud või vahetatud teavet, mille kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus. Nad austavad oma ülesannete ja tegevuse käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsust viisil, mis kaitseb eelkõige intellektuaalomandiõigust ja tundlikku äriteavet või ärisaladusi. See kohustus kehtib kõigi liikmesriikide esindajate, vaatlejate, ekspertide ja muude osalejate suhtes, kes osalevad Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel vastavalt artiklile 23, ning komitee liikmete suhtes vastavalt artikli 33 lõikele 1.
2. Komisjon ja liikmesriigid võivad vajaduse korral vahetada konfidentsiaalset teavet nende kolmandate riikide pädevate asutustega, kellega nad on leppinud kokku kahe- või mitmepoolsetes konfidentsiaalsuse kokkulepetes, mis tagavad konfidentsiaalsuse piisava taseme.
3. Komisjon võib pärast teabe kogumisel saadud kogemusi võtta vajaduse korral vastu rakendusakte, et määrata kindlaks konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktiline kord käesoleva määruse kohase teabevahetuse kontekstis. Need rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusele.

Artikkel 28

Karistused ja trahvid

1. Kui seda peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks, võib komisjon oma otsusega:
 - a) määrata trahve, kui ettevõtjate esindusorganisatsioonid või ettevõtjad annavad tahtlikult või raske hooletuse tõttu ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet vastuseks artikli 20 kohaselt esitatud nõudele või ei esita teavet ettenähtud tähtaja jooksul;

- b)määrata trahve, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kohustust teavitada komisjoni kolmanda riigi kehtestatud kohustusest vastavalt artikli 20 lõikele 5 ja artikli 21 lõikele 3;
- c)määrata perioodilisi karistusmaksid, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kriisi korral oluliste toodete tootmise prioriteetsena käsitlemise kohustust vastavalt artiklile 21;
2. Lõike 1 punktides a ja b osutatud juhtudel määratavad trahvid ei ületa 300 000 eurot.
 3. Lõike 1 punktis c osutatud juhtudel määratud perioodilised karistusmaksed ei ületa 1,5 % eelmise eelarveaasta keskmisest päevakäibest iga tööpäeva kohta, mil artiklis 21 sätestatud kohustust ei täideta, arvutatuna alates otsuses määratud kuupäevast.
 4. Trahvi või perioodilise karistusmakse summa kindlaksmääramisel võetakse arvesse rikkumise olemust, raskusastet ja kestust, võttes nõuetekohaselt arvesse proportsionaalsuse ja asjakohasuse põhimõtteid.
 5. Kui ettevõtja on täitnud kohustuse, mille täitmiseks karistusmakse määrati, võib komisjon määrata karistusmakse lõppsumma esialgses otsuses ettenähtud karistusmaksest väiksemana.
 6. Euroopa Liidu Kohtul on täielik pädevus vaadata läbi otsused, millega komisjon on määranud trahvid või perioodilised karistusmaksed. Euroopa Kohus võib määratud trahvi või perioodilise karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada.

Artikkel 29

Trahvide ja perioodiliste karistusmaksete määramise aegumistähtaeg

1. Artiklil 28 põhinevatel komisjoni volitustel on järgmised aegumistähtajad:
- a) kaks aastat juhul, kui on rikutud artikli 20 kohaseid teabenõudeid käsitlevaid sätteid;
 - b) kaks aastat juhul, kui on rikutud artikli 20 lõike 5 ja artikli 21 lõike 3 kohaseid teavitamiskohustust käsitlevaid sätteid;
 - c) kolm aastat juhul, kui on rikutud sätteid, mis käsitlevad kohustust pidada esmatähtsaks kriisi korral oluliste toodete tootmist vastavalt artiklile 21.
2. Aegumistähtaega arvestatakse eeskirjade rikkumise toimepaneku päevast. Kestva või korduva rikkumise puhul hakatakse aegumistähtaega arvestama rikkumise lõpetamise päevast.
 3. Kõik meetmed, mida komisjon või liikmesriikide pädevad asutused võtavad käesoleva määruse sätete järgimise tagamiseks, katkestavad aegumistähtaja kulgemise.
 4. Aegumistähtaeg katkeb kõigi poolte suhtes, keda peetakse rikkumises osalemise eest vastutavaks.

5. Kui aegumistähtaeg katkeb, hakatakse seda iga kord uuesti arvestama. Aegumistähtaeg möödub hiljemalt päeval, mil kahekordse aegumistähtajaga võrdne ajavahemik lõpeb, ilma et komisjon oleks määranud trahvi või perioodilist karistusmakset; Seda tähtaega pikendatakse aja võrra, mille jooksul aegumistähtaeg oli peatatud, sest komisjoni otsust menetleti Euroopa Liidu Kohtus.

Artikkel 30

Sundtäitmise aegumistähtaeg

1. Komisjoni õigusel nõuda artikli 28 alusel tehtud otsuste täitmist on kolme aasta pikkune aegumistähtaeg.
2. Aegumistähtaega hakatakse arvestama lõpliku otsuse tegemise päevast.
3. Trahvide ja perioodiliste karistusmaksete sundtäitmise aegumistähtaeg katkeb:
 - a) kui teatatakse otsusest muuta trahvi või perioodilise karistusmakse algset summat või otsusest jätta sellise muutmise taotlus rahuldamata;
 - b) kui komisjon või tema taotlusel tegutsev liikmesriik võtab meetmeid, mille eesmärk on pöörata trahv või perioodiline karistusmakse täitmisele.
4. Iga kord, kui aegumistähtaeg katkeb, hakatakse seda uuesti arvestama.
5. Trahvide ja perioodiliste karistusmaksete sundtäitmise aegumistähtaeg peatatakse seniks, kuni:
 - a) on antud aega maksmiseks;
 - b) makse sissenõudmine on peatatud Euroopa Liidu Kohtu otsusega.

Artikkel 31

Trahvide või perioodiliste karistusmaksete määramisel on õigus olla ära kuulatud

1. Enne artikli 28 kohase otsuse vastuvõtmist annab komisjon asjaomastele ettevõtjatele või ettevõtjate esindusorganisatsioonidele võimaluse avaldada arvamust seoses järgmisega:
 - a) komisjoni esialgsed järeldused, sealhulgas kõik need küsimused, mille suhtes on komisjon esitanud vastuväiteid;
 - b) meetmed, mida komisjon võib kavatseda võtta käesoleva lõike punktis a osutatud esialgsete järelduste põhjal.
2. Asjaomased ettevõtjad ja ettevõtjate esindusorganisatsioonid võivad esitada oma tähelepanekud komisjoni esialgsete järelduste kohta aja jooksul, mille komisjon on oma esialgsetes järeldustes määranud ja mis ei tohi olla lühem kui 14 päeva.

3. Komisjoni otsused põhinevad ainult argumentidel, mille kohta asjaomastel ettevõtjatel ja ettevõtjate esindusorganisatsioonidel on olnud võimalik esitada oma seisukoht.
4. Iga menetluse käigus tagatakse täielikult asjaomase ettevõtja või ettevõtjate esindusorganisatsioonide õigus kaitsele. Asjaomastel ettevõtjatel või ettevõtjate esindusorganisatsioonidel on õigus saada juurdepääs komisjoni toimikule vastavalt kokkulepitud avalikustamise tingimustele, tingimusel et võetakse arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Toimikutele juurdepääsu õigus ei laiene konfidentsiaalsele teabele ning komisjoni või liikmesriikide asutuste sisekasutuseks mõeldud dokumente. Eelkõige ei laiene juurdepääsuõigus komisjoni ja kõnealuste liikmesriikide asutuste kirjavahetusele. Käesolev lõige ei takista komisjonil avalikustada ja kasutada teavet, mis on vajalik rikkumise tõendamiseks.

VII PEATÜKK

VOLITUSTE DELEGEERIMINE JA KOMITEEMENETLUS

Artikkel 32

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 9 lõigetes 2 ja 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates käesoleva seadusandliku akti jõustumise kuupäevast.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 9 lõigetes 2 ja 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval ning see ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 9 lõigete 2 ja 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile või nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 33
Komitee

1. Komisjoni abistab komitee (edaspidi „pooljuhtide komitee”). Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes artikliga 5.

VIII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 34
Määruse (EL) 2021/694 (millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240) muutmine

1. Määrust (EL) nr 2021/694 muudetakse järgmiselt.
 - 1) **Artikli 3 lõikesse 2** lisatakse punkt f järgmises sõnastuses:
„f) erieesmärk nr 6 – „Pooljuhid““;
 - 2) lisatakse artikkel 8a järgmises sõnastuses:
„Artikkel 8a
Erieesmärk nr 6 – „Pooljuhid“
Erieesmärgi nr 6 „pooljuhid“ raames antava liidu rahalise toetusega püütakse saavutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse XX/XX artikli 4 punktides a–d sätestatud eesmärgid.“
 - 3) **Artikli 9 lõikeid 1 ja 2** muudetakse järgmiselt:
„Artikkel 9
Eelarve

1. Rahastamispakett programmi rakendamiseks ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027 on 8 638 000 000 eurot jooksevhindades.

2. Lõikes 1 esitatud summa soovituslik jaotus on järgmine:

2 076 914 000 eurot erieesmärgiks nr 1 – „Kõrgjõudlusega andmetöötlus“;

1 841 956 000 eurot erieesmärgiks nr 2 – „Tehisintellekt“;

1 529 566 000 eurot erieesmärgiks nr 3 – „Küberturvalisus ja usaldus“;

517 347 000 eurot erieesmärgiks nr 4 – „Kõrgtasemel digioskused“;

1 022 217 000 eurot erieesmärgiks nr 5 – „Digivõimekuse juurutamine ja parim kasutamine ning koostalitlusvõime“.

1 650 000 000 miljardit eurot erieesmärgiks nr 6 – „Pooljuhid“.

4) **Artikli 11** lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Erieesmärkide nr 1, nr 2, nr 3 ja nr 6 raames käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kolmandate riikide ja organisatsioonidega tehtava koostöö suhtes kohaldatakse artiklit 12.“

5) **Artikli 12** lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Kui see on julgeolekukaalutlustel asjakohaselt põhjendatud, võib tööprogrammis sätestada ka, et assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektidel ning liidus asutatud, ent kolmandatest riikidest kontrollitavatel õigussubjektidel võib olla õigus osaleda kõigis või teatavates erieesmärkide nr 1, nr 2 **ja nr 6** meetmetes üksnes juhul, kui nad vastavad nõuetele, mida need õigussubjektid peavad täitma, et tagada liidu ja selle liikmesriikide oluliste julgeolekuhuvide kaitse ning salastatud dokumentides sisalduva teabe kaitse. Need nõuded sätestatakse tööprogrammis.“

6) **Artiklisse 13** lisatakse lõige 3 järgmises sõnastuses:

„3. Erieesmärgi nr 6 koostoimet liidu muude programmidega on kirjeldatud määruse XX/XX artiklis 6 ja III lisas.“

7) **Artiklit 14** muudetakse järgmiselt:

lõige 1 asendatakse järgmisega:

8) „1. Programmi rakendatakse eelarve otsese täitmise kaudu vastavalt finantsmäärusele või eelarve kaudse täitmise kaudu, delegeerides teatavad

rakendusülesanded finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud üksustele vastavalt käesoleva määruse artiklitele 4–8a. Üksused, kellele on delegeeritud programmi rakendamine, võivad käesolevas määruses sätestatud osalemise ja levitamise õigusnormidest kõrvale kalduda üksnes siis, kui selline kõrvalekaldumine on ette nähtud nende üksuste loomise või nendele üksustele eelarve täitmise alaste ülesannete delegeerimise õigusaktis või, kui tegemist on finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c alapunktide ii, iii või v kohaste üksustega, kui selline kõrvalekaldumine on ette nähtud rahalist panust käsitlevas lepingus ja seda on vaja nende üksuste tegevusega seotud spetsiifiliste vajaduste või meetme olemuse tõttu.“

9) **Artiklisse 14** lisatakse järgmine lõige:

„4. Kui määruse XX/XX artiklis 22 sätestatud tingimused on täidetud, kohaldatakse kõnealuse artikli sätteid.“

10) **Artikli 17** lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Rahastamiskõlblikud on üksnes meetmed, mis aitavad saavutada artiklites 3–8a sätestatud eesmärgi.“

11) **I lisale** lisatakse järgmine lõik:

„Erieesmärk nr 6 – Pooljuhid

Erieesmärgi nr 6 alla kuuluvad meetmed on esitatud määruse XX/XX I lisas.“

12) **II lisasse** lisatakse järgmine lõik:

„Erieesmärk nr 6 – Pooljuhid

Mõõdetavad näitajad, mida kasutatakse programmi rakendamise järelevalveks ja mille abil antakse aru erieesmärgi nr 6 saavutamisel teatud edusammudest, on esitatud määruse XX/XX II lisas.“

13) **III lisasse** lisatakse järgmine punkt:

„Erieesmärk nr 6 – Pooljuhid Erieesmärgi nr 6 koostoime liidu programmidega on sätestatud määruse XX/XX III lisas.“

Artikkel 35
Hindamine ja läbivaatamine

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt kolm aastat pärast kuupäeva, mil käesolevat määrust hakatakse kohaldama, ning pärast seda iga nelja aasta järel aruande käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise kohta. Aruanded avalikustatakse.
2. Hindamise ja läbivaatamise eesmärgil esitavad Euroopa pooljuhtide nõukoda, liikmesriigid ja riikide pädevad asutused komisjonile tema taotluse korral teavet.
3. Hindamise ja läbivaatamise käigus võtab komisjon arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja, Euroopa Parlamendi, nõukogu ja muude asjaomaste asutuste ja allikate seisukohti ja tähelepanekuid.

Artikkel 36
Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viis(id)

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veaariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

Käesolevas finantsselgituses käsitletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega kehtestatakse Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistik (kiibimäärus), ja ettepaneku võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtteid programmi „Euroopa horisont“ raames, mõju eelarvele. See lisandub finantsselgitusele, mis kehtestati peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte (KDT JU) jaoks ja mis on osa ettepanekust võtta vastu nõukogu määrus, millega luuakse ühisettevõtteid programmi „Euroopa horisont“ raames (COM(2021) 87, 23. veebruar 2021).

Käesolevas finantsselgituses nimetatud mõju eelarvele on kahetine:

Kulud, mis on seotud Euroopa kiibialgatusega (välja arvatud kiibifond) ja KDT JU käimasolevate tegevustega, mida hakkab haldama kiipide ühisettevõtte. Kiipide ühisettevõtte (varem: „peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte“) hallatavad kogukulud on 4,175 miljardit eurot, millest 1,8 miljardit eurot oli varem KDT JU raames kulukohustustega seotud.

Kulud, mis on seotud Euroopa Komisjoni töötajatega, et toime tulla uute ülesannetega, mis on komisjonile usaldatud kiipide ühisettevõtte üle järelevalve teostamiseks, Euroopa kiibitaristu konsortsiumi taotluste läbivaatamiseks ja nende kohta otsuste tegemiseks, integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhtehase taotluste läbivaatamiseks ja nende kohta otsuste tegemiseks, Euroopa pooljuhtide nõukoja toetamiseks ning koos liikmesriikidega pooljuhtide tarneahelate järelevalveks ja vajaduse korral meetmete kohta otsuste tegemiseks. Nende tegevuste jaoks on ette nähtud kokku 9 täistööajale taandatud töötajat.

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1 Ettepaneku/algatuse nimetus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistik (kiibimäärus)

1.2 Asjaomased poliitikavaldkonnad

Digiajastule vastav Euroopa

Euroopa strateegilised investeeringud

Tegevus: Euroopa digituleviku kujundamine

1.1. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁶⁷

☒ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.2. Eesmärgid

1.2.1. Üldeesmärgid

Euroopa kiipide õigusakti (Euroopa kiibimääruse) eesmärk on luua ühtne raamistik liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks. See suurendab Euroopa pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõimet ja selle ülemaailmset turuosa. See hõlbustab uute kiipide kiiret kasutuselevõttu Euroopa tööstuses ja suurendab selle konkurentsivõimet.

⁶⁷ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

1.2.2. Erieesmärgid

Luu Euroopa kiibialgatus, et toetada laiaulatuslikku tehnoloogilise suutlikkuse suurendamist liidus loodud piiriülestesse ja avalikult juurdepääsetavatesse uuenduslikesse taristutesse tehtavate investeeringute kaudu, et võimaldada arendada tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiaid, mis tugevdavad ELi kõrgetasemelise projekteerimise, süsteemide loomise ja kiipide tootmise võimekust (1. sammas, Euroopa kiibialgatus).

Luu raamistik varustuskindluse tagamiseks, meelitades ligi investeeringuid ja suurendades pooljuhtide tootmisvõimsust ning täiustades pakendamist, katsetamist ja kokkupanekut esimeste omataoliste integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste kaudu (2. sammas „Varustuskindlus“).

Luu liikmesriikide ja komisjoni vaheline koordineerimismehhanism, et tugevdada koostööd liikmesriikidega ja nende vahel, jälgida pooljuhtide pakkumist, hinnata nõudlust, prognoosida nappust, käivitada kriisietapp ja tegutseda spetsiaalse meetmepaketi kaudu (3. sammas „Valmisolek ja järelevalve“).

1.2.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Liidu pooljuhitööstus peaks saama kasu toetusest laiaulatuslikule tehnoloogilise suutlikkuse suurendamisele tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate valdkonnas, mis tugevdab ELi kõrgetasemelise projekteerimise, süsteemide integreerimise ja kiipide tootmise võimekust. Pooljuhtide rajatised saavad kasu tõhusamate loamenetlustest.

Liidu pooljuhtide kasutajad kõigis sektorites peaksid saama kasu pooljuhtidega varustamise suuremast kindlusest, kus ei esine katkestusi. Lisaks peaksid kriitilise tähtsusega sektorid saama kasu pooljuhtidega varustamise suuremast kindlusest.

Pooljuhtidega toodete lõppkasutajad peaksid saama kasu suuremast varustuskindlusest atraktiivsemate turuhindade juures.

Euroopa pooljuhiökosüsteemi konkurentsivõime paraneb.

1.2.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Tulemusnäitajad on Euroopa kiibialgatuse puhul enamasti asjakohased. II lisas on esitatud mõõdetavate näitajate esimesed versioonid, mida kasutatakse algatuse rakendamise järelevalveks ja mille abil antakse aru algatuse eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest:

1. Algatusega toetatavates meetmetes osalevate juriidiliste isikute arv (jaotatud suuruse, liigi ja asukohariigi järgi).
2. Algatuse raames välja töötatud või integreeritud projekteerimisvahendite arv.
3. Algatuse raames projekteerimissuutlikkusse ja katseliinidesse kaasinvesteeritud kogusumma.
4. Nende kasutajate või kasutajakogukondade arv, kes saavad algatuse raames juurdepääsu projekteerimissuutlikkusele ja katseliinidele.
5. Nende ettevõtjate arv, kes on kasutanud algatusega toetatud riiklike pädevuskeskuste teenuseid.
6. Algatusest toetatud isikute arv, kes on saanud koolitust, et omandada kõrgetasemelisi oskusi ja koolitust pooljuht- ja kvanttehnoloogia valdkonnas
7. Selliste idufirmade, kasvufirmade ja VKEde arv, kes on saanud riskikapitali kiibifondist, ning tehtud kapitaliinvesteeringute kogusumma.
8. ELis tegutsevate äriühingute investeeringute summa, võttes arvesse väärtusahela segmenti, kus nad tegutsevad;

1.3. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.3.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Määrust tuleks täielikult kohaldada vahetult pärast selle vastuvõtmist, st järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Esialgsed elemendid peaksid siiski olema paigas enne, mida toetab komisjoni soovitus, mis võetakse vastu samal ajal kui kavandatav määrus.

Tuleks luua Euroopa pooljuhtide nõukoda ja liikmesriigid peaksid olema määranud selle istungile kontaktpunkti. Kohaldamise ajaks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda olema täielikult toimiv.

Teabe kogumine pooljuhtettevõtete esindusorganisatsioonidelt peaks juba praegu toimuma ning liikmesriigid peaksid olema juba arutanud mitmeid võimalikke kriisivahendite meetmepaketi meetmeid ja teostanud pooljuhtide väärtusahela järelevalvet.

1.3.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Pooljuhtkiibid on digitaalmajanduses kesksel kohal. Pooljuhtide ülemaailmne nappus on toonud esile Euroopa sõltuvuse piiratud arvu ettevõtjate ja geograafiliste piirkondade tarnetest ning tema haavatavuse kolmandate riikide ekspordipiirangute ja muude häirete suhtes praeguses geopolitiilises olukorras. Lisaks süvendavad seda sõltuvust sektori äärmiselt suured turuletuleku ja kapitalimahukuse tõkked. Näiteks tuleb kõige suurema arvutusvõimsusega kiipe toota mõne nanomeetri (nm) täpsusega. Selliste rajatiste ehitamine eeldab vähemalt 15 miljardi euro suurust eelinvesteeringut ja piisava tootlusega tootmisvalmiduse saavutamiseks kulub kolm aastat. Selliste kiipide projekteerimise kulud võivad ulatuda 0,5 miljardist eurost tublisti üle 1,0 miljardi euron. Teadus- ja arendustegevuse intensiivsus on selles sektoris suur ja üle 15 %. Ükski liikmesriik ei suuda seda üksi saavutada.

Liidu tasandil sekkumine on kõige sobivam, et lahendada pooljuhiökosüsteemi keerukusest, liidu struktuurset sõltuvusest ja ulatuslikest tarneahela häiretest tulenevaid probleeme.

Euroopa kiibialgatus tuleks luua kogu liitu hõlmava algatusena tööstussektori toetamiseks kogu Euroopas. Liidu tasandi algatus võib tagada vajaliku ühtsuse, mis on vajalik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks mõeldud rahastamisprogrammide tõhusaks toimimiseks.

Varustuskindluse tagamiseks on liidu tasandi meetmed põhjendatud vajadusega, et uute eeskirjade, eelkõige integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste määratluse kohaldamine ning nende tunnustamise ja toetamise menetlus oleks ühtne.

Lisaks on käesoleva ettepaneku põhielement näha ette meetmed oluliste ühiskondlike funktsioonide või majandustegevuse tõsiste häirete lahendamiseks liidu tasandil. Oluline kooskõlastamisest saadav kasu peaks tulenema liikmesriikide ja komisjoni vahelise koordineerimismehhanismi loomisest pooljuhtide nappuse järelevalveks ja kriisidele reageerimiseks.

1.3.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Komisjon avaldas 2013. aastal teatise „Mikro- ja nanoelektronikakomponentide ja -süsteemide Euroopa strateegia“⁶⁸. Komisjon tegi ettepaneku Euroopa tööstusstrateegia kohta, et tagada majanduskasvu taastumine ja saavutada kümne aasta jooksul ELi tootmistase, mis on lähemal ELi osakaalule maailma SKPs. Täpsemalt oli selle eesmärk:

⁶⁸ [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/COM\(2013\)298_0/de00000000485396?rendition=false](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/api/files/COM(2013)298_0/de00000000485396?rendition=false)

- tagada Euroopa tähtsaimate tööstuste konkurentsivõime jaoks vajaliku mikro- ja nanoelektronika kättesaadavus;
- meelitada Euroopa arenenud tootmisse suuremaid investeringuid ja tugevdada tööstuse konkurentsivõimet kogu väärtusahela ulatuses projekteerimisest tootmiseni;
- säilitada juhtpositsioon seadmete ja materjalide tarnimisel, põhimõttest „tahame Moore'i seadusest enam“ lähtuval tehnoloogia arendamisel ja energiatõhusate komponentide puhul;
- jõuda kiipide projekteerimises kiirelt kasvavatel turgudel juhtivale positsioonile, eriti keerukate komponentide projekteerimise puhul.

On selge, et liit ei olnud selle tööstusstrateegia eesmärkide saavutamisel täielikult edukas.

Üks põhjus on see, et teatisele järgnenud ELi meetmed keskendusid suures osas teadus- ja arendustegevuse toetamisele, näiteks ühissetevõtte ECSEL kaudu. Mikroelektronika sektori suutlikkuse suurendamisega ei tegeletud siiski piisavalt.

Lisaks nimetati teatises nõudlusega seotud meetmeid, millega tuleb tegeleda. Võetud meetmetes ei käsitletud aga selliseid nõudlusega seotud meetmeid piisavalt. Nõudlusega seotud meetmetele, nt projekteerimistegevust käsitlevatele meetmetele, tuleb rohkem tähelepanu pöörata.

Esimese punktiga seoses oli 2013. aasta teatise käsutuses vähe vahendeid. Praegu on olemas rohkem vahendeid, konkurentsipoliitika on avatud ja poliitiline hoog on nüüd selgem.

1.3.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Et maksimeerida oma positiivset mõju, tugineb Euroopa kiibialgatus (1. sammas) tugevale teadmistebaasile ja suurendab koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid praegu toetavad programmide ja meetmete kaudu pooljuhtide teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning tarneahela osa arendamisel. Nende hulka kuuluvad eelkõige raamprogramm „Euroopa horisont“ ja programm „Digitaalne Euroopa“, mille eesmärk on tugevdada Euroopat ülemaailmse osalejana pooljuhitehnoloogias ja selle rakendustes, kusjuures 2030. aastaks kasvab ülemaailmne osakaal tootmises. Lisaks nendele tegevustele tehtaks Euroopa kiibialgatuses raames tihedat koostööd protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliiduga.

Lisaks on määrusega ette nähtud menetlusraamistik, et hõlbustada kombineeritud rahastamist liikmesriikidest, ELi eelarvest ja erainvesteeringutest.

Kavandatud algatus võib olla seotud mitme hiljuti väljakuulutatud Euroopa poliitika ja prioriteediga:

- tööstusstrateegia;

- Euroopa majanduse taastekava;
- roheline kokkulepe;
- tehisintellekt;
- Kavandatud programmi „Euroopa horisont“ II samba teemavaldkonna „Digitaalvaldkond, tööstus ja kosmos“ teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärk on anda konkreetne panus kolme üldisesse ELi poliitikasse: digiajastule vastav Euroopa, inimeste hüvanguks toimiv majandus ja Euroopa roheline kokkulepe.
- Taaste- ja vastupidavusrahastu

Seoses võimaliku koostoimega muude asjakohaste õigusaktidega võivad riigi tasandi pädevate asutuste rolli täita riikide ametiasutused, mis täidavad muu liidu õiguse alusel sarnaseid ülesandeid. Vt ka seletuskirja 1. peatükk.

1.3.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.4. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☒ **Piiratud kestusega**

☒ jõustub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (millega kehtestatakse Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistik (kiibimäärus)) ettepaneku vastuvõtmise kuupäevast

☒ Finantsmõju avaldub kulukohustuste assigneeringutele ajavahemikus 2023–2027 ning maksete assigneeringutele ajavahemikus 2023–2031.

☐ **Piiramatu kestusega**

1 Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,

2 millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.5. Ettenähtud eelarve täitmise viis(id)

☒ **Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt**

☒ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☒ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeerimispankale ja Euroopa Investeerimisfondile;
- ☒ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele piisavate finantstagatistega määral;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ning kes esitavad piisavad finantstagatised;
- ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.

Märkused

Välja arvatud a) kiibifondiga seotud tegevused ja eelarved ning b) Euroopa Innovatsiooninõukogule sihtotstarbeliselt eraldatud tegevused ja eelarved, rakendatakse Euroopa kiibialgatust eelarve kaudse täitmise raames, usaldades ülesannete täitmise peamiste digitehnoloogiate ühissetevõttele, mis nimetatakse ümber kiipide ühissetevõtteks. Liikmesriigid ja teised osalevad riigid kaasrahastavad kaudseid meetmeid.

Muud osad, näiteks 2. ja 3. samba tegevused, kuuluvad otsese eelarve täitmise alla. Need on seotud komisjonile usaldatud ülesannetega teostada järelevalvet kiipide ühissetevõtte üle, vaadata läbi Euroopa kiibitaristu konsortsiumi taotlused ja teha nende kohta otsuseid, vaadata läbi integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhtehaste loomise taotlused ja teha nende kohta otsuseid, toetada Euroopa pooljuhtide nõukoda ning – koos liikmesriikidega – jälgida pooljuhtide tarneahelaid ja teha vajaduse korral otsuseid meetmete kohta.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Liidu asutusena tegutseb kiipide ühisettevõtte rangete järelevalve-eeskirjade alusel. Järelevalves kasutatakse järgmist:

- ühisettevõtte siseauditiüksus ja komisjoni audititalitus;
- juhatusepoolne järelevalve. Tegevdirektor teostab ühisettevõtte tegevuse üle sisemist järelevalvet;
- kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete tulemusnäitajate kogum, mis kehtestatakse programmi rakendamise jälgimiseks ja selle mõju mõõtmiseks;
- programmi vahe- ja lõpphindamine välisekspertide poolt komisjoni järelevalve all;
- ühisettevõtte tööprogramm ja iga-aastane tegevusaruanne.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1 *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Määrusega kehtestatakse uus poliitiline raamistik, mis käsitleb investeringute ligimeelitamist ja täiustatud pooljuhtide tootmise edendamist liidus, ning kehtestatakse ühtlustatud eeskirjad kooskõlastatud lähenemisviisiks pooljuhtide nappuse järelevalvele ja puudujäägiks valmisolekule.

Need uued eeskirjad nõuavad järjepidevuse mehhanismi käesolevast määrusest tulenevate kohustuste piiriüleseks kohaldamiseks ning liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoni tegevuse koordineerimist uue nõuanderühma, Euroopa pooljuhtide nõukoja kaudu.

Need ülesanded on otsese eelarve täitmise raames. Selleks et tulla toime 2. ja 3. samba uute ülesannetega, mis on seotud kiibifondiga, on vaja komisjoni talitustele eraldada asjakohased vahendid.

Muude osade puhul on põhjendatud kaudne eelarve täitmine, sest kiipide ühisettevõtte on avaliku ja erasektori partnerlus ning osa kaasrahastamisest saadakse osalevate riikide panusena ja erasektorist pärit liikmete mitterahalise toetusena.

Otsus kiipide ühisettevõttesse panustamise kohta tehakse igal aastal selleks aastaks vastu võetud ELi eelarve alusel.

Euroopa Komisjoni ja kiipide ühisettevõtte vahelises finantspartnerluse raamlepingus sätestatakse, et komisjon maksab igal aastal täidetavate ülesannete eest rahalist toetust pärast seda, kui kiipide ühisettevõttega on sõlmitud rahalist toetust käsitlev leping ning kiipide ühisettevõtte on väljastanud vastavad maksetaotlused muudele liikmetele kui liit.

Komisjon tagab, et Euroopa kiipide ühisettevõtte suhtes kohaldatavad eeskirjad on täielikult kooskõlas finantsmääruse nõuetega. Kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikliga 71 järgib ühisettevõtte usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet. Kiipide ühisettevõtte järgib ka ühisettevõtte suhtes kohaldatava näidisfinantsmääruse sätteid. Kõik näidisfinantsmäärusest tehtavad erandid, mis on vajalikud ühisettevõtte erivajaduste eesmärgil, peavad saama komisjoni eelneva nõusoleku.

Järelevalvekord, sealhulgas liidu esindatuse kaudu kiipide ühisettevõtte juhatuses ja ametiasutuste nõukogus, ning aruandluskord tagavad, et komisjoni talitused saavad täita nii kolleegiumi kui ka eelarvapädevate institutsioonide ees aruandekohustuse nõudeid.

Kiipide ühisettevõtte sisekontrolli raamistik põhineb järgmisel:

- selliste sisekontrollistandardite rakendamine, mis pakuvad vähemalt komisjoni pakutava garantiiga võrdväärset garantiid;
- menetlused parimate projektide valimiseks sõltumatu hindamise teel ning nende viimiseks õigusaktide kujule;
- projektide ja lepingute haldus iga projekti kogu olelustersükli vältel;
- kõigi taotluste eelkontroll, kaasa arvatud auditisertifikaatide küsimine ning kuluarvestusmeetodite eelnev sertifitseerimine;
- nõuete valimi järelauditid osana programmi „Euroopa horisont“ järelaudititest;
- projekti tulemuste teaduslik hindamine.

2.2.1. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Kiipide ühisettevõttega seotud huvide konfliktide leevendamiseks on võetud mitmesuguseid meetmeid, eelkõige:

- komisjoni, osalevate riikide (ühiselt) ja erasektorist pärit osaliste (ühiselt) võrdne hääleõigus (üks kolmandik) juhatuses; komisjoni ja osalevate riikide (ühiselt) võrdne hääleõigus (pool) ametiasutuste nõukogus;
- kõrgetasemelisi otsuseid kiibialgatusele pühendatud tegevuste/eelarvete kohta (suutlikkuse suurendamine tulevastel tööprogrammides) teeb ainult ametiasutuste nõukogu koos liikmesriikidega;

tööprogrammi selle osa, mis käsitleb suutlikkuse suurendamist, võtab vastu ainult ametiasutuste nõukogu koos liikmesriikidega;

- tegevdirektori valimine juhatuse poolt komisjoni ettepaneku alusel;

- töötajate sõltumatus

- sõltumatute ekspertide hinnangud, mis põhinevad avaldatud hindamiskriteeriumidel, ning edasikaebamise mehhanismid ja huvide täielik deklareerimine;

- nõue, et juhatus võtaks vastu eeskirjad ühisettevõttes huvide konfliktide ennetamiseks, ärahoidmiseks ja haldamiseks vastavalt ühisettevõtte finantseeskirjadele ja personalieeskirjadele.

Eetiliste ja organisatsiooniliste väärtuste kehtestamine on ühisettevõtte üks põhiülesandeid ja seda jälgib komisjon.

Kiipide ühisettevõtte tegevdirektor peab eelarvevahendite käsutajana kehtestama kulutõhusa sisekontrolli- ja haldussüsteemi. Nad peavad andma vastuvõetud sisekontrolli raamistiku kohta aru komisjonile.

Komisjon jälgib nõuete rikkumise riski aruandlussüsteemi kaudu, mille ta välja töötab, ning jälgides kogu programmi „Euroopa horisont“ hõlmavate järeldauditite raames kiipide ühisettevõtte kaudu ELi vahendite saajate kohta tehtud järeldauditite tulemusi.

On selge, et eelarvet tuleb hallata tõhusalt ja tulemuslikult ning et pettusi ja raiskamist tuleb vältida. Kontrollisüsteemi puhul tuleb siiski leida õiglane tasakaal vastuvõetava veamäära saavutamise ja nõutava kontrollikoormuse vahel ning hoida ära liidu teadusuuringute programmi atraktiivsuse vähenemine.

2.2.3 *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Kuna programmis „Euroopa horisont“ ja programmis „Digitaalne Euroopa“ osalemise eeskirjad, mida kohaldatakse kiipide ühisettevõtte suhtes, on sarnased eeskirjadega, mida komisjon kasutab oma tööprogrammides, ja toetusesaajad on otsese juhtimise all olevate programmidega sarnase riskiprofiiliga, võib eeldada, et veamäär on sarnane komisjoni poolt programmi „Euroopa horisont“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“ jaoks ette nähtud veamääraga, st annab piisava kindluse, et mitmeaastase kuluperioodi jooksul on veariski määr aastas vahemikus 2–5 %, ning et lõppeesmärk on pärast kõikide auditite ning parandus- ja tagasinõudmismeetmete finantsmõju arvessevõtmist saavutada mitmeaastaste programmide kehtivusaja lõpuks jääkviga, mis on võimalikult 2 % lähedal.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Komisjon tagab, et kiipide ühisettevõtte kohaldab kõigis haldusprotsessi etappides pettuste vastu võitlemise korda.

Komisjon astub vajalikke samme, tagamaks, et käesoleva määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse eest ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

Kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide ja kohapealsete kontrollide abil kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, kes on programmi raames liidu vahendeid saanud.

Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) võib korraldada sellise rahastamisega otseselt või kaudselt seotud ettevõtjate tööruumides kohapealseid kontrole, mis peavad toimuma määruses (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätestatud korras ning mille eesmärk on teha kindlaks, kas toetuslepingu, toetuse andmise otsuse või liidu eelarvest rahastamise lepinguga seoses esineb pettust, korruptsiooni või mis tahes muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Ühisettevõtetel on vaja ka ühineda 25. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel (mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) sisejuurdlust).

Euroopa Prokuratuur (EPPO) võib korraldada uurimisi kooskõlas nõukogu määruse (EL) 2017/1939 sätete ja menetlustega, et uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	EÜ toetus			
	Nr	L-tud/l-mata ⁶⁹	EFTA riigid ⁷⁰	kandidaatriigid ⁷¹	kolmanda d riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
1	01 02 02 30 – Ühiskonna tsiviiljulgeoleku teemavaldkond	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	01 02 02 40 – teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	01 02 02 42 Programm „Euroopa horisont“ – peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	01 02 02 50 – Teemavaldkond „Kliima, energeetika ja liikuvus“	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	01 02 03 01 – Euroopa Innovatsiooninõukogu	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	02 03 01 – Euroopa ühendamise rahastu – Transport	L-tud	EI	JAH	JAH	EI
1	02 03 03 01 – Euroopa ühendamise rahastu – Digivaldkond	L-tud	EI	JAH	JAH	EI
1	02 04 01 10 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Küberturvalisus	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	02 04 01 11- Programm „Digitaalne Euroopa“ - Euroopa küberturvalisuse uurimis- ja pädevuskeskus	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	02 04 02 11 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kõrgjõudlusega andmetöötluse ühisettevõtte (EuroHPC)	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	02 04 03 – Programm „Digitaalne	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI

⁶⁹ L-tud – liigendatud assigneeringud, l-mata – liigendamata assigneeringud.

⁷⁰ EFTA – Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁷¹ Kandidaatriigid ja vajaduse korral potentsiaalsed kandidaatriigid Lääne-Balkanilt.

	Euroopa“ – Tehisintellekt					
1	02 04 04 Programm „Digitaalne Euroopa“ – Oskused	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	02 04 05 01 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kasutuselevõtmine	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	02 04 05 02 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kasutuselevõtmine / koostalitlusvõime	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	Mittesihotstarbeline varu – rubriik 1	L-tud	EI	EI	EI	EI

Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	EÜ toetus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	kandidaatriigid	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
1	02 04 06 10 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kiibid	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI
1	02 04 06 11 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kiipide ühisettevõtte	L-tud	JAH	JAH	JAH	EI

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	1	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond
--	---	--

Ettepanekuga ei suurendata mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 rubriigis 1 kavandatud kulude kogusummat. ELi eelarvest Euroopa kiibialgatusele eraldatav toetus koondatakse programmist „Euroopa horisont“ ja programmist „Digitaalne Euroopa“ ning, välja arvatud Euroopa Innovatsiooninõukogu meetmed, suunatakse rakendamise eesmärgil peamiste digitehnoloogiate (edaspidi kiipide) ühissettevõttesse. Selleks luuakse programmi „Digitaalne Euroopa“ raames kuues erieesmärk.

Seda kuuendat erieesmärki rahastatakse

- i programmi „Digitaalne Euroopa“ praeguse rahastamispaketi sisemise ümberpaigutamisega;
- ii rubriigi 1 mittesihtotstarbelise varu kasutamisega ja
- III Euroopa Ühendamise Rahastu (Transport) ja Euroopa ühendamise rahastu (Digivaldkond) rahastamispakettide vähendamisega.

Punktis 3.2.4 esitatud kokkuvõtlik tabel annab täieliku ülevaate kõigist rahastamisallikatest.

- Tegevusassigneeringud, mis on **programmi „Euroopa horisont“** raames sihtotstarbeliselt eraldatud või ümber jaotatud Euroopa kiibialgatusele

Programmi „Euroopa horisont“ tegevusassigneeringud			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
--	--	--	------	------	------	------	------	------	------	---------------------	-------

Programmi „Euroopa horisont“ raames sihtotstarbeliselt eraldatud tegevusassigneeringud											
01 02 02 42 Programm „Euroopa horisont“ – peamiste digitehnoloogiate ühisetevõte	Kulukohustused	(1a)			108,850	112,609	97,470	91,781	89,290		500,000
01 02 03 01 – Euroopa Innovatsiooninõukogu ⁷²	Kulukohustused	(1a)			75,251	55,054	55,501	56,499	57,696		300,000
Programmi „Euroopa horisont“ raames ümber jaotatud tegevusassigneeringud											
01 02 02 30 – Ühiskonna tsiviiljulgeoleku teemavaldkond	Kulukohustused	(1a)			40,800	47,400	41,400	10,200	10,200		150,000
01 02 02 40 – teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“	Kulukohustused	(1a)			108,800	126,400	110,400	27,200	27,200		400,000
01 02 02 50 – Teemavaldkond „Kliima, energeetika ja liikuvus“	Kulukohustused	(1a)			81,600	94,800	82,800	20,400	20,400		300,000
Programmi „Euroopa horisont“ assigneeringute kogusumma	Kulukohustused				415,302	436,263	387,570	206,080	204,785	–	1650,000

- Tegevusassigneeringud, mis koondatakse **programmi „Digitaalne Euroopa“** kuuenda erieesmärgi alla Euroopa kiibialgatusele, mida hakkab rakendama tulevane kiipide ühisetevõte:

Tegevusassigneeringud programmi „Digitaalne Euroopa“ kuuenda eesmärgi raames			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
Muudest programmidest (programm „Euroopa horisont“, Euroopa ühendamise rahastu) ümber paigutatud tegevusassigneeringud											

⁷² Kuni 300 000 miljonit eurot eraldatakse Euroopa Innovatsiooninõukogu raames kasutamiseks Euroopa kiibialgatuseks. Rahastamispaketi iga-aastane kavandamine on soovituslik.

01 02 02 40 – programm „Euroopa horisont - teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“	Kulukohustused	(1a)			80,000	80,000	80,000	80,000	80,000		400,000
02 03 01 – Euroopa ühendamise rahastu – Transport	Kulukohustused	(1a)				96,000	86,000	34,000	34,000		250,000
02 03 03 01 – Euroopa ühendamise rahastu – Digivaldkond	Kulukohustused	(1a)				57,600	51,600	20,400	20,400		150,000
Programmi „Digitaalne Euroopa“ raames ümber jaotatud tegevusassigneeringud											
02 04 01 10 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Küberturvalisus	Kulukohustused	(1a)			16,320	18,960	16,560	4,080	4,080		60,000
02 04 01 11- Programm „Digitaalne Euroopa“ - Euroopa küberturvalisuse uurimis- ja pädevuskeskus	Kulukohustused	(1a)			16,320	18,960	16,560	4,080	4,080		60,000
02 04 02 11 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kõrgjõudlusega andmetöötluse ühisettevõtte (EuroHPC)	Kulukohustused	(1a)			40,800	47,400	41,400	10,200	10,200		150,000
02 04 03 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Tehisintellekt	Kulukohustused	(1a)			59,840	69,520	60,720	14,960	14,960		220,000
02 04 04 Programm „Digitaalne Euroopa“ – Oskused	Kulukohustused	(1a)			16,320	18,960	16,560	4,080	4,080		60,000
02 04 05 01 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kasutuselevõtmine	Kulukohustused	(1a)			10,880	12,640	11,040	2,720	2,720		40,000
02 04 05 02 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kasutuselevõtmine / koostalitlusvõime	Kulukohustused	(1a)			2,720	3,160	2,760	0,680	0,680		10,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU											

Mittesihotstarbeline varu – rubriik 1	Kulukohustused	(1a)			50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
Programmi „Digitaalne Euroopa“ koondatud assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a			293,200	473,200	433,200	225,200	225,200	–	1650,000

Teabe eesmärgil: ülevaade rakendamisest Euroopa Innovatsiooninõukogu ja kiipide ühisettevõtte poolt

A programm „Euroopa horisont“

Rakendamine Euroopa Innovatsiooninõukogu poolt

Programmi „Euroopa horisont“ raames sihtotstarbeliselt eraldatud tegevusassigneeringud - Euroopa innovatsiooninõukogu			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
01 02 03 01 – Euroopa Innovatsiooninõukogu ⁷³	Kulukohustused	(1a)			75,251	55,054	55,501	56,499	57,696		300,000
	Maksed	(2a)			45,151	48,082	51,836	58,030	56,973	39,928	300,000

Rakendamine kiipide ühisettevõtte poolt

500 miljonit eurot, mis on ette nähtud Euroopa kiibialgatusele peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte olemasoleva rahastamispaketi raames, rakendab kiipide ühisettevõtte:

⁷³ Kuni 300 000 miljonit eurot eraldatakse Euroopa Innovatsiooninõukogu raames kasutamiseks Euroopa kiibialgatusele. Rahastamispaketi iga-aastane profiilialalüüs on üksnes soovituslik.

Programmi „Euroopa horisont“ raames sihtotstarbeliselt eraldatud tegevusassigneeringud - Peamiste Digitehnoloogiate Ühisettevõtte			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
01 02 02 42 Programm „Euroopa horisont“ – peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte	Kulukohustused	(1a)			108,850	112,609	97,470	91,781	89,290		500,000
	Maksed	(2a)			60,897	74,926	83,997	83,126	79,271	117,783	500,000

Programmi „Euroopa horisont“ raames ümber jaotatud 850 miljonit eurot rakendab peamiste digitehnoloogiate (tulevane kiipide) ühisettevõtte ning jaotatakse tegevus- ja toetuskuludeks järgmiselt:

Assigneeringud, mis on programmi „Euroopa horisont“ raames ümber paigutatud – kiipide ühisettevõttele			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pärast 2027. aastat	KOKKU
Tegevusassigneeringud											
01 02 02 42 Programm „Euroopa horisont“ – Peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte – Tegevuskulud	Kulukohustused	(1a)			230,809	267,842	233,371	56,546	52,897		841,465
	Maksed	(2a)			138,329	206,642	216,371	130,326	95,281	54,516	841,465
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁷⁴											
01 02 02 42 Programm „Euroopa horisont“ – Peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte – toetuskulud	Kulukohustused	(1b)			0,391	0,758	1,229	1,254	4,903		8,535
	Maksed	(2b)			0,391	0,758	1,229	1,254	1,279	3,624	8,535
Lisaassigneeringud KOKKU kiipide ühisettevõttele programmi „Euroopa horisont“ raames	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3			231,200	268,600	234,600	57,800	57,800	–	850,000
	Maksed	= 2a+ 2b + 3			138,720	207,400	217,600	131,580	96,560	58,140	850,000

⁷⁴ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

Programmi „Euroopa horisont“ alla kuuluva peamiste digitehnoloogiate (tulevase kiipide) ühisettevõtte konsolideeritud assigneeringud, sealhulgas assigneeringud, mis hõlmavad peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte varasemat tegevust, mis ei kuulu Euroopa kiibialgatuse alla, on järgmised:

Kiipide ühisettevõtte			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
Tegevusassigneeringud											
01 02 02 42 Programm „Euroopa horisont“ – Peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte – Tegevuskulud	Kulukohustused	(1a)	207,637	247,490	518,207	565,170	490,661	298,788	287,185		2615,139
	Maksed	(2a)	51,909	113,782	334,342	447,834	486,757	397,896	350,073	432,545	2615,139
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud											
01 02 02 42 Programm „Euroopa horisont“ – Peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte – toetuskulud	Kulukohustused	(1b)	2,363	2,510	2,993	3,430	3,939	4,012	15,615		34,861
	Maksed	(2b)	2,363	2,510	2,993	3,430	3,939	4,012	4,076	11,539	34,861
Kiipide ühisettevõtte programmi „Euroopa horisont“ raames assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	210,000	250,000	521,200	568,600	494,600	302,800	302,800		2650,000
	Maksed	= 2a+ 2 b+ 3	54,272	116,292	337,335	451,264	490,696	401,908	354,149	444,083	2650,000

B Programm „Digitaalne Euroopa“

Programmi „Digitaalne Euroopa“ raames, välja arvatud programmi „InvestEU“ raames rakendatav 125 miljonit eurot, rakendab 1 525 miljonit eurot peamiste digitehnoloogiate (tulevane kiipide) ühisettevõtte ning see jaotatakse tegevus- ja toetuskuludeks järgmiselt:

Kiipide ühisettevõtte			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
-----------------------	--	--	------	------	------	------	------	------	------	------------------------------------	-------

Tegevusassigneeringud											
02 04 06 11 – programm „Digitaalne Euroopa“ – Kiipide ühisettevõtte - tegevuskulud	Kulukohustused	(1a)			258,498	432,340	396,494	214,450	207,904		1509,687
	Maksed	(2a)			154,818	310,700	349,674	276,800	254,305	163,389	1509,687
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud											
02 04 06 11 – programm „Digitaalne Euroopa“ – Kiipide ühisettevõtte - toetuskulud	Kulukohustused	(1b)			0,702	1,360	2,206	2,250	8,796		15,313
	Maksed	(2b)			0,702	1,360	2,206	2,250	2,295	6,501	15,313
Kiipide ühisettevõtte assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3			259,200	433,700	398,700	216,700	216,700		1525,000
	Maksed	= 2a+ 2b + 3			155,520	312,060	351,880	279,050	256,600	169,890	1525,000

Rubriigi 1 raames koondatavate **täiendavate** assigneeringute kogusumma, mida tulevane kiipide ühisettevõtte Euroopa kiibialgatuse jaoks rakendab, on 2 375 miljonit eurot, millest 850 miljonit eurot programmi „Euroopa horisont“ raames ja 1 525 miljonit eurot programmi „Digitaalne Euroopa“ raames. See jaguneb tegevuskuludeks (3. jaotis) ja toetuskuludeks (1. ja 2. jaotis) järgmiselt:

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
Jaotis 1:	Kulukohustused	(4)			0,792	1,535	2,489	2,538	9,924		17,277
	Maksed	(5)			0,792	1,535	2,489	2,538	2,589	7,335	17,277
Jaotis 2:	Kulukohustused	(4)			0,301	0,584	0,947	0,966	3,775		6,572
	Maksed	(5)			0,301	0,584	0,947	0,966	0,985	2,790	6,572
Jaotis 3:	Kulukohustused	(4)			489,307	700,182	629,865	270,996	260,801		2351,152
	Maksed	(5)			293,147	517,342	566,045	407,126	349,586	217,905	2351,152
Assigneeringud KOKKU		= 4 + 6			490,400	702,300	633,300	274,500	274,500		2375,000

	Maksed	= 5 + 6			294,240	519,460	569,480	410,630	353,160	228,030	2375,000
--	--------	---------	--	--	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

Tulevase **kiipide ühisettevõtte** programmi „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ raames rakendatavate **assigneeringute kogusumma**, sealhulgas assigneeringud, mis hõlmavad Peamiste Digitehnoloogiate Ühisettevõtte varasemat tegevust, mis ei ole osa Euroopa kiibialgatuses, on 4 175 miljonit eurot. See jaguneb tegevuskuludeks (3. jaotis) ja toetuskuludeks (1. ja 2. jaotis) järgmiselt:

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
Jaotis 1:	Kulukohustused	(4)	1,804	1,861	2,732	3,516	4,508	4,595	18,011	–	37,027
	Maksed	(5)	1,804	1,861	2,732	3,516	4,508	4,595	4,685	13,326	37,027
Jaotis 2:	Kulukohustused	(4)	0,559	0,649	0,963	1,274	1,637	1,666	6,399	–	13,147
	Maksed	(5)	0,559	0,649	0,963	1,274	1,637	1,666	1,685	4,714	13,147
Jaotis 3:	Kulukohustused	(4)	207,637	247,490	776,705	997,510	887,155	513,238	495,090		4124,826
	Maksed	(5)	51,909	113,782	489,161	758,534	836,432	674,696	604,378	595,933	4124,826
Assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	210,000	250,000	780,400	1002,300	893,300	519,500	519,500		4175,000
	Maksed	= 5 + 6	54,272	116,292	492,855	763,324	842,576	680,958	610,749	613,973	4175,000

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas](#) (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
SIDEVÕRKUDE, SISU JA TEHNOLOOGIA PEADIREKTORAAT									
○ Personalikulud				1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625
○ Muud halduskulud									
Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat KOKKU				1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)			1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625
---	--	--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused			709,627	910,588	821,895	432,405	431,110	–	3305,625
	Maksed			421,813	674,093	738,438	572,261	504,728	394,291	3305,625

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

Alljärgnevas tabelis esitatud soovituslikud eesmärgid ja väljundid on esimesed kavandid, mis põhinevad suures osas kavandatava määruse II lisas esitatud indikaatoritel. Täpsemad määratlused muutuvad eeldatavasti kättesaadavaks hilisemas etapis.

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2023		Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027			KOKKU
			Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	
⇓	Väljundi liik ⁷⁵	Keskmine kulu												Kulud kokku
Euroopa kiibialgatuse erieesmärk nr 1														
- Väljund	Meetmetes osalevate juriidiliste isikute arv			154,241		198,938		179,800		96,679		96,383		726,041
- Väljund	Välja töötatud/integreeritud projekteerimisvahendit			76,811		99,070		89,539		48,145		47,998		361,563
- Väljund	Projekteerimissuutlikkuse ja katseliinidesse kaasinvesteeritud			117,984		152,174		137,534		73,953		73,726		555,370

⁷⁵ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

- Väljund	Projekteerimissuutlikk usele ja katseliinidele juurdepääsu omavate kasutajate arv			95,818		123,584		111,695		60,059		59,875		451,030
- Väljund	Pädevuskeskuste teenuseid kasutavate ettevõtete arv			65,080		83,939		75,864		40,792		40,667		306,343
- Väljund	Koolitust saavate isikute arv			43,914		56,639		51,191		27,525		27,441		206,710
- Väljund	Pooljuhtide ettevõtete investeeringute summa ELis			120,654		155,618		140,648		75,627		75,395		567,942
- Väljund	Pooljuhtide ettevõtete investeeringute summa ELis			34,000		39,500		34,500		8,500		8,500		125,000
Erieesmärk nr 1 kokku				708,502		909,463		820,770		431,280		429,985		3300,000
ERIEESMÄRK nr 2 „Varustuskindlus“														
- Väljund	Hinnatud IPF/OEF taotluste arv			0,500		0,500		0,500		0,500		0,500		2,500
Erieesmärk nr 2 kokku				0,500		0,500		0,500		0,500		0,500		2,500
ERIEESMÄRK nr 3 „Valmisolek ja järelevalve“														
- Väljund	Nende organisatsioonide arv, kelle kohta tarneahela andmeid kogutakse			0,625		0,625		0,625		0,625		0,625		3,125
Erieesmärk nr 3 kokku				0,625		0,625		0,625		0,625		0,625		3,125
KOKKU				709,627		910,588		821,895		432,405		431,110		3305,625

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
--	------	------	------	------	------	------	------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 7								
Personalikulud			1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625
Muud halduskulud								
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 7 kokku			1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625

Mitmeaastase finantsraamistiku 76								
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud								
Personalikulud								
Muud kulud haldusliku loomuga								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku								

KOKKU			1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625
--------------	--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Kuna tegemist on uue algatusega, ei ole peadirektoraadis töötajaid, kes juba meedet haldaksid ja keda saaks seetõttu peadirektoraadi siseselt ümber paigutada. Seetõttu tuleks personalivajadused katta täiendava eraldisega, mis tuleks anda haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

⁷⁶ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Alljärgnevas tabelis on esitatud kavandatavast määrusest tulenev kiipide ühisettevõtte täiendav personal.

Hinnanguline täistööajale taandatud töötajate arv

				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
				○ Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)										
				Muud eelarveread (täpsustada) Ühisettevõtte töötajad (TA)			3	5	8	8	8	5	4	2
				○ Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad) ⁷⁷										
				Muud eelarveread (täpsustada) Ühisettevõtte töötajad (CA)			3	7	10	10	10	10	10	4
				Muud eelarveread (täpsustada) Ühisettevõtte töötajad (END)			0	0	1	1	1	0	0	0
				KOKKU			6	12	19	19	19	15	14	6

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Kuna tegemist on uue algatusega, ei ole peadirektoraadis töötajaid, kes juba meedet haldaksid ja keda saaks seetõttu peadirektoraadi siseselt ümber paigutada. Seetõttu tuleks personalivajadused katta täiendava eraldisega, mis tuleks anda haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

⁷⁷ AC – lepingulised töötajad, AL – kohalikud töötajad, END – riikide lähetatud eksperdid, INT – renditööjõud; JPD – noored spetsialistid delegatsioonides.

Alljärgnevas tabelis on esitatud kavandatavast määrusest tulenev kiipide ühisettevõtte kogu personal.

Hinnanguline täistööajale taandatud töötajate arv

				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
				○ Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)										
				Muud eelarveread (täpsustada) Ühisettevõtte töötajad (TA)	14	14	14	17	19	22	22	22	13	10
				○ Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁷⁸										
				Muud eelarveread (täpsustada) Ühisettevõtte töötajad (CA)	16	16	16	19	23	26	26	26	26	26
				Muud eelarveread (täpsustada) Ühisettevõtte töötajad (END)	0	0	0	1	1	2	2	2	0	0
				KOKKU	30	30	30	37	43	50	50	50	39	36

Kavandatavast määrusest tulenev komisjoni täiendav personal koosneb viiest täistööajale taandatud ametnikust ja neljast täistööajale taandatud lepingulisest töötajast igal aastal ajavahemikul 2023–2027.

				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
				•Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)						
				20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)			5	5	5	5
				• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁷⁹						

⁷⁸ AC – lepingulised töötajad, AL – kohalikud töötajad, END – riikide lähetatud eksperdid, INT – renditööjõud; JPD – noored spetsialistid delegatsioonides.

⁷⁹ AC – lepingulised töötajad, AL – kohalikud töötajad, END – riikide lähetatud eksperdid, INT – renditööjõud; JPD – noored spetsialistid delegatsioonides.

Muud eelarvread (täpsustada) Komisjoni töötajad (CA)				4	4	4	4	4	
KOKKU				9	9	9	9	9	

Kuna tegemist on uue algatusega, ei ole peadirektoraadis töötajaid, kes juba meetet haldaksid ja keda saaks seetõttu peadirektoraadi siseselt ümber paigutada. Seetõttu tuleks personalivajadused katta täiendava eraldisega, mis tuleks anda haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	ametnikud: – Kiipide ühisettevõtte järelevalve – Teevad järelevalvet määrusega eraettevõtjatele ja liikmesriikidele kehtestatud kohustuste nõuetekohase täitmise üle – Valmistavad ette ja koostavad kooskõlas käesoleva määrusega rakendusakte ja delegeeritud õigusakte – Teevad uuringuid, auditeid ja muud analüüsi, sealhulgas andmeanalüüsi – Pakuvad haldustuge Euroopa pooljuhtide nõukojale ning korraldavad koosolekuid, koostavad arvamusi ja toetavad Euroopa pooljuhtide nõukoda muul moel Ajutised teenistujad on ühisettevõtte töötajad: – Vt nõukogu määruse (EL) 2021/2085 (millega asutatakse ühisettevõtet programmi „Euroopa horisont“ raames) artikkel 19.
Koosseisuvälised töötajad	Koosseisuvälised töötajad Euroopa Komisjonis – Kiipide ühisettevõtte järelevalve

	– Teevad uuringuid, auditeid ja muud analüüsi – Pakuvad haldustuge Euroopa pooljuhtide nõukojale ning korraldavad koosolekuid, koostavad arvamusi ja toetavad Euroopa pooljuhtide nõukoda muul moel Koosseisuvälised töötajad ühisettevõttes – Vt nõukogu määruse (EL) 2021/2085 (millega asutatakse ühisettevõttes programmi „Euroopa horisont“ raames) artikkel 19.
--	---

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Eelarvereast		Summa (miljonites eurodes)	Eelarvereale
01 02 03 01	Euroopa Innovatsiooninõukogu	300,000	sihtotstarbelised
01 02 02 30	Ühiskonna tsiviiljulgeoleku teemavaldkond	150,000	01 02 02 42
01 02 02 40	Digitaalvaldkonna, tööstuse ja kosmose teemavaldkond	400,000	01 02 02 42
01 02 02 40	Digitaalvaldkonna, tööstuse ja kosmose teemavaldkond	400,000	02 04 06 11
01 02 02 42	Programm „Euroopa horisont“ – Peamiste digitehnoloogiate ühisettevõtte	500,000	sihtotstarbelised
01 02 02 50	Kliima, energia ja liikuvuse teemavaldkond	300,000	01 02 02 42
<i>Vahesumma programm „Euroopa horisont“</i>	<i>Programm „Euroopa horisont“</i>	<i>2050,000</i>	
02 03 01	Euroopa ühendamise rahastu — Transport	250,000	02 04 06 11
02 03 03 01	Euroopa ühendamise rahastu — Digitaalvaldkond	150,000	02 04 06 11
<i>Vahesumma Euroopa ühendamise rahastu</i>	<i>Euroopa ühendamise rahastu</i>	<i>400,000</i>	
02 04 01 10	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Küberturvalisus	60,000	02 04 06 11
02 04 01 11	Programm „Digitaalne Euroopa“ - Euroopa küberturvalisuse uurimis- ja pädevuskeskus	60,000	02 04 06 11
02 04 02 11	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kõrgjõudlusega andmetöötluse ühisettevõtte (EuroHPC)	150,000	02 04 06 11
02 04 03	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Tehisintellekt	220,000	02 04 06 11
02 04 04	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Oskused	60,000	02 04 06 11
02 04 05	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kasutuselevõtt	50,000	02 04 06 11
<i>Vahesumma programm „Digitaalne Euroopa“</i>	<i>Programm „Digitaalne Euroopa“</i>	<i>600,000</i>	
	Kokku	3050,000	

☒ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihetstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

		Summa (miljonites eurodes)	Eelarvereale
–	Mittesihetstarbeline varu – rubriik 1	250,000	02 04 06 11

☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

☐ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

☒ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
Osalevad riigid			489,307	700,182	629,865	270,996	260,801	2351,152
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU			489,307	700,182	629,865	270,996	260,801	2351,152

Osalevad riigid peaksid osalema täiendavate tegevuskulude katmises summas, mis on samaulatuslik liidu panusega.

Muud liikmed kui liit ei pea panustama ühisettevõtte täiendavatesse halduskuludesse.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.

☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

☐ omavahenditele

☐ muudele tuludele

palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁸⁰					
		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)	
Artikkel							

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[...]

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[...]

LISA

FINANTSSELGITUSELE

Ettepaneku/algatuse nimetus:

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistik (kiibimäärus) ja ettepanek võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtted programmi „Euroopa horisont“ raames

⁸⁰ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, s.t brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

1 VAJALIKUKS PEETAV TÖÖTAJATE ARV ja TÖÖTAJATEGA SEOTUD KULUD

2 MUUD HALDUSKULUD

3 HALDUSKULUD KOKKU

4 KULUDE ARVUTAMISEKS KASUTATUD MEETODID

4.1 Personalikulud

4.2 Muud halduskulud

Käesolev lisa tuleb lisada finantsselgitusele pärast talitustevahelise konsulteerimise algatamist.

Andmetabeleid kasutatakse finantsselgituses sisalduvate tabelite allikana. Need on rangelt komisjonisiseks kasutamiseks.

1 VAJALIKUKS PEETAVAD PERSONALIKULUD

☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.

☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Peaasutuse raamistik UBRIIK 7		2021. aastal		2022. aastal		2023. aastal		2024. aastal		2025. aastal		2026. aastal		2027. aastal		KO	
		Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud
kohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)																	
01 – eris ja es	AD					5	0,785	5	0,785	5	0,785	5	0,785	5	0,785		
	AST																
03 – ELi ioonides	AD																
	AST																
seisuvälised töötajad ⁸¹																	
ja suvälised	AC					4	0,340	4	0,340	4	0,340	4	0,340	4	0,340		
	END																
eris ja es	INT																
– suvälised ELi ioonides	AC																
	AL																
	END																
	INT																
	JPD																
iga																	

⁸¹ AC – lepingulised töötajad, AL – kohalikud töötajad, END – riikide lähetatud eksperdid, INT – renditööajad, JPD – noored spetsialistid delegatsioonides.

pead age)																
alikulud ku – RIIK 7						9	1,125	9	1,125	9	1,125	9	1,125	9	1,125	

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisisesel ümberpaigutamisel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

e finantsraamistiku ST 7 välja jäävad		2021. aastal		2022. aastal		2023. aastal		2024. aastal		2025. aastal		2026. aastal		2027. aastal ja sellele järgnevatel	
		Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud	Täistööaja ekvivalent	Assigneeringud
teluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)															
adustegevus ⁸² adustegevus)	AD														
	AST														
d töötajad ⁸³															
test (ate d)). – liidu delegatsioonides	– peakorteris	AC													
		END													
		INT													
	– liidu delegatsioonides	AC													
		AL													
		END													
		INT													
adustegevus adustegevus) ⁸⁴		JPD													
		AC													
		END													
		INT													

⁸² Valida asjakohane eelarverida või märkida vajaduse korral teine; kui asjakohaseid eelarveridu on rohkem, tuleks eraldi esitada iga asjakohase eelarverea töötajad

⁸³ AC – lepingulised töötajad, AL – kohalikud töötajad, END – riikide lähetatud eksperdid, INT – renditööjõud, JPD – noored spetsialistid delegatsioonides.

⁸⁴ Valida asjakohane eelarverida või märkida vajaduse korral teine; kui asjakohaseid eelarveridu on rohkem, tuleks eraldi esitada iga asjakohase eelarverea töötajad

ud eelarveread															
ku – RUBRIIGIST 7 vad kulud															
id kokku (kõik nantsraamistiku iigid)						9	1,125	9	1,125	9	1,125	9	1,125	9	1,125

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

2 MUUD HALDUSKULUD

- ☒ Ettepanek/algatus ei eelda haldusassigneeringute kasutamist
☐ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7	Aasta N ⁸⁵	Aasta N+1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Aasta N + 4	Aasta N + 5	Aasta N + 7	Kokku
Peakorteris või ELi territooriumil:								
20 02 06 01 – Lähetus- ja esinduskulud								
20 02 06 02 – Konverentside ja koosolekutega seotud kulud								
20 02 06 03 – Komiteed ⁸⁶								
20 02 06 04 – Uuringud ja konsultatsioonid								
20 04 – IT-kulud (ettevõtjad) ⁸⁷								
Muud personaliga mitteseotud eelarvread (<i>vajaduse korral täpsustage</i>)								
Liidu delegatsioonides								
20 02 07 01 – Lähetused, konverentsid ja esinduskulud								
20 02 07 02 – Töötajate täiendkoolitus								
20 03 05 – Taristu ja logistika								
Muud personaliga mitteseotud eelarvread (<i>vajaduse korral täpsustage</i>)								
Muu kokku – mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7								

⁸⁵ N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

⁸⁶ Täpsustage komitee liik ja rühm, millesse see kuulub.

⁸⁷ Vaja on informaatika peadirektoraadi IT-investeeringute rühma arvamust (vt IT rahastamise suunised, C(2020)6126 final, 10.9.2020, lk 7).

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad	2021. aastal	2022. aastal	2023. aastal	2024. aastal	2025. aastal	2026. aastal	2027. aastal	Kokku
Tegevusassigneeringutest (endised BA read) kaetavad tehnilise ja haldusabi kulud (v.a koosseisuvälised töötajad):								
– peakorteris								
– liidu delegatsioonides								
Muud teadustegevusega seotud juhtimiskulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele ⁸⁸								
Ettevõtjatega seotud IT-kulud rakenduskavadele ⁸⁹								
Muud personaliga mitteseotud eelarveread (vajaduse korral täpsustage)								
Muu kokku – mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad								
Muud halduskulud kokku (kõik mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid)								

⁸⁸ Vaja on informaatika peadirektoraadi IT-investeeringute rühma arvamust (vt IT rahastamise suunised, C(2020)6126 final, 10.9.2020, lk 7).

⁸⁹ See punkt hõlmab kohalikke haldussüsteeme ja makseid ettevõtjate IT-süsteemide kaasrahastamiseks (vt IT rahastamise suunised, C(2020)6126 final, 10.9.2020).

3 HALDUSKULUD KOKKU (KÕIK MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU RUBRIIGID)

Miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Kokkuvõte	2021. aastal	2022. aastal	2023. aastal	2024. aastal	2025. aastal	2026. aastal	2027. aastal	Kokku
Rubriik 7 – personalikulud			1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625
Rubriik 7 – muud halduskulud								
Rubriik 7 kokku			1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – personalikulud (ühisettevõtte 1. jaotis)								
Rubriigist 7 välja jäävad kulud – muud halduskulud (ühisettevõtte 2. jaotis)								
Muud rubriigid kokku								
KOKKU RUBRIIKI 7 kuuluvad ja RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud			1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	5,625

Haldusassigneeringute vajadused kaetakse kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või ümberpaigutatud assigneeringutega, lisades vajaduse korral veel assigneeringuid, mida võidakse anda meedet haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

4 KULUDE ARVUTAMISEKS KASUTATUD MEETODID

4.1 Personalikulud

Selles osas kirjeldatakse vajalikuks peetava personali arvutamise meetodit (töökoormuse prognoosid, sealhulgas konkreetsete töökohtade puhul (süsteemi Sysper 2 kohased töökohtade profiilid), töötajate liigid ja vastavad keskmised kulud).

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7
NB! Keskmised kulud peakorteril iga töötajaliigi kohta on esitatud veebisaidil BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/pre/legalbasis/Pages/pre-040-020_preparation.aspx
• Ametnikud ja ajutised teenistujad Täistööajale taandatud töötajate arv korrutatuna keskmiste kuludega (157 000 eurot)
• Koosseisuvälised töötajad Täistööajale taandatud töötajate arv korrutatuna keskmiste kuludega (85 000 eurot)

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud
• Ainult ametikohad, mida rahastatakse teadusuuringute eelarvest
• Koosseisuvälised töötajad

4.2 Muud halduskulud

Täpsustage arvutusmeetodit, mida iga eelarverea puhul kasutati, ja eelkõige aluseks võetud eeldusi (nt kohtumiste arv aastas, keskmised kulud jne).

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud